

CROATIA AIRLINES

A STAR ALLIANCE MEMBER

Godišnje izvješće društva Croatia Airlines d.d. i Grupe Croatia Airlines za 2019. godinu

Lipanj 2020.

SADRŽAJ:

Izjava Uprave	2
Izvešće posloводства o stanju Društva za 2019. godinu	3 – 47
Izjava o kodeksu korporativnog upravljanja	48 – 50
Konsolidirani i odvojeni financijski izvještaji za godinu koje je završila 31. prosinca 2019. zajedno s Izvešćem neovisnog revizora	51 – 136

Na temelju Zakona o tržištu kapitala (NN 65/18, 17/20), ovime dajemo sljedeću:

IZJAVU

Da su pojedinačni i konsolidirani revidirani financijski izvještaji izdavatelja Croatia Airlines d.d. za razdoblje 1. siječnja do 31. prosinca 2019. godine sastavljeni uz primjenu odgovarajućih standarda financijskog izvještavanja, te daju cjelovit i istinit prikaz imovine i obveza, gubitaka i dobitaka, financijskog položaja i poslovanja izdavatelja i društava uključenih u konsolidaciju kao cjelinu.

Da izvještaj posloводства Croatia Airlines d.d. sadrži istinit prikaz razvoja i rezultata poslovanja i položaja izdavatelja i društava uključenih u konsolidaciju, uz opis najznačajnijih rizika i neizvjesnosti kojima su izdavatelj i društva izloženi kao cjelina.

Ova Izjava daje se kao prilog Godišnjeg izvješća izdavatelja Croatia Airlines d.d.

Osoba odgovorna za sastavljanje izvješća izdavatelja:

Jasmin Bajić

Predsjednik Uprave

U Zagrebu, 8. lipnja 2020.

Izvešće posloводства o stanju Društva za 2019. godinu

Lipanj 2020.

SADRŽAJ

30 godina Croatia Airlinesa	5
Karakteristični pokazatelji	6
Flota	6
Prometni pokazatelji	6
Financijski pokazatelji.....	7
Pokazatelji produktivnosti.....	7
Croatia Airlines u 2019. godini – predstavljanje.....	8
Struktura vlasništva	8
Upravljačka struktura Društva i organizacija.....	9
Ljudski potencijali	10
Društvena odgovornost	16
Poslovno okruženje i rizici poslovanja.....	22
Flota i kapaciteti.....	30
Iskorištenost flote	31
Tržište.....	32
Financijsko poslovanje	35
Račun dobiti i gubitka	35
Imovina, financiranje i investicije	40
Novčani tijek.....	42
Konsolidirani rezultat poslovanja	43
Današnje poslovanje – Prometni učinci I.- III. 2020.....	46

30 godina Croatia Airlinesa

Točno prije tri desetljeća, 7. kolovoza 1989. godine, u Zagrebu je registriran Zagreb Airlines d.d. (Zagal), poduzeće za zračni prijevoz, koji je s radom počeo u prosincu iste godine, pružajući uslugu prijevoza poštanskih pošiljaka. Otprilike godinu dana poslije, 23. srpnja 1990. godine, Zagal je promijenio ime u Croatia Airlines d.d., nacionalna aviokompanija za prijevoz putnika, robe i pošte.

Prvi putnički let Croatia Airlinesa obavljen je 5. svibnja 1991. godine na liniji Zagreb – Split, čime je uspostavljen redoviti putnički promet unutar Hrvatske. Povezivanje Hrvatske sa svijetom počelo je 5. travnja 1992. godine prvim međunarodnim letom na liniji Zagreb – Frankfurt, a iste godine kompanija je počela stvarati vlastitu flotu nabavom zrakoplova Boeing 737-200. Ubrzo su u flotu uključeni i zrakoplovi ATR42 pa je uslijedio komercijalni zamah i usavršavanje na svim područjima poslovanja.

Prva razvojna faza tvrtke završena je ciklusom obnove flote srednjeg doleta u razdoblju od 1998. do 2000. godine, kada su zrakoplovi Boeing zamijenjeni sa šest novih zrakoplova Airbus (četiri A319 i dva A320). Novo razvojno poglavlje predstavljala je obnova flote kratkog doleta (od 2008. do 2010. godine) uključanjem šest novih zrakoplova Dash 8-Q400 umjesto zrakoplova ATR42.

Od 2016. godine proširuje se mreža odredišta te je do danas uvedeno 10 novih odredišta.

U protekla tri desetljeća, pružajući uslugu prijevoza putnika i robe u redovitom i *charter* prometu, Croatia Airlines izrastao je u europskog avioprijevoznika prepoznatljivog po sigurnosti letenja, profesionalnom osoblju i kvaliteti usluge. Pritom je tvrtka postala članica najvažnijih zrakoplovnih udruženja - Međunarodne udruge za zračni promet (IATA) i Star Alliancea, vodeće svjetske udruge avioprijevoznika.

Od tad pa do danas, zrakoplovima Croatia Airlinesa prevezeno je gotovo 40 milijuna putnika i obavljeno oko 600 tisuća letova.

Tijekom 2019. godine zrakoplovi Croatia Airlinesa lete u 8 domaćih i 30 međunarodnih odredišta u redovitom prometu te izravno povezuju Hrvatsku sa 24 države.

Kao nacionalni avioprijevoznik kompanija daje važan doprinos razvoju hrvatskog turizma jer omogućuje cjelogodišnju povezanost hrvatskih odredišta i Hrvatske sa svijetom.

U zrakoplovima Croatia Airlinesa u Hrvatsku dolazi gotovo jedna trećina svih avioturista na godišnjoj razini, a kompanija je peti najveći izvoznik u Republici Hrvatskoj.

30. obljetnica osnutka kompanije svečano je obilježena u rujnu ove godine u tehničkom središtu Croatia Airlinesa u zagrebačkoj zračnoj luci.

Karakteristični pokazatelji

Flota

tip zrakoplova	broj na kraju 2019.	sjedala	vlasništvo	najam	Ø starost (god.)	broj na kraju 2018.	vlasništvo	najam
Airbus A320	2	348	1	1	20,08	2	1	1
Airbus A319	4	576	4	-	20,94	4	4	-
Q-400	6	456	-	6	10,60	6	-	6
UKUPNO	12	1.380	5	7	15,63	12	5	7

Prometni pokazatelji

OPIS		2019.	2018.	2017.
nalet (km)	DIST 000	18.934	18.793	18.321
broj uzlijetanja	FLTS	28.432	28.003	27.491
stopa promjene	%	2	2	2
operativno vrijeme	BH	40.553	40.196	39.345
stopa promjene	%	1	2	4
prevezeni putnici	RPAX 000	2.179	2.169	2.125
stopa promjene	%	0	2	10
prevezena roba i pošta	CGO T	2.135	2.264	2.273
stopa promjene	%	-6	0	-12
ostvareni putnički km	RPK mil.	1.676	1.666	1.630
raspoloživa sjedala - km	ASK mil.	2.277	2.266	2.191
putnički faktor popunjenosti	PLF %	73,6	73,5	74,4
ostvareni tonski km	RTK mil.	169	168	165
raspoloživi tonski km	ATK mil.	240	239	231
težinski faktor popunjenosti	WLF %	70,3	70,4	71,3

Financijski pokazatelji

Pokazatelj	Jedinica mjere	2019.	2018.	2017.
Operativni prihodi	mil. kn	1.728	1.701	1.767
Stopa promjene	%	1,6	-3,7	
Ukupni prihodi	mil. kn	1.751	1.758	1.834
Stopa promjene	%	-0,4	-4,2	
Operativni troškovi	mil. kn	1.784	1.778	1.745
Stopa promjene	%	0,3	1,9	
Ukupni troškovi	mil. kn	1.831	1.841	1.827
Stopa promjene	%	-0,5	0,8	
Operativni rezultat	mil. kn	-55,4	-76,5	22,2
Neto rezultat	mil. kn	-79,4	-82,9	7,3
EBIT	mil. kn	-59,9	-78,5	12,5
EBITDA	mil. kn	148,7	22,3	106,9
EBIT marža	%	-3,5	-4,6	0,7
Ekonomičnost		1,0	1,0	1,0
ROA	%	-6,3	-9,6	0,9
ROE	%	-35,3	-27,3	1,9
Jedinični operativni trošak	kn/ATK	7,4	7,4	7,6
Jedinični operativni prihod	kn/ATK	7,2	7,1	7,7
Putnički <i>yield</i> (putnički prihod u EUR/RPK)	€cent/RPK	12,2	12,2	11,6
Koeficijent tekuće likvidnosti		0,4	0,4	0,5
Koeficijent zaduženosti		0,8	0,6	0,5
Koeficijent financiranja		4,6	1,7	1,1
Prosječan broj zaposlenih		1.021	1.002	991

Pokazatelji produktivnosti

Pokazatelj	2019.	2018.	2017.
Zaposleni (rtk/zaposlenom)	165.615	167.869	166.114
Zrakoplovi (BH/dan)	9,2	9,1	8,6
Gorivo (rtk/tona)	2.567	2.579	2.620

Croatia Airlines u 2019. godini – predavljanje

U trideset godina postojanja i pružanja usluge prijevoza Croatia Airlines povezo je hrvatske gradove s najvažnijim europskim metropolama, a u suradnji sa zrakoplovnim partnerima i s cijelim svijetom. Croatia Airlines, kao član najvećeg svjetskog udruženja zrakoplovnih kompanija *Star Alliance*, svojim putnicima omogućuje pristup globalnoj mreži letova uz korištenje mnogobrojnih pogodnosti.

Struktura vlasništva

Croatia Airlines je dioničko društvo.

Temeljni kapital Društva iznosi 277.879.530 kn i podijeljen je na 27.787.953 redovnih dionica nominalne vrijednosti 10 kn.

Pregled deset najvećih dioničara i njihovih udjela u temeljnom kapitalu	broj dionica	%
MINISTARSTVO DRŽAVNE IMOVINE ZA REPUBLIKU HRVATSKU	27.010.821	97,2033
ZRAČNA LUKA ZAGREB D.O.O.	477.121	1,7170
HPB ZA REPUBLIKU HRVATSKU	173.768	0,6253
JANAF D.D.	22.000	0,0792
CROATIA OSIGURANJE DD	8.950	0,0322
HRVATSKA LUTRIJA D.O.O.	4.000	0,0144
ASTRA INTERNATIONAL D.D. U STEČAJU	3.682	0,0133
HP D.D.	2.750	0,0099
TURISTHOTEL D.D.	2.090	0,0075
TANKERKOMERC D.D.	2.090	0,0075

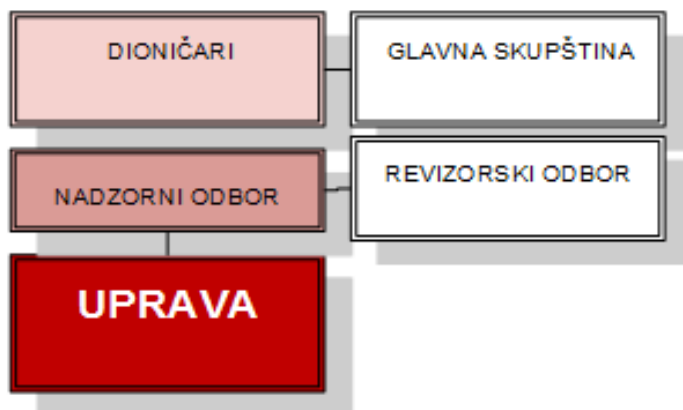
Povezana društva koja su u 2019. godini bila u vlasništvu Croatia Airlinesa d.d. su Amadeus Croatia d.d. te Obzor putovanja d.o.o. koji su samostalni poslovni subjekti.

Amadeus Croatia d.d. osnovali su Croatia Airlines (95 posto vlasništva) i Amadeus GDS, globalni distribucijski sustav sa sjedištem u Madridu. Osnovna djelatnost društva je organizacija svih aktivnosti i pružanje tehničke potpore vezane uz korištenje rezervacijskog sustava Amadeus na području Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Amadeus je globalni rezervacijski sustav putem kojeg se obavlja distribucija i rezervacija prijevoznih i smještajnih kapaciteta preko putničkih agencija i prodajnih mjesta samih zrakoplovnih kompanija.

Obzor putovanja d.o.o. je turistička agencija u stopostotnom vlasništvu Croatia Airlinesa koja se bavi organizacijom službenih i turističkih putovanja, savjetovanja, konferencija, kongresa i *incentive* putovanja.

Upravljačka struktura Društva i organizacija

Rad Društva tijekom 2019. godine organiziran je preko poslovnih funkcija grupiranih u poslovne cjeline i preko zajedničkih funkcija kompanije organiziranih unutar Tajništva uprave, Ureda za upravljanje kvalitetom i sigurnošću, Ured za

upravljanje kriznim situacijama i izvanrednim događajima, Sektora kontrolinga i interne revizije te korporativnih funkcija koje uključuju Sektor financija i računovodstva, Sektor pravnih poslova, upravljanja ljudskim resursima i imovinom i Sektor upravljanja informacijskim tehnologijama.

Poslovno područje prometa obuhvaća letačke i kabinske operacije, prometni školski

centar, operativni centar s planom posada, operativni inženjering, službu zemaljskih operacija te poslove administracije prometa.

Poslovno područje tehnike objedinjava inženjering i tehničku podršku, upravljanje materijalima, pripremu i kontrolu radova, bazno i linijsko održavanje, održavanje zrakoplovnih dijelova i opreme te tehnički školski centar.

Komercijalni poslovi te upravljanje mrežom i prihodima dio su trećeg poslovnog područja.

Prema Statutu Društva Upravu čini najmanje jedan član, a najviše tri člana, dok članstvo Nadzornog odbora broji pet članova od kojih je jedan član predstavnik radnika. Na mjestu Predsjednika Uprave Društva je Jasmin Bajić, a predsjednik Nadzornog odbora je dipl. jur. Zlatko Mateša. U 2019. godini Nadzorni odbor Croatia Airlinesa djeovao je u sastavu od četiri člana.

Poslovnice u inozemstvu

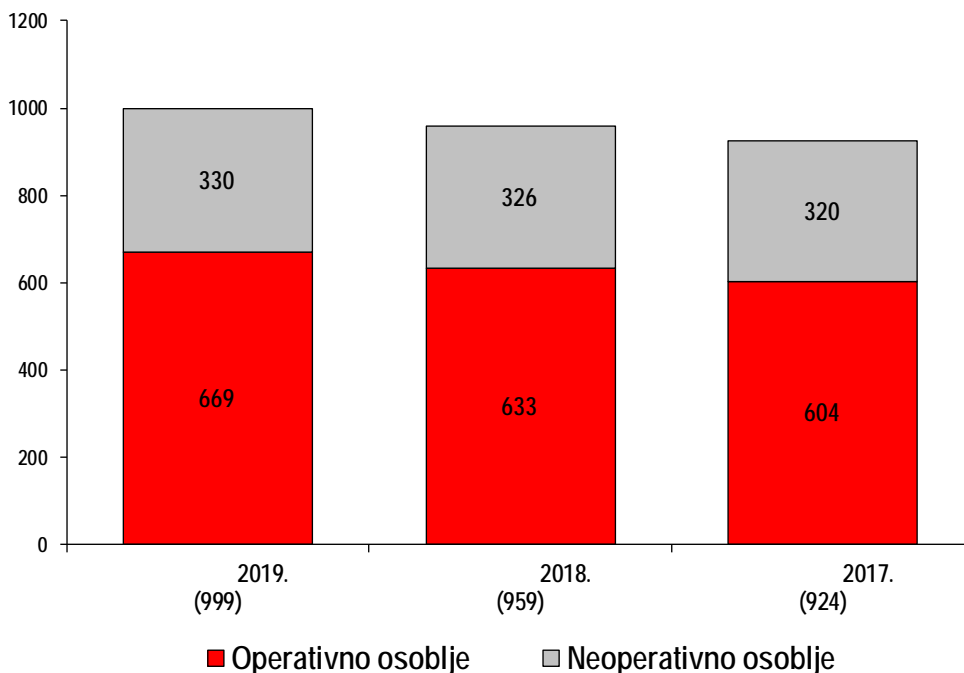
Croatia Airlines ima sedam poslovnica u inozemstvu: Poslovnica Bruxelles - Benelux, Poslovnica Frankfurt - Njemačka, Poslovnica Paris - Francuska, Poslovnica Rim - Italija, Poslovnica Sarajevo - Bosna i Hercegovina, Poslovnica Skopje - Makedonija i Poslovnica Zürich - Švicarska.

Rim	Italija	Pariz	Francuska	Sarajevo	Bosna i Hercegovina
Adresa:	Aeroporto Leonardo Da Vinci Torre Uffici 2, room 518 00054 Fiumicino	Adresa:	Roissypôle Le Dôme 1 1 Rue de la Haye, BP 18913 Tremblay en France 95731 Roissy CDG Cedex	Adresa:	Zračna luka Sarajevo Ul. Kurta Schorka 36, 71 210 Sarajevo
Bruxelles	Benelux	Frankfurt	Njemačka	Skopje	Makedonija
Adresa:	Brussels Airport, Box 31 1930 Zaventem	Adresa:	Kaiserstr.7 60311 Frankfurt a.M.	Adresa:	Skopje International Airport Petrovac 1043, Skopje
				Zürich	Švicarska
				Adresa:	Letzigraben 154, 8047 Zürich

Ljudski potencijali

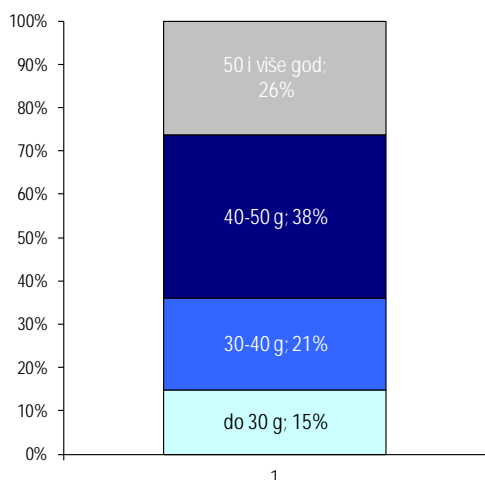
Na dan 31. prosinca 2019. godine u Društvu je bio zaposleno 999 radnika uključujući i 36 radnika u inozemnim predstavništvima. Broj radnika je veći za 4 posto u odnosu na kraj 2018. godine.

Broj zaposlenih na kraju godine

Croatia Airlines je tijekom godine koristio usluge i ustupljenih radnika koji su bili angažirani kao pomoćno osoblje održavanja zrakoplova u sezoni radova na zrakoplovima. Na dan 31. prosinca 2019. godine kompanija je imala 19 ustupljenih radnika.

Struktura po dobi 2019.

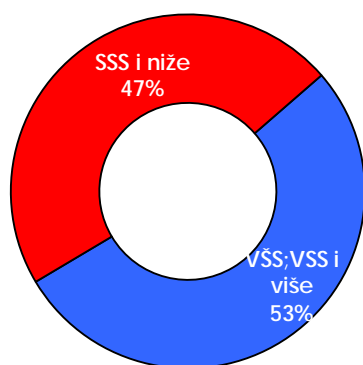

Na kraju 2019. godine broj operativnih radnika veći je za 6 posto, dok je broj neoperativnog osoblja veći za 1 posto u odnosu na kraj 2018. godine. Zbog potreba pokrivanja ljetnog reda letenja Društvo je sezonski zaposlilo 62 člana kabinske posade zrakoplova.

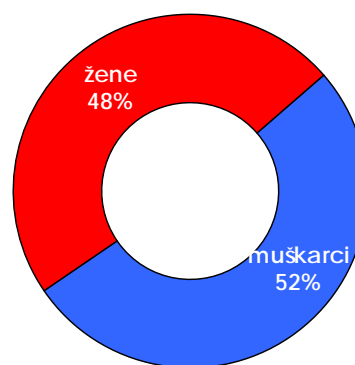
Zastupljenost operativnog osoblja¹ u Društvu iznosi 67 posto, a neoperativnog 33 posto.

¹ Uključuje sljedeća operativna radna mjesta u Društvu: promet (piloti, kabinsko osoblje, operativni centar, snabdijevanje zrakoplova, zemaljske usluge, voditelji stanica, asistenti voditelja stanica); tehnika (sva radna mjesta) te prodaja (voditelji poslovnica na ZL i predstavnici prodaje i skrbi o putnicima). U operativna radna mjesta nisu uključena radna mjesta Kontakt centra i Službe odnosa s korisnicima.

Struktura po stručnoj spremi

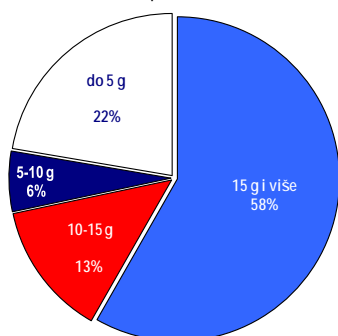

Struktura po spolu

Obrazovna struktura pokazuje da 53 posto zaposlenih ima više i visoko obrazovanje, a prosječna životna dob zaposlenih je 43 godine. U spolnoj strukturi nešto su zastupljeniji muškarci (52 posto).

Struktura po stažu u Društvu

Prosječni ukupan kumulativni staž operativnog osoblja iznosio je 16, neoperativnog 21, a prosječan ukupni staž svih zaposlenika iznosio je 17 godina. Prosječan staž u Croatia Airlinesu za operativno osoblje iznosio je 14, neoperativno osoblje 18, dok je prosječan staž svih zaposlenika iznosio 15 godina, što pokazuje visoki stupanj lojalnosti zaposlenika kompaniji od kojih je veliki dio čitav svoj dosadašnji radni vijek proveo radeći u Croatia Airlinesu.

Udio žena u strukturi visokoga *managementa* iznosio je 53 posto.

Ulaganja i programi školovanja

Obzirom na izraženu ovisnost o sofisticiranoj tehnologiji kao i na uslužni karakter svojih usluga, Croatia Airlines svake godine ulaže velika financijska sredstva u osposobljavanje radnika, osobito specijalistička osposobljavanja i održavanje standarda educiranosti letaćkog, tehničkog i zemaljskog operativnog osoblja, ali i svih ostalih zaposlenika bez čijeg se doprinosa ne bi mogli odvijati temeljni poslovni procesi kompanije.

Ulaganja u školovanja (kn)	2019.	2018.	2017.
Operativno osoblje	8.497.736	7.188.758	4.648.913
Stopa promjene	18%	55%	-19%
Neoperativno osoblje	538.270	598.964	470.595
Stopa promjene	-10%	27%	-33%
Ukupno	9.036.006	7.787.722	5.119.508
Stopa promjene	16%	52%	-20%

Školovanje zaposlenika Croatia Airlinesa odvija se kroz tri školska centra: Prometni školski centar čije su aktivnosti vezane za edukaciju letačkog, kabinskog i zemaljskog osoblja, Tehnički školski centar koji se bavi obrazovanjem tehničkog osoblja i osoblja koje radi na održavanju zrakoplova, te Školski centar namijenjen neoperativnim sektorima čija su ciljana skupina svi ostali zaposlenici kompanije. U 2019. godini provedeno je ukupno 5.757 sati internih školovanja za sve tri kategorije zaposlenika.

U 2019. godini **Tehnički školski centar** Croatia Airlines nastavio je aktivnu suradnju s Hrvatskom agencijom za civilno zrakoplovstvo u segmentu izdavanja PART 66² dozvola.

Nastavljeno je i provođenje školovanja osnovnog osposobljavanja za drugu grupu stranih studenata za *Basic training*, odnosno komercijalnog školovanja za Osnovno osposobljavanje, čime je zadržan kontinuitet i stečeni su uvjeti za provođenje ispita iz Modula osnovnog osposobljavanja.

U dijelu PART 147 *Type-training* školovanja, održana su dva teorijska i tri praktična školovanja za tip zrakoplova A320, a u dijelu školovanja propisanih PART 145 regulativom, održano je stotinjak školovanja, u koja spadaju sva planirana školovanja za produženje internih autorizacija inženjera i mehaničara PART 145 Croatia Airlines.

U segmentu rada „*Operativnog priručnika*“, kojim se propisuje školovanje za vuču zrakoplova aerodromskog osoblja nastavljeno je provođenje školovanja te održavanje i produljenje dozvola za vuču. U suradnji s Hrvatskom agencijom za civilno zrakoplovstvo, Odjela za aerodrome, nastavljene su aktivnosti vezane za revizije priručnika, imenovanje novih instruktora za vuču kao i unapređenje cjelokupnog segmenta poslovanja.

Sredinom godine, Tehnički školski centar je kao autorizirana organizacija, proširio svoju djelatnost na provođenje školovanja „*Airside Drive*“ te stekao mogućnost izdavanja dozvola za vožnju u djelokrugu Međunarodne zračne luke Zagreb.

U 2019. godini **Prometni školski centar** organizirao je i proveo sve planirane obvezne obnove znanja kao i potrebne provjere na zrakoplovu, simulatoru i na zemlji, koje su omogućile produljenja svih ovlaštenja i dozvola za obavljanje poslovnih aktivnosti zaposlenika.

Organizirana su sva školovanja predviđena planom poslovanja za 2019. godinu za zaposlenike Croatia Airlines na oba tipa zrakoplova u floti, a u suradnji s partnerima, proveden je i veći broj Base traininga za upis tipa A319/A320 i Q400.

Provedeno je planirano školovanje kabinskog osoblja, te niz školovanja vezanih za postupak rukovanja opasnim robama (DGR), CRM školovanje za vanjske korisnike, kao i Base training za partnere Croatia Airlines.

Tijekom 2019. godine Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo provela je nekoliko audita i inspekcija u cilju kontinuiranog nadzora aktivnosti Prometnoga školskog centra u prostorijama Croatia Airlines, na simulatorima, te na letovima zrakoplova Croatia Airlinesa. Ostvareni rezultati pokazali su zavidnu razinu usklađenosti s propisanim standardima. Obavljene su također i inspekcije simulatora te rada instruktora TRI/TRE na njima, u skladu s odredbama OM-D & *Quality Inspection Orders* sustava kvalitete, radi praćenja te podizanja kvalitete rada TRI/TRE

² PART66 – Aircraft Maintenance Licences

instruktora. Provedena je i postignuta standardizacija rada TRE/TRI instruktora na oba tipa zrakoplova u dijelu promjena regulative, dokumentacije i sekcija školovanja za upis tipa.

Svi djelatnici, sukladno svojim ovlastima, prisustvovali su radionicama i obnovama znanja u Hrvatskoj agenciji za civilno zrakoplovstvo u cilju usavršavanja i poboljšanja relevantnih procesa u okviru njihovih segmenta poslovanja.

Razni programi školovanja namijenjeni vanjskim korisnicima realizirani su putem WEB ponude.

U 2019. godini **Školski centar** proveo je brojna interna školovanja za neoperativno osoblje kojima je cilj bio zaposlenicima omogućiti dodatna stručna znanja vezana za tehnološke promjene u industriji, kao i stjecanje poslovnih vještina nužnih za svakodnevno poslovanje.

Organizirane su i serije edukacija namijenjene zaposlenicima u direktnom kontaktu s korisnicima usluga Croatia Airlines koje se organiziraju prije početka glavne sezone s ciljem opsežne pripreme zaposlenika za intenzivnije prodajne aktivnosti, suočavanje s neregularnostima u poslovanju i njihovo brzo prevladavanje, kao i utvrđivanje općih poslovnih standarda nužnih u održavanju i poboljšanju visoke razine zadovoljstva putnika.

Tijekom 2019. godine organizirane su serije redovnih školovanja namijenjenih zaposlenicima prodaje, zemaljskih operacija te putničkih agencija, vezanih za rezervacije, putničke tarife i automatsko ispisivanje dokumenata. Na predmetnim školovanjima su, pored zaposlenika Croatia Airlines, sudjelovali i vanjski korisnici iz raznih institucija direktno ili indirektno uključenih u zrakoplovnu industriju, kao što su zaposlenici zračnih luka i putničkih agencija.

Ciljane skupine zaposlenika prošle su sve potrebne edukacije propisane standardima Star Alliance, koji u prvi plan stavljaju prepoznavanje i tretman povlaštenih kategorija Star Alliance putnika, te standardne procedure u izvanrednim situacijama s ciljem održavanja visoke kvalitete usluge i općeg poboljšanja razine zadovoljstva putnika.

Zaposlenici kompanije sudjelovali su i u radu raznih tematskih konferencija, simpozija i radnih skupina u cilju što boljeg upoznavanja s operativnim i komercijalnim inovacijama unutar industrije, a pojedina individualna školovanja realizirana su u Školskom centru IATA (Međunarodna udruga zračnih prijevoznika), te drugim međunarodnim specijaliziranim edukacijskim centrima.

Croatia Airlines, kao nacionalni prijevoznik Republike Hrvatske, unutar svoga Školskog centra organizira razna školovanja potrebna putničkim i robnim agencijama za stjecanje IATA licencije, školovanja namijenjena zaposlenicima zračnih luka, špediterskim organizacijama te zrakoplovnim kompanijama. U 2019. godini Školski centar Croatia Airlines školovao je znatan broj zaposlenika IATA akreditiranih putničkih agencija na području rezervacija, tarifa i izdavanja prijevoznih dokumenata, te zaposlenika robnih agencija i špediterskih organizacija iz područja rukovanja opasnim robama.

Proces edukacije zaposlenika Croatia Airlinesa oslanja se u prvom redu na interne resurse što podrazumijeva korištenje vlastitih ovlaštenih instruktorskih kadrova. Osim financijskih ušteda koje se tako ostvaruju, njegovanjem vlastitog *know-how* postiže se manja ovisnost o vanjskim resursima te promiče kompanijska kultura i poslovna strategija.

Odgovornost prema zaposlenima

Radnici Društva se u pravilu zapošljavaju na neodređeno vrijeme. Na određeno vrijeme zapošljava se dodatno operativno osoblje, tijekom ljetne sezone kabinsko osoblje i piloti, a tijekom zime pomoćno tehničko osoblje privremeno za potrebe sezone održavanja zrakoplova. Zapošljavanjem na određeno rješavaju se zamjene privremeno odsutnih radnika ili popune u razdobljima velikih vršnih opterećenja.

Naknade i potpore

Uz redovita primanja Društvo pruža radnicima različite naknade i potpore. One se očituju preko naknade troškova za prijevoz na posao, isplate otpremnine prilikom odlaska radnika u mirovinu, potpore u slučaju smrti člana uže obitelji, potpore za neprekinuto bolovanje dulje od 90 dana, potpore u trenutku rođenja djeteta i pravo na plaćeni dopust u slučajevima rođenja djeteta, selidbe, sklapanja braka, školovanja i sl.

U slučajevima duljih bolovanja, teških bolesti i teškoga materijalnog stanja, Društvo nastoji pomoći radniku i njegovoj obitelji potporom za nabavu lijekova i troškove liječenja. Redovito se pomaže i djeci preminulih radnika mjesečnom potporom za vrijeme njihova redovitog školovanja.

Zaštita na radu, zaštita od požara i zaštita okoliša

Organizacija zaštite na radu, zaštite od požara i zaštite okoliša propisana je zakonskom regulativom, kao i internim aktima Društva.

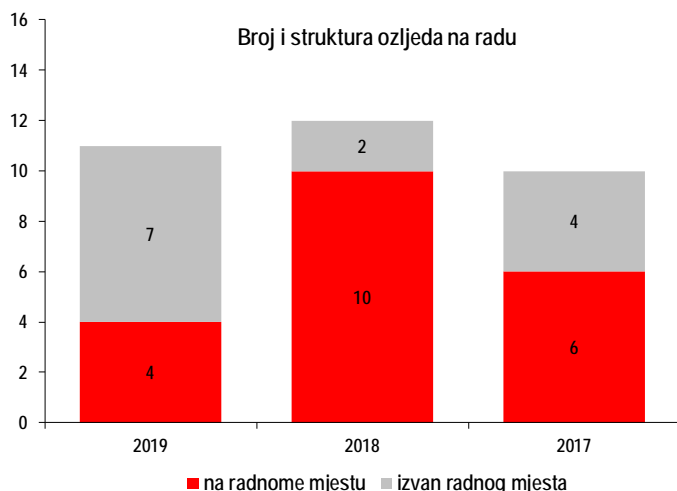
Redovito se organizira i provodi osposobljavanje radnika za rad na siguran način te osnovno osposobljavanje radnika za zaštitu od požara za sve novozaposlene radnike. Specijalistička osposobljavanja za rad na siguran način pri rukovanju strojevima i uređajima s povećanim opasnostima (hidrauličke podizne platforme, strojevima za obradu metala i nemetala, viličari i sl.) kao i osposobljavanje za stjecanje znanja o zaštiti od opasnih kemikalija organiziraju se prema realnim potrebama Sektora tehničkih poslova. U 2019. godini specijalistički je osposobljeno 17 djelatnika za rukovanje hidrauličnim podiznim platformama i 9 djelatnika za rad s opasnim kemikalijama od strane Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo.

Svi radnici koji rade na radnim mjestima s posebnim uvjetima rada obavljaju redovite liječničke preglede.

Za svu radnu opremu (strojeve i uređaje, sredstva za rad, postrojenja i instalacije) u procesu rada, kao i za uređaje i instalacije koje služe za dojavu i gašenje požara, redovito se organiziraju i provode redoviti servisi i periodička ispitivanja.

Sav opasan otpad iz procesa rada redovito se i propisno uklanja te zbrinjava, o čemu se vodi evidencija (očevidnici) kao i pravovremeni izvještaji u registar onečišćavanja okoliša pri Ministarstvu zaštite okoliša.

U 2019. nije bilo inspekcijskih nadzora iz područja zaštite na radu, zaštite od požara i zaštite okoliša.

U 2019. godini prijavljeno je ukupno 13 ozljeda na radu (osam žena i pet muškaraca). Od 13 prijavljenih ozljeda, 11 su priznate, a dvije nisu okarakterizirane od strane HZZO-a kao ozljede na radu i nisu priznate. Od 11 priznatih ozljeda, četiri ozljeda se dogodilo na mjestu obavljanja poslova i radnih zadataka, a sedam pri dolasku na radno mjesto i odlasku s

radnog mjesta do mjesta stanovanja. Klasificirajući ozljede prema AUVA metodi sve ozljede su lakše prirode. Smrtnih slučajeva u vezi s ozljedama na radu kao i profesionalnih bolesti nije bilo.

Zaštita dostojanstva radnika

Radi zaštite dostojanstva radnika, propisan je postupak „Zaprimanje i rješavanje pritužbi vezanih uz povredu dostojanstva radnika“ te imenovana osoba koja je ovlaštena primati i rješavati pritužbe u vezi sa zaštitom dostojanstva radnika. Kako bi se zaštitili osobni podaci, u Društvu postoji Odluka o imenovanju osobe za prikupljanje, obrađivanje, korištenje i dostavu trećim osobama, osobnih podataka radnika Društva.

U skladu s donesenim Planom djelovanja za promicanje i uspostavljanje ravnopravnosti spolova u Društvu se kontinuirano provodi analiza položaja muškaraca i žena. Tijekom proteklog razdoblja nije bilo potrebno uvoditi nove posebne mjere u vezi s uspostavom ravnopravnosti spolova, a redovito se donosi plan promicanja ravnopravnosti spolova sukladno zakonodavnim zahtjevima. U 2019. godini su podnesene dvije prijave za zaštitu dostojanstva po kojima se postupalo sukladno propisanom postupku. Nije utvrđeno Diskriminacijsko postupanje nekog od zaposlenika, a prosljeđene su i preporuke za preventivno djelovanje. U okviru društva djeluje i etičko povjerenstvo.

Odnos radnika i Uprave Društva

U Društvu djeluje pet sindikata - Hrvatski sindikat prometnih pilota, Sindikat inženjera i tehničara u zrakoplovstvu, Samostalni strukovni sindikat aviomehaničara Hrvatske, Sindikat kabinskog osoblja zrakoplova, Samostalni hrvatski sindikat zaposlenika u zrakoplovstvu te ORCA - Organizacija radnika Croatia Airlinesa u koju su učlanjeni zaposlenici grupacije pilota, članova kabinske posade i aviomehaničara te koji se uz Samostalni hrvatski sindikat zaposlenika u zrakoplovstvu smatra reprezentativnim.

U kompaniji djeluje i Radničko vijeće koje broji devet članova. Kroz Radničko vijeće, na način i po uvjetima kako to propisuje Zakon o radu, radnici Društva sudjeluju u odlučivanju o njihovim gospodarskim i socijalnim pravima i interesima.

Dana 12. veljače 2019. godine zaključen je Jedinostveni kolektivni ugovor za Croatia Airlines d.d. na razdoblje od 5 godina čime su se dodatno unaprijedila prava i položaj radnika te čime se osigurao socijalni mir.

Društvena odgovornost

Promet i turizam

Croatia Airlines kao nacionalni zračni prijevoznik prepoznaje društvenu odgovornost u osiguranju optimalne zračne povezanosti Republike Hrvatske i svijeta s naglaskom na doprinos razvoju hrvatskog turizma. Potrebama turističke privrede i turističkog razvoja Croatia Airlines se prilagođava mrežom izravnih letova za Zagreb i jadranska odredišta, a u suradnji sa svojim zrakoplovnim partnerima, te usklađivanjem s drugim oblicima transporta gdje god je to moguće.

Važnost u povezivanju domaćih zračnih odredišta i održavanju prometa unutar Hrvatske kontinuirano prepoznaje i Vlada Republike Hrvatske. Slijedom Odluke o obvezi obavljanja domaćeg linijskog zračnog prometa za razdoblje 2016. - 2020. godine (rujan 2015.), Odluke o izboru ponuda za obavljanje usluge domaćeg linijskog zračnog prijevoza koju je Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture donijelo u siječnju 2016. godine, a po provedenom postupku Javnog natječaja, obvezu obavljanja redovitog zračnog prijevoza na određenim domaćim linijama Vlada RH dodijelila je Croatia Airlinesu. Temeljem navedenih odluka sklopljen je i Ugovor između Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture i Croatia Airlinesa kojim su definirana sva prava i obveze ugovorenih strana u obavljanju domaćeg linijskog zračnog prijevoza na slijedećim linijama: DBV-ZAG-DBV; SPU-ZAG-SPU; ZAG-ZAD-PUY-ZAD-ZAG, ZAG-BWK-ZAG; OSI-DBV-OSI; OSI-SPU-OSI u razdoblju od 27. ožujka 2016. godine do 28. ožujka 2020. godine, a u svrhu očuvanja prometne povezanosti regija te gospodarskog razvitka Republike Hrvatske.

Hrvatski brand

Kao punopravni član Međunarodne udruge za zračni promet (IATA) i uglednoga zrakoplovnog saveza *Star Alliance*, Croatia Airlines je na tržištima na koja leti prepoznat kao hrvatski *brand*. Korporativni dizajn nastoji projicirati imidž zrakoplovne tvrtke ne samo u domovini već i predstaviti Hrvatsku diljem svijeta te se vizualnim identitetom tvrtke nastoji pridonijeti prepoznatljivosti Croatia Airlinesa kao hrvatskog *branda*. Croatia Airlines povezuje Hrvatsku sa svijetom tijekom cijele godine pružajući tako snažnu podršku razvoju hrvatskoga turizma i gospodarstva, a prepoznatljivi vizualni identitet zrakoplova Croatia Airlines s natpisom „CROATIA“, značajno doprinosi promociji Hrvatske kao destinacije svakodnevnom prisutnošću na svim zračnim lukama koje su odredište Croatia Airlinesa. U 2019. godini Croatia Airlines iskoristio je redoviti i planirani program tehničkog održavanja flote kako bi istodobno vizualno osvježio zrakoplove. Tako je u godini u kojoj se obilježava 30. obljetnica osnutka počelo i vizualno osvježanje flote. Na zrakoplovu je povećan logotip CROATIA, a kvadrati kao prepoznatljivi simbol hrvatskoga nacionalnog identiteta još se više protežu preko trupa zrakoplova. Dosadašnja plava boja donjeg djela trupa sada je bijela čime se postiglo vizualno povećanje i elegancija zrakoplova. Tako su zrakoplovi Croatia Airlinesa, koji mnogim putnicima predstavljaju prvi susret s Hrvatskom, postali još snažniji i uočljiviji promicatelji države, a Croatia Airlines pritom nastavlja aktivno pridonositi unapređenju hrvatske turističke ponude. Do kraja ožujka 2019. godine obojana su tri zrakoplova Q400 i tri zrakoplova A319. Sljedeće godine u planu je druga faza, odnosno bojenje preostalih zrakoplova.

Croatia Airlines konstantno doprinosi razvoju hrvatskog turizma i gospodarstva. Putnicima na letovima Croatia Airlines nastoji se prezentirati gastro ponuda Hrvatske kroz kvalitetne obroke temeljene na autohtonim receptima i namirnicama. U lipnju

2019. godine, Croatia Airlines je predstavio novi jelovnik za putnike poslovnog razreda, koji je motiviran ponajprije jelima zagrebačke kuhinje, čime kompanija još snažnije promiče hrvatsku turističku i gastronomsku ponudu. Ovogodišnje novosti u gastronomskoj ponudi Croatia Airlinesa istodobno su uvod u novi projekt pod nazivom *Croatia Airlines full of taste*, koji se priprema u suradnji s Hrvatskom turističkom zajednicom i čiji se početak očekuje u travnju 2020. godine.

Croatia Airlines nastavlja promovirati Hrvatsku kao brand kroz putni časopis Croatia s naglaskom na hrvatske prirodne ljepote, povijesne vrednote i kulturna zbivanja. U sklopu suradnje s Hrvatskom turističkom zajednicom te ostalim turističkim zajednicama, u časopisu se objavljuju oglasi i članci. U zrakoplovima tipa Airbus prikazuju se turistički promotivni filmovi iz različitih krajeva Hrvatske.

Croatia Airlines kontinuirano provodi različite sponzorsko-donacijske aktivnosti na području kulture, znanosti, sporta itd. U svojem se poslovanju vodi načelima društvene odgovornosti pa tako i kod izbora projekata ili događaja kojima će biti sponzor ili donator uzima u obzir važnost koju oni imaju za širu društvenu zajednicu. Najvećim dijelom naša sponzorstva odnose se na kulturne manifestacije i sport.

U 2019. godini Croatia Airlines nastavlja suradnju i službeni je zračni prijevoznik Hrvatskog nogometnog saveza i Hrvatskog olimpijskog odbora (HOO), a kao član obitelji HOO promovira naše sportaše i sport u Hrvatskoj. Dodatno podupiremo Paraolimpijski odbor prijevozom sportaša s invaliditetom kao i Hrvatski teniski savez. Croatia Airlines redovito putem sponzorstava promovira i ističe brand i usluge kompanije na mnogim kulturnim događanjima i suradnjom s institucijama koje pridonose unapređivanju hrvatskog turizma (Dubrovačke ljetne igre, Uskršnja regata, Weekend media festival, Dani komunikacija, Zagreb Dox itd).

Pomoć zajednici

Croatia Airlines konstantno pomaže i pruža izravnu pomoć prevozeći bolesnike, djecu ili osobe u potrebi te sudjeluje u dobrotvornim akcijama darivanjem usluge prijevoza.

Nastoji, kad god je to moguće, poduprijeti institucije kojima je potrebna humanitarna pomoć ili institucije koje organiziraju humanitarne projekte. Na 30. obljetnicu poslovanja Croatia Airlines se uključio u obilježavanje obljetnice donošenja Konvencije o pravima djece te se u povodu Svjetskog dana djeteta pridružio globalnoj inicijativi UNICEF-a kojom se promiču dječja prava. Prigodnom akcijom *Osmijeh iznad oblaka* Croatia Airlines je na letu iz Zagreba u Dubrovnik omogućio pedesetero djece iz udomiteljskih obitelji kao i njihovim udomiteljima okupljenim oko udruge Forum za kvalitetno udomiteljstvo djece da dožive iskustvo letenja

Također, Croatia Airlines i njegovi djelatnici sudjelovali su na noćnoj humanitarnoj utrci 00:24 RUN u zagrebačkoj zračnoj luci Franjo Tuđman, a prikupljena sredstava donirana su Zakladi dječje onkologije Rebro za izgradnju novog odjela dječje onkologije. Navedenim donacijama Croatia Airlines nastavlja potporu djeci.

Croatia Airlines konstantno surađuje sa srednjom zrakoplovnom školom Rudolfa Perešina čiji učenici u našoj Tehnici obavljaju stručnu praksu, a kasnije se i zapošljavaju. I u 2019. godini nastavljena je uspješna suradnja s Fakultetom prometnih znanosti u Zagrebu. Naime, već niz godina kao mogući poslodavac Croatia Airlines se predstavlja studentima na njihovim Danima karijera. Aktivno sudjeluje u projektima Fakulteta prometnih znanosti koji su vezani uz avijaciju i na stručnim skupovima o zrakoplovstvu te zapošljava kadar koji se obrazuje na tom fakultetu.

Etičnost u poslovanju

Od 2002. godine u Croatia Airlinesu djeluje Povjerenstvo za praćenje provedbe etičkog kodeksa. Njegova je svrha praćenje primjene odredbi Etičkog kodeksa u radu Croatia Airlinesa te predlaganje načina rješavanja problema za svaku prijavu nepoštivanja ili kršenja prihvaćenih etičkih načela. Dužnost je Povjerenstva i unapređivanje etičnog ponašanja i djelovanja te poticanje promjena i poboljšanja promicanjem etičkih vrijednosti u poslovanju, svakodnevnom radu i međuljudskim odnosima. Članovi Povjerenstva biraju se iz redova zaposlenih u kompaniji.

Zaštita okoliša

Protekla godina je bila godina promjena i godina u kojoj su dodatno na važnosti dobile ključne riječi „održivi razvoj“ i „ekologija u zrakoplovstvu“. U 2019. godini, Croatia Airlines je nastavio monitoring svojih emisija stakleničkih plinova u EU ETS sustavu, započeo monitoring emisija stakleničkih plinova u globalnom CORSIA sustavu te izvršio pripreme za monitoring u tzv. Swiss ETS sustavu. Već samim spominjanjem ovih sustava jasno je vidljivo da je zrakoplovna industrija pod povećalom javnosti i regulatornih tijela. To ujedno znači da već prilično napredna industrija mora napraviti dodatne iskorake kako bi povećala svoj doprinos u zaštiti okoliša planeta. Doprinos Croatia Airlines je svakako vidljiv i mjerljiv. Tako su na zrakoplove tijekom proljeća 2019. godine ugrađeni tzv. „wake vortex“ generatori za smanjivanje razine buke, tijekom ljeta ukinuta podvorba plastičnim čašama na letovima, dok su u jesen svi zrakoplovi opremljeni opremom za satelitsku navigaciju što će omogućiti višu razinu preciznosti operacija uz niže vrijednosti potrošnje vremena i goriva a time i emisija stakleničkih plinova.

Upravljanje zaštitom okoliša i potrošnjom energije Croatia Airlines nastavila je tijekom cijele godine te je od strane neovisnih auditora u re-certifikacijskom auditu potvrđena sukladnost s zahtjevima međunarodnih normi ISO14001/50001.

Također, kompanija je sudjelovala u nizu javnih panela, konferencija te objavljivala članke na temu zaštite okoliša, prateći sve veći broj upita zainteresiranih strana koji svake godine bilježe nove rekorde.

I u 2019. godini Croatia Airlines ponovno se opredijelio za korištenje električne energije iz obnovljivih izvora - HEP Zelen.

U 2020. godini očekuje se puna primjena EU ETS/CORSIA/SWISS ETS regulative, daljnja suradnja sa zainteresiranim stranama te predan rad na poboljšanju energetske indikatora kompanije i smanjivanju pritiska na okoliš kroz odgovorno zbrinjavanje otpada. Također, kompanija će i dalje kontinuirano pratiti mogućnosti primjene održivih goriva za korištenje kojih su zrakoplovi kompanije već spremni.

Detaljniji podaci o održivom razvoju i zaštiti okoliša sadržani su u Nefinancijskom izvješću kompanije.

Unapređenje poslovanja i projekti

Projekt modernizacije zrakoplova Q400 ugradnjom opreme EGNOS - početkom prosinca 2019. godine završen je dvogodišnji projekt modernizacije zrakoplova Q400 ugradnjom najsuvremenije navigacijske opreme EGNOS, koja omogućuje korištenje satelitskog signala europskoga geostacionarnoga satelitskoga navigacijskog sustava EGNOS te slijetanje putem LPV prilaza (Localizer performance with vertical guidance). Svakodnevne letačke operacije Q400 flote obavljaju se u zračnim lukama koje su već implementirale satelitski vođene procedure kao što je LPV, a Croatia Airlines jedan je od prvih europskih avioprijevoznika koji je svoje zrakoplove opremio ovakvom vrstom navigacijske opreme, čime se još jednom potvrdilo da kompanija prati najsuvremenije trendove u civilnom zrakoplovstvu. Projekt modernizacije flote Q400 osmišljen je u kompaniji i pokrenut je potkraj 2017. godine. U njegovoj su provedbi sudjelovale gotovo sve organizacijske jedinice, a zahtjevnu modifikaciju samostalno su obavili stručnjaci sektora tehnike Croatia Airlines. Kvalitetu projekta, čija je vrijednost oko 5.000.000 kuna, prepoznala je i Europska komisija te ga je podržala i sufinancirala sa 85 posto planiranih sredstava u okviru programa CEF (Connecting Europe Facility) i europske agencije INEA, koja je odobrila sufinanciranje. Nova oprema EGNOS pokazala je iznimnu razinu navigacijske točnosti, a njezinim je korištenjem u pilotskim procedurama dodatno povećana sigurnost letačkih operacija. Osim toga, pozitivni učinci odnose se i na smanjenje potrošnje goriva i emisije štetnih plinova.

Projekt nadogradnje ADS – B Out funkcije u zrakoplovima koji je započeo sredinom 2018. godine, a sufinancira se od strane Europske komisije po programu CEF (Connecting Europe Facility) sa 20 posto ukupnih troškova. Ovim se projektom sufinancira ugradnja odgovarajuće opreme za nadzor zrakoplova koji je standard od 2020. godine. Riječ je o ugradnji Automatic Dependent Surveillance Broadcast (ADS-B) -Out na floti Airbusa i Q400. Nova oprema omogućuje kontroli leta primitak GPS koordinata zrakoplova, što je najprecizniji izvještaj o trenutačnoj poziciji zrakoplova. U europskom zračnom prostoru koristi se već oko 800 instaliranih zemaljskih stanica za ADS-B funkciju koje su dio projekta jedinstvenog europskog neba (Single European Sky ATM Research - SESAR). Za ovaj je projekt iz sredstva EU fondova (INEA)³ osiguran iznos od 150.000 EUR. Od prosinca 2019. godine svi zrakoplovi Dash flote opremljeni su uređajima koji zadovoljavaju postavljene uvjete. Oprema je također ugrađena na tri zrakoplova iz naše Airbus flote, dok se implementacija na preostala tri očekuje do kraja ožujka 2020. godine. Ugradnjom ove opreme očekuju se smanjenja troškova na rutama, kraće trajanje leta i smanjenje potrošnje goriva, smanjena kašnjenja i povećana propusnost mreže te na zagušenim zračnim lukama, i, što je bitno za okoliš, smanjenje emisija CO₂.

S ciljem širenja linijskih usluga trećim stranama te otvaranje novih linijskih baza Croatia Airlines je cijelu 2019. godinu radio na pripremama za **proširenje "scope of work" za linijsko održavanje i drugih tipova zrakoplova**. Od strane Hrvatske agencije za civilno zrakoplovstvo u veljači 2019. godine Croatia Airlines dobio je Odobrenje (Part 145 certifikat) za proširenje opsega radova za linijsko održavanje zrakoplova Bombardier CRJ 700/900/1000. Slijedom toga s kompanijom AirNostrum sklopljen je ugovor o održavanju dva zrakoplova tipa CRJ1000 koji su u ljetnoj sezoni 2019. letjeli za Croatia Airlines. U 2019. godini kompanija je dobila i odobrenja za proširenje opsega radova za linijsko održavanje na zrakoplovima A320neo i A330.

³ Innovation and Networks Executive Agency

Dodatnim proširenjem opsega Odobrenja za nove tipove zrakoplova kompaniji se otvaraju mogućnosti proširenja pružanja usluga linijskog i baznog održavanja zrakoplova drugim kompanijama.

Potkraj srpnja 2019. godine **Croatia Airlines produljila je dva dugotrajna ugovora s društvom Lufthansa Technik AG**, jednom od globalno najkvalitetnijih kompanija na području tehničkog održavanja zrakoplova. Riječ je o ugovorima koji se odnose na podršku floti zrakoplova Airbus. Ugovor o podršci za sve komponente (Total Component Support – TCS®) produljen je na razdoblje od sedam godina, a ugovor koji pokriva pomoćne pogonske jedinice (APU) na pet godina. Također, Croatia Airlines postaje korisnik digitalne platforme AVIATAR društva Lufthansa Technik. Korištenjem platforme AVIATAR, neovisne i otvorene digitalne platforme društva Lufthansa Technik namijenjene zrakoplovnom sektoru koja sadrži odabrane proizvode i rješenja, Croatia Airlines dodatno će povećati pouzdanost i dostupnost svojih zrakoplova.

U 2019. godini **Croatia Airlines je produljila višegodišnje partnerstvo s društvom Sabre Corporation**, vodećim pružateljem tehnoloških usluga u globalnome putničkom sektoru. Posljednje četiri godine Croatia Airlines je koristio Sabreove proizvode za upravljanje prihodima i tarifama, a u sklopu ugovora o produljenju poslovne suradnje počeo se koristiti i Sabreov AirVision Revenue Optimizer, vodeće rješenje za optimizaciju prihoda u zrakoplovnoj industriji. Sabreovo rješenje za optimizaciju prihoda kompaniji omogućuje cjelovit pristup predviđanju, analizi i optimizaciji izvora prihoda i to pregledom ukupnih prihoda za svaki let, svako tržište te svaki datum putovanja u stvarnom vremenu. Proizvod je namijenjen optimizaciji postojeće infrastrukture avioprijevoznika i upravljanju podatkovnim silosima, kojima kompanija raspolaže. Revenue Optimizer nudi analizu podataka u stvarnom vremenu jednostavnom integracijom s bazama podataka, troškovima i rješenjima za optimizaciju određivanja cijena.

Projekt KAAT - tijekom 2019. godine nastavljene su aktivnosti vezane uz Sporazum o suradnji na europskome znanstveno-istraživačkom projektu u zrakoplovstvu (KAAT – Knowledge Alliance in Air Transport) u sklopu kojeg je Croatia Airlines jedan od hrvatskih partnera. Prvi put tvrtke iz gospodarstva koje su nositelji zrakoplovne djelatnosti u Hrvatskoj aktivno surađuju s akademskom zajednicom na razini značajnog europskog projekta čiji je cilj unaprijediti inovacije u visokom obrazovanju. Zračni promet zahtjeva konstantan razvoj poslova koje provodi visoko kvalificirana radna snaga s multidisciplinarnim znanjima i vještinama. Cilj projekta je na razini partnera iz šest zemalja EU-a razviti novi nastavni plan i program združenog studija primjenom inovativnih pristupa u nastavi i učenju te pritom uspostaviti čvrstu suradnju između znanstvene zajednice i industrije te gospodarstva. Tako je hrvatski tim predvođen Fakultetom prometnih znanosti iz Zagreba, koji je istodobno i voditelj ovoga projektnoga radnog paketa, pripremio konačnu verziju dokumenta Methodology for Sectorial Qualification Framework. U sklopu ovog projekta dosad je definiran popis zanimanja u zrakoplovstvu i potrebnih kvalifikacija.

Krajem 2019. godine završene su i aktivnosti u vezi s 5. radnim paketom (Elaboration of the Methodology for Sectorial Qualification Framework (SQF) and recognition of prior learning and work experience in aviation).

Kao i prethodnih godina, i u 2019. Croatia Airlines nastavlja kontinuirano razvijati usluge koje pruža svojim korisnicima, u svrhu poboljšanja korisničkog iskustva, postizanja boljih prodajnih rezultata i povećanja prihoda. Prije svega, nastavljen je razvoj digitalnih kanala, kako bi se korisnicima omogućilo da u svakom trenutku na raspolaganju imaju sve potrebne informacije i funkcionalnosti za planiranje

putovanja. U ožujku stavljanjem u produkciju slanja obavijesti o kašnjenju letova završen je projekt implementacije notifikacija za putnike. U srpnju je implementirana usluga rezervacije sjedala uz naplatu, koja je dostupna korisnicima digitalnih, ali i svih ostalih prodajnih kanala. U istom mjesecu Croatia Airlines je svoju digitalnu uslugu obogatio potpuno novom mobilnom aplikacijom. Funkcionalno unaprijeđena i vizualno atraktivnija aplikacija putnicima omogućuje brže i jednostavnije planiranje putovanja, a dostupna je korisnicima mobilnih uređaja s iOS i Android operativnim sustavima. U odnosu na prijašnju verziju, unaprijeđeni je redizajn većeg dijela aplikacije, informacije se mogu dobiti na četiri jezika (hrvatski, engleski, francuski i njemački), uvedena je opcija skeniranja i pohranjivanja podataka s putnih dokumenata te praćenje statusa letova u realnom vremenu. Paralelno s lansiranjem nove mobilne aplikacije, korisnicima je ponuđen i novi *web check-in*. U studenom je uslijedila implementacija responzivnog *online* sučelja za kupnju karata i dodatnih usluga, kao i povezanih funkcionalnosti – Upravljanje rezervacijom, Red letenja, Status leta. Responzivna sučelja za sve navedene funkcionalnosti omogućavaju jedinstveno korisničko iskustvo na svim digitalnim kanalima Croatia Airlines, bez obzira na vrstu uređaja kojim se korisnik služi. Također, u 2019. godini započeo je i niz novih projekata, čime se nastavlja daljnji rad na razvoju usluga i unapređenju poslovanja.

Poslovno okruženje i rizici poslovanja

Svjetsko gospodarstvo

Stanje gospodarstva je ključni čimbenik u razvoju zračnog prometa. Stoga su iz perspektive svih čimbenika civilnog zrakoplovstva prognoze gospodarskog rasta temeljne pretpostavke poslovnih i razvojnih planova. Prognoze gospodarskih kretanja za SAD i EU imaju izravne i neizravne učinke na ostala razvijena gospodarstva i tržišta u razvoju.

Međunarodni monetarni fond (MMF) je u siječnju 2020. godine u revidiranim Svjetskim gospodarskim prognozama (World Economic Outlook Update), koje objavljuje samo za najveća gospodarstva, blago snizio procjenu globalnog gospodarskog rasta za 2019. godinu na 2,9 posto, što je najslabiji rast od financijske krize prije deset godina.⁴ Projekcija je snižena za 0,1 postotni bod u odnosu na prognozu iz listopada prošle godine.

MMF je za američko gospodarstvo snizio procjenu rasta u 2019. godini na 2,3 posto. Za gospodarstvo Eurozone zadržana je listopadska procjena rasta od 1,2 posto u 2019. godini. Procjena rasta zadržana je i za skupinu europskih gospodarstava u nastajanju i razvoju u koju MMF svrstava i Hrvatsku i iznosi 1,8 posto u 2019. godini.

Još u listopadu 2019. godine u redovnim jesenskim prognozama MMF je najavio usporavanje rasta zbog produbljivanja američko-kineskog trgovinskog rata i pojačanih geopolitičkih napetosti. Rastuće trgovinske i geopolitičke napetosti povećale su neizvjesnost vezanu uz budućnost međunarodnog trgovinskog sustava, što je oslabilo poslovno povjerenje i ulaganja te ojačalo nesklonost prema riziku na financijskim tržištima. Ovo se posebno odrazilo na proizvodni sektor koji je najovisniji o međunarodnoj trgovini.

Na globalnom tržištu su i dalje prisutni značajni rizici i to kroz rastuću geopolitičku napetost, posebno između SAD-a i Irana, jačanje socijalnih nemira, daljnje pogoršanje odnosa između SAD-a i njihovih trgovinskih partnera, kao i kroz sve dublja ekonomska neslaganja među ostalim državama. Za umanjeње tih rizika u MMF-u ključnima smatraju jaču međunarodnu suradnju i bolju ravnotežu politika na nacionalnim nivoima, uzimajući u obzir raspoloživ monetarni i fiskalni prostor.

Još nedavno analitičari su očekivali stabilan rast globalnog gospodarstva u 2020. godini. Međutim, pojava novog opasnog soja koronavirusa (COVID-19) koji se u samo nekoliko mjeseci proširio diljem svijeta i prerastao u pandemiju zaustavila je normalan tijek života. Mjere kojima se pokušava suzbiti širenje koronavirusa snažno utječu na gospodarske aktivnosti i guraju svijet u najgoru recesiju još od Velike depresije, a izazvati će gore posljedice od onih koje je izazvala globalna financijska kriza iz 2008. godine.

Hrvatsko gospodarstvo

Hrvatsko gospodarstvo u 2019. godini nastavilo je s pozitivnim kretanjima. U redovnim listopadskim prognozama MMF je povećao procjenu rasta hrvatskog gospodarstva u 2019. godini na 3 posto.⁵ Procjene rasta temelje se na tekućim pokazateljima gospodarske aktivnosti i očekivanom nastavku pozitivnog doprinosa svih čimbenika koji određuju njihovu razinu.

⁴ IMF World Economic Outlook Update, January 2020

⁵ IMF World Economic Outlook, October 2019

Objavljeni makroekonomski pokazatelji za 2019. godinu detaljnije su navedeni u nastavku.

Prema prvoj procjeni Državnog zavoda za statistiku (DZS) realan rast bruto društvenog proizvoda (BDP) u 2019. godini iznosio je 2,9 posto, što je brže nego godinu dana prije kada je rast iznosio 2,6 posto.⁶ Rastu hrvatskog gospodarstva najviše je doprinijelo jačanje osobne potrošnje i investicija.

Industrijska je proizvodnja, prema kalendarski prilagođenim podacima, u 2019. godini bila 0,5 posto veća u odnosu na 2018. godinu.⁷ Rast industrijske proizvodnje dio je uzlaznoga trenda koji traje od 2014. godine, a prekinut je padom samo u 2018. godini.

Realni promet u trgovini na malo, kalendarski prilagođen, porastao je za 3,6 posto u 2019. u odnosu na 2018. godinu.⁸ Time je nastavljen trend rasta realnog prometa u trgovini na malo koji kontinuirano traje već šest godina. Zbog višegodišnjega uzlaznog trenda 2019. je bila prva godina u kojoj je nadmašena razina realnog prometa u trgovini na malo (za 0,3 posto) iz 2008. godine.

Cijene dobara i usluga za osobnu potrošnju, mjerene indeksom potrošačkih cijena u 2019. godini više su za 0,8 posto.⁹ Takva je razina inflacije bila gotovo upola niža od one iz prethodne godine (1,5 posto) te ujedno i najniža od 2016. godine kada je ostvaren pad cijena od 1,1 posto.

Podaci DZS-a pokazuju da je u 2019. godini broj ukupno zaposlenih osoba porastao za 1 posto u odnosu na 2018. godinu, a stopa registrirane nezaposlenosti u prosincu 2019. godine iznosila 7,9 posto (9,6 posto u prosincu prethodne godine).¹⁰ Nastavak pozitivnih trendova u kretanju ovih pokazatelja rezultat je novog zapošljavanja te nastavka emigracije najproduktivnijeg dijela domaćeg radno sposobnog stanovništva.

Prema privremenim podacima DZS-a, hrvatski robni izvoz je u 2019. godini porastao za 5,8 posto u odnosu na 2018. godinu, dosegnuvši 114,2 milijarde kuna, dok je uvoz porastao za 4,6 posto, na 184,3 milijarde kuna. Vanjskotrgovinski deficit iznosio je 70,1 milijardu kuna, što je za 2,6 posto više nego u 2018. godini. Pokrivenost uvoza izvozom iznosila je 62 posto.¹¹

Udio javnog duga u BDP-u krajem rujna 2019. godine pao je na 74,9 posto BDP-a nastavljajući padajuću putanju, a rast gospodarstva doprinijeti će daljnjem smanjenju omjera javnog duga i BDP-a u 2019. godini.¹²

Turistički pokazatelji u 2019. godini govore o još jednoj rekordnoj turističkoj sezoni, šestu godinu zaredom zabilježen je porast dolazaka i noćenja domaćih i stranih turista. Time je Hrvatska potvrdila poziciju jedne od najpopularnijih turističkih destinacija koja privlači sve više gostiju tijekom cijele godine što utječe i na potražnju za uslugama zračnog prijevoza.

U 2019. godini zabilježeno je 19,6 milijuna dolazaka i 91,2 milijuna noćenja turista, a u odnosu na 2018. godinu ostvaren je porast dolazaka turista za 4,8 posto te porast noćenja za 1,8 posto.¹³ U strukturi ukupno ostvarenih dolazaka domaći turisti čine 11

⁶ www.dzs.hr; Priopćenje Prva procjena tromjesečnog bruto domaćeg proizvoda za četvrto tromjesečje 2019., 28. veljače 2020.

⁷ www.dzs.hr; Priopćenje Indeks obujma industrijske proizvodnje te indeksi zaliha, zaposlenih osoba i proizvodnosti rada u industriji u prosincu 2017., 30. siječnja 2020.

⁸ www.dzs.hr; Priopćenje Trgovina na malo u prosincu 2019., 30. siječnja 2020.

⁹ www.dzs.hr; Priopćenje Indeks potrošačkih cijena u prosincu 2017., 16. siječnja 2020.

¹⁰ www.dzs.hr; Priopćenje Zaposleni prema djelatnostima u prosincu 2017., 20. siječnja 2020.

¹¹ www.dzs.hr; Priopćenje Robna razmjena Republike Hrvatske s inozemstvom - privremeni podaci za razdoblje od siječnja do prosinca 2019. i za siječanj 2020., 10. ožujka 2020.

¹² www.poslovni.hr, preuzeto 8. siječnja 2020.

¹³ www.dzs.hr; Priopćenje Dolasci i noćenja turista u 2019., 28. veljače 2020.

postu, a strani 89 posto. Zabilježeno je 9,4 posto više dolazaka domaćih i 4,3 posto više stranih turista, domaći turisti ostvarili su rast noćenja od 9,6 posto, a strani od 1,1 posto. Najbrojniji su, kao i prijašnjih godina, bili turisti iz Njemačke, a slijede turisti iz Slovenije, Austrije i Italije.

Iz svega navedenog razvidno je da se rast hrvatskog gospodarstva temelji prije svega na osobnoj potrošnji i investicijama financiranim ponajviše putem fondova Europske unije. Prisutna su povoljna kretanja na tržištu rada uz pad stope nezaposlenosti, smanjivanje udjela javnog duga u BDP-u i niska inflacija. Jedan od ključnih pokretača gospodarske aktivnosti u Hrvatskoj je turizam koji je iznimno osjetljiv na promjene gospodarskog okruženja.

Gospodarstvo je izloženo vanjskim pritiscima obzirom na usporavanje rasta u glavnim hrvatskim vanjskotrgovinskim partnerima i turističkim ishodištima, prije svega u Njemačkoj, Austriji, Italiji i Sloveniji, a domaća ograničenja nalaze se u birokratiziranosti i neučinkovitosti javnih servisa. Stoga je neophodno provođenje potrebnih strukturnih reformskih mjera u nizu područja, uz nastavak fiskalne konsolidacije.

Jedan od ključnih izazova hrvatskog gospodarstva zasigurno će biti i kronični problem nedostatka radne snage te zadržavanje radno sposobnog stanovništva za što je potrebno stvoriti poticajno poslovno okruženje. Provođenje reformi omogućilo bi rasterećenje gospodarstva, a jačanjem njegove konkurentnosti stvorili bi se uvjeti za dugoročno stabilniji, jači i održiviji rast.

Svjetsko zrakoplovno tržište

Industrija zračnog prijevoza je ne samo pokretač globalnog društveno-ekonomskog rasta, već je također i od vitalne važnosti za gospodarski razvoj, stvaranje izravne i neizravne zaposlenosti, podupiranje turizma i poduzetništva te poticanje stranih ulaganja i međunarodne trgovine.

Prema procjenama Međunarodne udruge zračnih prijevoznika (IATA) u 2019. godini obavljeno je 39 milijuna redovnih letova s flotom od gotovo 30 tisuća zrakoplova, a prevezeno je 4,5 milijardi putnika i 61,2 milijuna tona tereta.¹⁴

Rast putničke potražnje za uslugama zračnog prijevoza nastavljen je i u 2019. godini, ali nešto sporijim tempom. Promet putnika izražen u putničkim kilometrima (RPK) porastao je za 4,2 posto u odnosu na 2018. godinu, a 2019. je prva godina od globalne financijske krize 2009. u kojoj je rast putničke potražnje pao ispod prosječne godišnje stope rasta od 5,5 posto.¹⁵

Ponuđeni kapaciteti izraženi u raspoloživim sjedala-kilometrima (ASK) su se tijekom 2019. godini povećali za 3,4 posto, što je sporiji rast u usporedbi s potražnjom, a time je putnički faktor popunjenosti (PLF) dosegnuo rekordnih 82,6 posto (+0,7 pp u odnosu na 2018. godinu).

Promet tereta izražen u tonskim kilometrima (TK) u 2019. godini zabilježio je pad za 3,3 posto u odnosu na 2018. godinu, što je prva godina pada opsega teretnog prometa od 2012. i najslabiji rezultat nakon globalne financijske krize 2009. godine.¹⁶

Prema IATA procjenama globalna zrakoplovna industrija u 2019. godini poslovala je profitabilno, ukupna neto dobit iznosila je 25,9 milijardi USD, uz EBIT marginu od 5,1 posto. Ovaj rezultat je nešto lošiji u odnosu na 2018. godinu koja je završila s neto

¹⁴ IATA Economic Performance of the Airline Industry, December 2019

¹⁵ IATA Air Passenger Market Analyses, February 2020

¹⁶ IATA Air Freight Market Analyses, February 2020

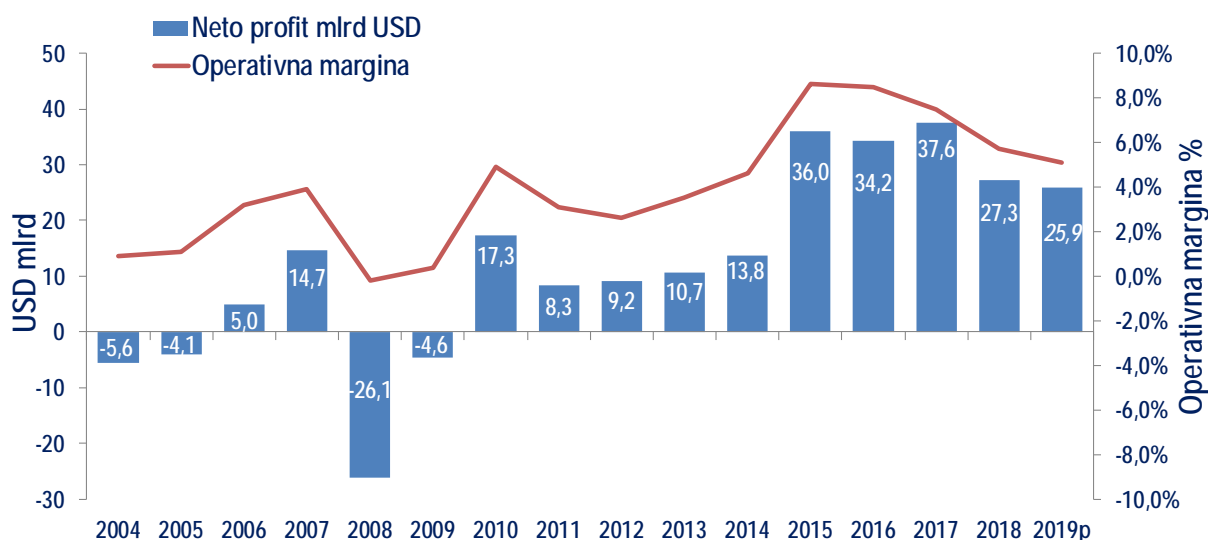
dobiti od 27,3 milijardi USD i EBIT marginom od 5,7 posto. Zarada po putniku u 2019. iznosila je 5,70 USD/putniku, dok je u 2018. godini iznosila 6,22 USD/putniku.

Razvidno je da su zrakoplovne kompanije u 2019. godini uspjele održati stabilan rast, suočavajući se s brojnim izazovima - političkim, gospodarskim i sigurnosnim. Posljedice usporavanja globalnog gospodarstva, slabljenja trgovine, geopolitičkih napetosti i američko-kineskih trgovinskih odnosa znatno su oslabile uvjete na tržištu prijevoza tereta, a prelile su se i na tržište prijevoza putnika. Prizemljenje zrakoplova Boeing 737 Max, zaustavljanje proizvodnje i neisporuka zrakoplova utjecali su na smanjenje kapaciteta, što je pomoglo u upravljanju slabijom potražnjom i doprinijelo ostvarivanju rekordne popunjenosti.

Regionalni pogled na procjene ostvarene neto dobit u 2019. godini odražava različite gospodarske uvjete u pojedinim dijelovima svijeta. Profitabilno su poslovala područja Sjeverne Amerike, Europe te Azije i Pacifika. Uz tržište Afrike koje već niz godina ostvaruje najslabije rezultate, u 2019. godini i tržišta Bliskog istoka te Latinske Amerike također su generirala negativan krajnji rezultat.

Najveća EBIT margina procijenjena je za tržište Sjeverne Amerike (9,6 posto), a slijede tržišta Europe (4,7 posto), Latinske Amerike (3,6 posto), Azije i Pacifika (3,5 posto) i Afrike (1 posto). Negativnu EBIT marginu generiralo je tržište Bliskog istoka (-5,2 posto).

Profitabilnost svjetskog zrakoplovstva

Izvor: IATA, prosinac 2019.

Pandemija koronavirusa diljem svijeta ima razorni utjecaj na zrakoplovnu industriju koja se u 2020. godina suočava s najdubljom krizom u povijesti. Izgledi industrije dramatično se pogoršavaju iz dana u dan, zrakoplovne tvrtke bore se za održivost, otkazuju letove, smanjuju kapacitete i troškove, prizemljuju flotu, a gubici pojedinih avioprijevoznika već se mjere stotinama milijuna dolara.

Europsko zrakoplovno tržište

Zračni promet u Europi igra vitalnu ulogu, prema podacima Air Transport Action Group (ATAG) 12,2 milijuna radnih mjesta u Europi povezano je sa zrakoplovnom industrijom koja u gospodarskim aktivnostima sudjeluje s iznosom od 823 milijardi EUR, odnosno čini 4,1 posto europskog BDP-a.¹⁷

¹⁷ ATAG Aviation Benefits Beyond Borders, October 2018

Europski mrežni zračni prijevoznici preko 60 godina bili su okupljeni u udruzi Association of European Airlines (AEA) koja je u studenom 2016. godine prestala s radom, a time i s publiciranjem statističkih izvješća o prometnim i financijskim rezultatima članica.

U siječnju 2016. godine osnovana je nova udruga Airlines for Europe (A4E) sa sjedištem u Bruxellesu koja trenutno broji 15 članica. Uz osnivače udruge Air France-KLM, easyJet, IAG, Lufthansa Group i Ryanair, članice su i Aegean, airBaltic, Cargolux, Finnair, Icelandair, Jet2.com, Norwegian, TAP Portugal, Travel Service i Volotea. Pored zrakoplovnih prijevoznika članovi udruge su i proizvođači zrakoplova, motora i opreme.

Croatia Airlines je u 2016. godini postala članica Udruge regionalnih europskih zračnih prijevoznika (European Regions Airline Association – ERA), koja trenutno broji 53 zrakoplovne kompanije i 153 pridružene članice koje zajednički pokrivaju cijeli spektar zrakoplovnog sektora (avioprijevoznici, zračne luke, proizvođači zrakoplova, motora i opreme).

U 2019. godini promet putnika na europskom zrakoplovnom tržištu izražen u putničkim kilometrima (RPK) porastao je za 4,2 posto u odnosu na 2018. godinu, a PLF je dosegno 85,2 posto (+0,5 pp). Obzirom da je Europa jedna od regija koja je najizloženija slabljenju međunarodne trgovine, promet tereta izražen u tonskim kilometrima (TK) zabilježio je pad od 1,8 posto.

Prema IATA procjenama europski zrakoplovni prijevoznici u 2019. godini generirali su neto dobit u iznosu od 6,2 milijardi USD (9,1 milijardi USD u 2018. godini), uz operativnu marginu od 4,7 posto (6,2 posto u 2018. godini). Točka pokrića najviša je u odnosu na ostala tržišta što je uzrokovano niskim *yieldom*, visokim stupnjem konkurencije te visokim regulatornim troškovima.

Lošiji rezultati u odnosu na 2018. godinu posljedica su usporavanja ekonomske aktivnosti, opadanja poslovnog povjerenja, industrijskih štrajkova, neizvjesnosti vezanoj uz Brexit te prestanka prometovanja i proglašenja bankrota niza zrakoplovnih tvrtki (Thomas Cook, Adria Airways, Flybmi, Germania, Wow Air, Aigle Azur, XL Airways...).

Hrvatsko zrakoplovno tržište

Stanje gospodarstva je ključni čimbenik u razvoju zračnog prometa, a poslovanje Croatia Airlinesa povezano je uz hrvatsku gospodarsku realnost i ovisno o stanju ekonomija zemalja koje su glavna emitivna tržišta za putovanja u Hrvatsku, posebice kada je u pitanju turizam.

Hrvatske zračne luke su u 2019. zabilježile povećanje broja putnika od 8,3 posto u odnosu na 2018. godinu, pokazuju podaci Državnog zavoda za statistiku.¹⁸ Kroz devet zračnih luka u Hrvatskoj prošlo je ukupno 11,4 milijuna putnika, a tržišni udio Croatia Airlines iznosio je 23 posto. Broj operacija zrakoplova u hrvatskim zračnim lukama u 2019. godini iznosio je 129.695 i povećao se za 4,5 posto u odnosu na 2018. godinu. Prijevoz tereta zabilježio je pad od 8,5 posto, a ukupno je prevezeno 11,3 tisuće tona tereta.

¹⁸ www.dzs.hr; Priopćenje Promet u zračnim lukama u prosincu 2019., 7. veljače 2020.

Hrvatsko zrakoplovno tržište karakterizira izražena sezonalnost potražnje s visokim stupnjem konkurencije u ljetnim mjesecima. Tijekom ljetne sezone na hrvatskom tržištu operira gotovo 100 zrakoplovnih kompanija, više od polovine svih putnika preveze se u trećem kvartalu, dok je u zimskom razdoblju prisutnost konkurencije minimalna. Croatia Airlines prometuje tijekom cijele godine čime omogućava hrvatskim zračnim lukama cjelogodišnju otvorenost.

Sve navedeno ukazuje na značajan utjecaj Croatia Airlinesa na poslovanje ostalih gospodarskih subjekata sustava zračnog prometa. Također je potrebno istaknuti da tijekom zimskog razdoblja u uvjetima niske potražnje Croatia Airlines kao nacionalni zrakoplovni prijevoznik omogućuje povezivanje Hrvatske sa svijetom.

Croatia Airlines

Nakon više od dvije godine trajanja kolektivnih pregovora, Croatia Airlines i njezina dva reprezentativna sindikata, 12. veljače 2019. godine potpisali su novi Kolektivni ugovor na razdoblje od pet godina. Time je osiguran dugotrajni socijalni mir, što je važna pretpostavka za redovito i stabilno poslovanje osobito tijekom turističke sezone u kojoj kompanija ostvaruje najveće prihode. Potpisani ugovor ima i veliku važnost za sljedeću razvojnu fazu Croatia Airlinesa u kojoj je cilj pronaći strateškog partnera tvrtke u skladu s Nacionalnim programom reformi.

Vlada Republike Hrvatske je 21. veljače 2019. donijela Odluku o pokretanju postupka traženja strateškog partnera i osnivanju Povjerenstva za provedbu postupka i predlaganje odabira strateškog partnera društva Croatia Airlines d.d.

Od strateškog partnera očekuje se sljedeće:

- ➔ Širenje prometne mreže te povećanje tržišnog udjela društva Croatia Airlines d.d., imajući u vidu važnost redovitog i cjelogodišnjeg povezivanja u domaćem i međunarodnom zračnom prometu i potrebu za snažnom potporom daljnjem razvoju turističkih potencijala Republike Hrvatske.
- ➔ Dokapitalizacija u svrhu potpore budućeg razvoja društva Croatia Airlines d.d.
- ➔ Sudjelovanje u obnovi flote društva Croatia Airlines d.d., sukladno planovima širenja.
- ➔ Daljnji razvoj tehničkih servisa društva Croatia Airlines d.d. prema vanjskim naručiteljima.

Dana 24. travnja 2019. godine održana je prva sjednica Povjerenstva i donesena je Odluka o izboru financijskog savjetnika. Odabrana je ponuda konzorcija ponuditelja Privredna banka Zagreb i DVB Bank SE za isporuku financijskih savjetodavnih usluga društvu Croatia Airlines d.d. u vezi s definiranjem modela dokapitalizacije te identificiranjem i verificiranjem mogućih investitora.

Vlada Republike Hrvatske je 19. rujna 2019. godine donijela odluku kojom se stvaraju prethodno potrebni uvjeti za osiguranje postupka dokapitalizacije Croatia Airlinesa, a u okviru te odluke je i uplata predujma u korist kompanije od 250 milijuna kuna za stabilizaciju poslovanja prije dokapitalizacije.

Uplata predujma realizirana je u dva obroka, 100 milijuna kuna u 2019. godini te 150 milijuna kuna u 2020. godini.

Vlada Republike Hrvatske je 30. siječnja 2020. godine donijela dopunu navedene odluke prema kojoj će se uplaćeni predujam tretirati kao zajam dioničara s dospijecem od dvije godine.

Provedba postupka dokapitalizacije trebala je započeti najkasnije 1. lipnja 2020. godine uz otvoreni postupak u kojem pravo sudjelovanja imaju i privatni investitori, međutim, u ožujku 2020. godine Povjerenstvo za provedbu postupka i predlaganje odabira strateškog partnera društva Croatia Airlines d.d., odlučilo je da se uslijed nepovoljne situacije i rizika trenutačno prisutnih u sektoru prilagodi dinamika cijelog procesa, na način da se uslijed više sile proces stavi u mirovanje, sukladno rokovima utvrđenim Odlukom Vlade o stvaranju prethodno potrebnih uvjeta osiguranja postupka dokapitalizacije društva Croatia Airlines d.d.. Povjerenstvo će nastaviti kontinuirano pratiti razvoj situacije u zrakoplovnom sektoru.

Rizici poslovanja

Zrakoplovne kompanije suočavaju se sa širokim rasponom strateških, operativnih i financijskih rizika, a posebnosti proizlaze iz specifičnih karakteristika pojedinih tržišta ovisno o stupnju razvijenosti gospodarstva, obilježjima potražnje (sezonalnost, turizam...), postojećoj i budućoj razini konkurencije, te veličini i financijskoj snazi pojedinih prijevoznika. U provedbi procesa upravljanja rizicima Croatia Airlinesa prepoznati su najvažniji rizici prema mogućem utjecaju na poslovanje kompanije čije praćenje treba osigurati ublažavanje mogućih negativnih posljedica te transformiranje rizika u prilike gdje god je to moguće.

Najvažniji vanjski rizici koji utječu na poslovanje Croatia Airlinesa su gospodarsko okruženje (Hrvatska i odredišta), konkurencija, Star Alliance i partnerstva, rizici promjena cijena (prometne naknade i dozvole za letenje, dobavljači, gorivo), kretanja valuta, kamatnih stopa i sl. Glavni unutarnji rizici odnose se na ljudske resurse, upravljanje kapacitetima, poremećaje u operaciji, prodaju i upravljanje prihodima, te rizik likvidnosti posebice u zimskim mjesecima.

Izloženost recesiji i gospodarskoj krizi utječe na potražnju za uslugama zračnog prometa, pri čemu su najveći generator prometa u Hrvatskoj strani državljani (85 posto u 2019. godini). Udio hrvatskih državljana u međunarodnom putničkom prometu Croatia Airlines (oko 35 posto) veći je nego kod konkurencije tako da je izloženost rizicima hrvatskog gospodarskog okruženja razmjerno veći.

Gorivo

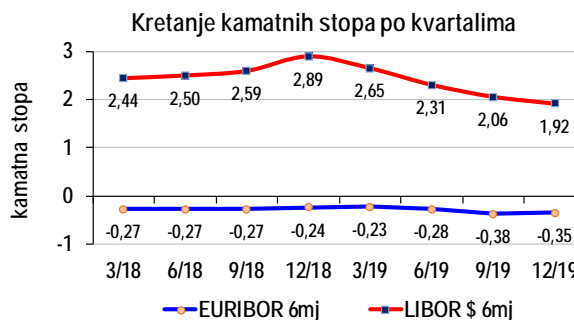
Najznačajniji trošak za zrakoplovne kompanije predstavljaju troškovi goriva, stoga je upravljanje potrošnjom i troškovima goriva u Croatia Airlinesu kontinuirano u fokusu operativnih i financijskih menadžment aktivnosti.

U prva četiri mjeseca 2019. godine cijena nafte zabilježila je rast, prvenstveno zbog geopolitičkih napetosti. Naznake slabljenja svjetskog gospodarstva zaustavile su rast cijene nafte koja je u lipnju pala ispod 70 \$/barelu, a u drugoj polovici godine kretala se u rasponu od 59 do 64 \$/barelu. Prosječna cijena brenta nafte na londonskoj burzi u 2019. iznosila je 64,1 \$/barelu, što je u odnosu na 2018. godinu manje za 7,5 \$/barelu.

Prema IATA procjenama prosječna cijena brenta nafte u 2019. iznosila je 65 \$/barelu (71,6 \$/barelu u 2018. godini), dok je prosječna cijena mlaznog goriva iznosila 77 \$/barelu (86,1 \$/barelu u 2018. godini). Troškovi goriva na razini industrije u 2019. procijenjeni su na 188 milijardi USD (180 milijardi USD u 2018. godini), a udio troškova goriva u operativnim troškovima neznatno se povećao sa 23,5 posto u 2018. na 23,7 posto u 2019. godini.

Kamatni rizik

Društvo je preko dugoročnih kredita s varijabilnom kamatnom stopom izloženo i kamatnom riziku, zbog čega se redovito prati kretanje kamatnih stopa na svjetskom tržištu i njihov utjecaj na poslovanje kompanije. Trenutni ostatak glavnice po dugoročnom deviznom kreditu iznosi 55,4 milijuna kn.

U prva dva kvartala 2019. vrijednost Euribora nije zabilježila znatnije promjene u odnosu na 2018. godinu, dok je u zadnja dva kvartala zabilježen neznatan pad. Vrijednost Libora je značajno pala u 2019. godini, što nije utjecalo na poslovanje Croatia Airlinesa obzirom da kompanija nema zaduženja po kreditima vezanim uz Libor.

Rizici novčanog tijeka

Trenutno najznačajniji unutarnji rizik koji utječe na poslovanje Croatia Airlinesa je rizik novčanog tijeka i održavanja likvidnosti. Kompanija rizikom upravlja redovitim praćenjem dospjeća obveza te održavanjem odgovarajućih i dostatnih iznosa gotova novca i pologa za pokriće dospjelih novčanih izdataka. Obzirom na izraženu sezonalnost poslovanja, radi premošćivanja razdoblja s nižim novčanim priljevima uobičajeno je kratkoročno zaduživanje putem kratkoročnih bankovnih kredita.

Krajem 2019. godine realizirana su nova kratkoročna zaduženja u visini 10,6 milijuna kn.

U cijelosti otplaćena četiri kratkoročna kredita od PBZ, HPB i Erste banke u ukupnom iznosu od 42,3 milijuna kn te dugoročni PBZ kredit. Također plaćene su rate klupskog kredita u ukupnom iznosu od 600 tisuća EUR.

Valutni rizik

Izloženost rizicima negativnog utjecaja promjene valutnih tečajeva u odnosu na kunu očituje se kroz otplatu kredita i *leasing* rata denominiranim u inozemnim valutama. Devizni priljevi od prodaje karata u inozemstvu značajno ublažavaju navedene rizike. Izloženost aktualnoj volatilnosti USD kompenzira se prodajnim učincima na tržištu SAD-a.

Flota i kapaciteti

Croatia Airlines je u 2019. godini raspolagao s flotom od 12 zrakoplova: šest zrakoplova Airbus - dva tipa A320 od kojih je jedan u operativnom najmu i četiri zrakoplova tipa A319, te šest zrakoplova Q400 u operativnom najmu.

A 320 – 2 zrakoplova
zrakoplov ima 174 sjedala – ukupno 348 sjedala

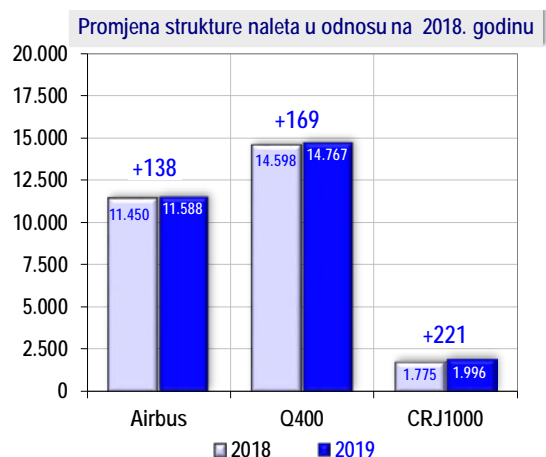
A 319 – 4 zrakoplova
zrakoplov ima 144 sjedala – ukupno 576 sjedala

Q 400 – 6 zrakoplova
zrakoplov ima 76 sjedala – ukupno 456 sjedala

Zbog održavanja planiranog reda letenja Croatia Airlines je za turističku sezonu, kao i lani, unajmio dva zrakoplova CRJ1000 sa 100 sjedala u razdoblju od travnja do listopada 2019. godine čime je upotpunjena postojeća flota od 12 zrakoplova.

U 2019. godini zrakoplovi Croatia Airlinesa ostvarili su nalet od 40.553 blok sati, što je povećanje od 1 posto u odnosu na prethodnu godinu.

Ostvareno je 28.432 leta, što je 2 posto više nego prethodne godine. S ciljem prilagođavanja ponude kapaciteta zahtjevima tržišta zadržana je struktura naleta u korist manjih zrakoplova Q400.

Ad hoc unajmljeni zrakoplovi korišteni su na ukupno 81 letu kako bi se maksimalno smanjili poremećaji u prometu.

Iskorištenost flote

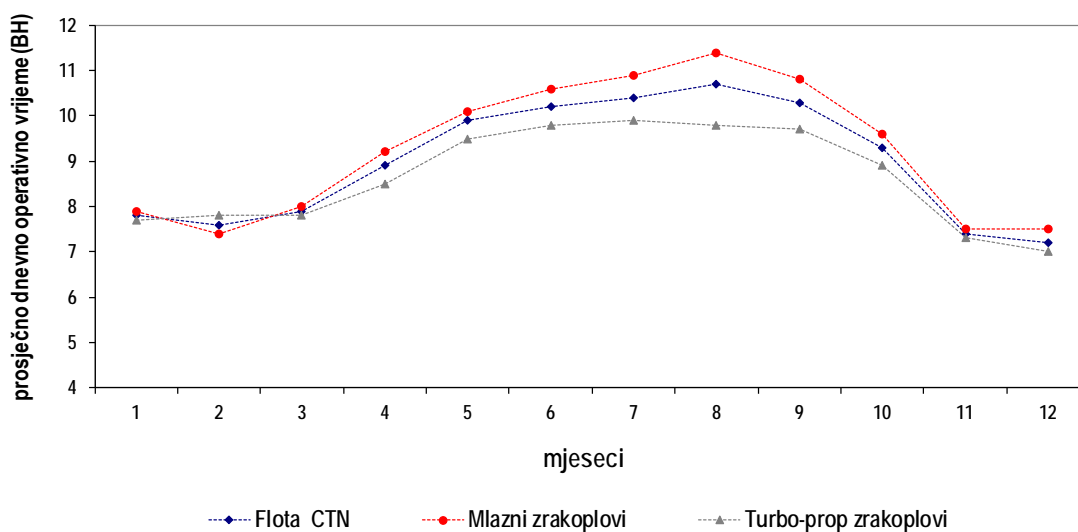
Tip zrakoplova	Broj zrakoplova	Ø dnevno vrijeme operacije (BH)	Porast 19-18	Porast iskorištenosti 19/18
Airbus A320	2	9,2	-0,4	-4,2%
Airbus A319	4	9,7	0,0	0,0%
Q-400	6	8,7	+0,1	1,2%
CRJ1000*	2	9,4	-0,1	-1,1%
UKUPNO	14	9,2	0,0	0,0%

*najam u ljetnoj sezoni

Flota Croatia Airlinesa ostvarila je u 2019. godini prosječno 3.360 blok sata po zrakoplovu, što je za 1,7 posto viši nivo iskorištenosti u odnosu na 2018. godinu.

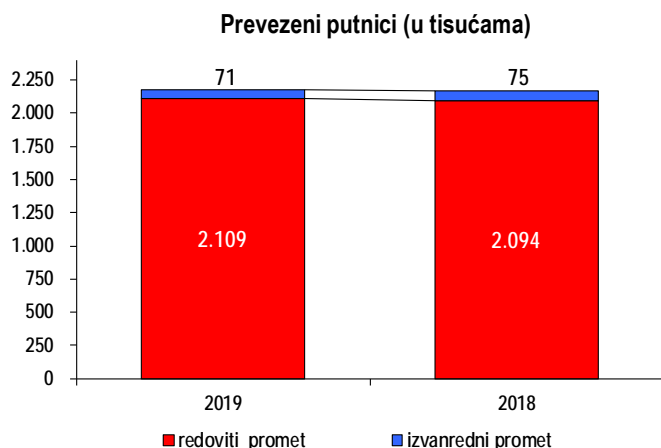
Prosječan broj zrakoplova na razini cijele 2019. godine iznosio je 12,08 zrakoplova (bez kratkoročno unajmljenih zrakoplova). Raspoloživi sjedalo-kilometri (ASK) u 2019. godini na razini su ostvarenja za 2018. godinu, dok su ostvareni putnički kilometri (RKP) veći za 1 posto.

Iskorištenost flote CTN po mjesecima 2019. godine

Tržište

U 2019. godini ukupno prevezeni broj putnika je na razini istog razdoblja 2018. godine. Broj putnika u **domaćem redovitom prometu** manji je za 3 posto, dok je broj putnika u **međunarodnom redovitom prometu** veći za 2 posto u odnosu na 2018. godinu.

U izvanrednome, **charter prometu**, prevezeno je 71 tisuća putnika, što je 6 posto manje u odnosu na 2018. godinu. Pad broja putnika u *charter* prometu u usporedbi s prethodnom godinom ostvaren je zbog većeg broja charter letova odrađenih u lipnju i srpnju 2018. godine, a koji su bili vezani uz Svjetsko prvenstvo u nogometu u Rusiji. Udio charter prometa iznosi tek 4 posto ukupnog prometa.

Ostvareni prijevoz tereta u 2019. godini iznosi 2.135 tone, što je 6 posto manje u odnosu na 2018. godinu.

Ostvareni **putnički faktor popunjenosti (PLF)** od 73,6 posto veći je za 0,1 postotni bod od ostvarenja u 2018. godini. **Težinski faktor popunjenosti (WLF)** iznosio je 70,3 posto i na razini je ostvarenja za 2018. godinu.

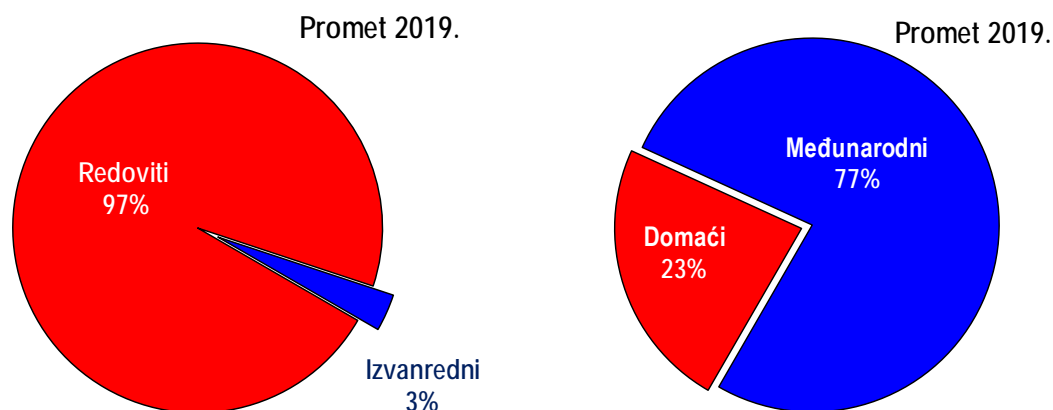
U 2019. godini Croatia Airlines je u redovitom međunarodnom prometu povezivao Hrvatsku sa 38 odredišta u 24 europske države, a u suradnji s partnerima iz udruge *Star Alliance* i s cijelim svijetom. Na vrhuncu sezone Croatia Airlines obavljao je 105 letova na dan.

U 2019. godini nastavili su se letovi u sva europska odredišta uvedena u prethodne tri godine: Stockholm, Oslo, Helsinki, Bukurešt, Lisabon, Milano, Prag, Sankt Peterburg, Dublin te na sezonskim linijama Dubrovnik - München i Split – Kopenhagen koje su uvedene lani. Nastavljeni su i cjelogodišnji letovi na liniji Zagreb – Mostar uvedeni u 2018. godini kao i sezonski letovi u mnoga druga atraktivna odredišta kao što su Atena, Barcelona, Venecija. Putnicima je ponuđen niz već poznatih sezonskih linija u domaćem i međunarodnom prometu. Novost u ljetnom redu letenja bio je dodatni let utorkom iz Zagreba u Dublin, pa su tako putnicima na ovoj liniji na raspolaganju bila tri leta na tjedan – utorkom, četvrtkom i nedjeljom.

U 2019. godini Croatia Airlines surađivao je sa 16 *code share* partnera od čega se 13 odnosi na kompanije iz *Star Alliance*-a (Lufthansa, Austrian Airlines, Swiss, Turkish Airlines, TAP, SAS, Brussels Airlines, United Airlines, Air Canada, LOT, Singapore Airlines, Air India i Asiana Airlines), a tri na članove *Sky Team* alijanse (Air France, KLM i Alitalia). Cilj ovakvih suradnji je ostvarivanje dostupnosti na tržištima na kojima zrakoplovna kompanija fizički ne obavlja letove ili povećanje kapaciteta na postojećim rutama.

U 2019. godini prevezeno je ukupno 2.179.355 putnika što je rekordan broj putnika u povijesti kompanije i prevezeno je za 10.432 putnika više u odnosu na 2018. godinu. Rekordan putnički promet zabilježen je i na razini mjeseca travnja tijekom kojeg je, prvi put od početka komercijalnog letenja 1992. godine, zabilježeno više od 150 tisuća putnika. Prevezeno je gotovo 173 tisuća putnika, što je najveći broj putnika u travnju u povijesti tvrtke.

Od ukupnog broja prevezenih putnika 511.156 putnika ostvaren je u domaćem redovitom prometu, 1.597.430 putnika u međunarodnome redovitom prometu i 70.769 putnika u *charter* prometu.

U međunarodnome redovitom prometu broj prevezenih putnika u 2019. godini veći je za 2 posto, odnosno prevezeno je 30.021 putnika više u odnosu na 2018. godinu. Putnički faktor popunjenosti (PLF) u međunarodnom redovitom prometu, uz 2 posto više ponuđenih kapaciteta, iznosio je 74,1 posto (povećanje od 0,2 postotna boda). U domaćem redovitom prometu broj prevezenih putnika bilježi pad od 3 posto. Putnički faktor popunjenosti (PLF) u domaćem redovitom prometu iznosio je 68,7 posto (-3,4 postotna boda).

U 2019. godini, dana 12. studenog prevezli smo četrdesetmilijuntog putnika u povijesti kompanije i to u godini u kojoj slavimo 30. godina od osnutka tvrtke.

Aktivnosti **Sektora tehničkih poslova** vezane uz radove na zrakoplovima Croatia Airlinesa odrađene su u vlastitoj režiji te izvedene sukladno standardnom postupku planiranja godišnjih paketa radova. Radnici Sektora tehničkih poslova odradili su i 15 C pregleda na zrakoplovima drugih kompanija.

Krajem srpnja 2019. godine Croatia Airlines produžio je dva dugotrajna ugovora s Lufthansom Technik, jednom od globalno najkvalitetnijih kompanija na području tehničkog održavanja zrakoplova. Ovo produženje ugovora još je jedna potvrda izvrsnih odnosa s dugogodišnjim partnerom Croatia Airlinesa s ciljem ostvarenja najvišeg stupnja pouzdanosti, učinka i sigurnosti.

Velik dio **marketinških aktivnosti Croatia Airlinesa u 2019. godini** odnosio se na proslavu puna tri desetljeća kontinuiranog povezivanja hrvatskih odredišta te Hrvatske sa svijetom. U želji da korisnicima usluga zahvali na višegodišnjem povjerenju, kompanija je provela više nagradnih natječaja u suradnji s medijima te na društvenim mrežama, a iznenađenja su dočekala i putnike na letovima Croatia Airlinesa. Osim provođenja odgovarajućih promotivnih aktivnosti vezanih uz

obilježavanje 30. obljetnice Croatia Airlinesa, ostale aktivnosti bile su ponajprije usmjerene na promociju ljetnog i zimskog reda letenja na vanjskim tržištima te domaćih linija na hrvatskom tržištu.

Croatia Airlines je u suradnji s Hrvatskom turističkom zajednicom i Turističkom zajednicom Grada Zagreba sudjelovao i na turističkim sajmovima u Dublinu, Madridu, Bukureštu, Milanu, Munchenu, Berlinu i Barceloni. Kompanija je samostalno nastupila na sajmu Place2go u Zagrebu u cilju predavljanja svoje mreže letova.

Krajem rujna 2019. godine, u suorganizaciji Turističke zajednice grada Dubrovnika, hrvatskog nacionalnog prijevoznika Croatia Airlinesa i Hrvatske turističke zajednice održana je prezentacija Dubrovnika i direktnih letova Frankfurt - Dubrovnik tijekom cijele godine za pedesetak njemačkih putničkih agenata i turističkih novinara. Promocija Dubrovnika u zimskim mjesecima uklapa se u strateške planove hrvatskog turizma, a jedan od njih je produženje sezone, u kojima je Dubrovnik u tom pogledu najviše napredovao. Frankfurt i okolica su radi izravne zimske povezanosti idealno područje za privlačenje dodatnog broja gostiju i u zimskom periodu.

Svoje ponude Croatia Airlines redovito promovira na *Google* tražilicama, a s korisnicima usluga konstantno komunicira putem društvenih mreža *Facebook*, *Twitter*, *Instagram*, *LinkedIn*, *Google+*, *YouTube*.

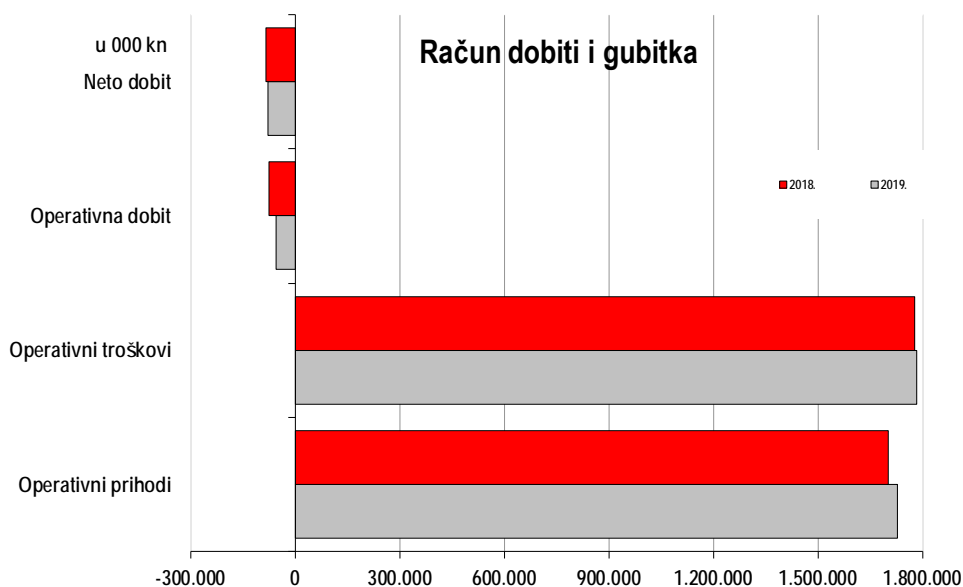
Financijsko poslovanje

Račun dobiti i gubitka

(000 kn)	2019.	2018.	Indeks 19./18.
Putnički promet	1.521.320	1.501.706	101
Prijevoz tereta	11.518	11.614	99
Ostali prihodi	195.451	188.022	104
PRIHODI IZ POSLOVANJA	1.728.289	1.701.343	102
Troškovi letenja	517.780	587.755	88
Održavanje	219.298	251.883	87
Usluge putnicima	110.985	120.221	92
Usluge u zračnom prometu	395.028	394.295	100
Promidžba i prodaja	228.948	225.794	101
Opći i administrativni poslovi	87.010	83.887	104
Amortizacija	208.647	100.868	207
Ostali rashodi	15.978	13.143	122
TROŠKOVI IZ POSLOVANJA	1.783.673	1.777.846	100
DOBIT/GUBITAK IZ POSLOVANJA	-55.384	-76.503	72
Rashodi od kamata	-19.410	-4.407	440
Prihodi od kamata	167	113	147
Tečajne razlike (neto)	-5.039	-1.773	-
Ostali financijski rashodi	-79	-455	17
Ostali financijski prihodi	386	88	440
NETO REZULTAT FINANCIRANJA	-23.975	-6.434	373
NETO GUBITAK	-79.359	-82.937	96

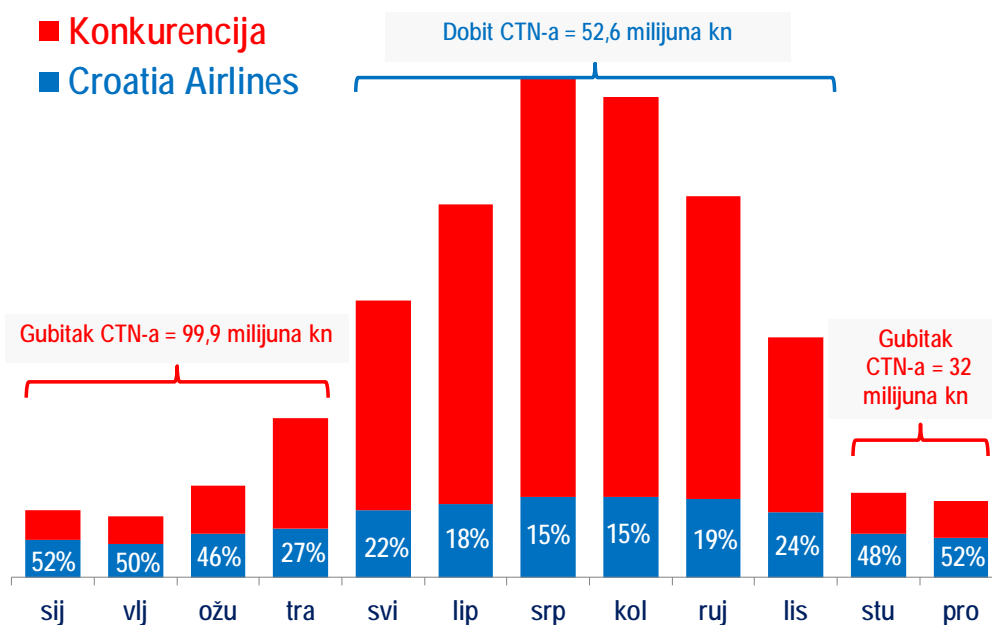
U 2019. godini ostvaren je operativni gubitak u visini od 55,4 milijuna kn. S neto rezultatom financiranja krajnji gubitak iznosio je 79,4 milijuna kn.

Primjena MSFI 16 imala je negativan utjecaj na ostvarenje poslovnog rezultata primarno kroz porast troškova amortizacije koja je zajedno s amortizacijom baziranom na obaveznim velikim radovima na floti odrađenim u prethodnom razdoblju porasla za 107,8 milijuna kn. Primjena ovog standarda donijela je i promjene u strukturi troškova što je posljedično utjecalo na povećanje pokazatelja uspješnosti EBITDA za 128,9 milijuna kuna u odnosu na ostvarenje u 2018. godini. Neto efekt na rezultat nastao promjenom načina priznavanja troškova operativnog najma iznosi 19,9 milijuna kn za koliko su se povećali ukupni troškovi u odnosu na dosadašnji knjigovodstveni tretman.

Croatia Airlines, u pravilu, ostvaruje gubitak tijekom zimskog reda letenja u uvjetima niske potražnje kada je minimalna prisutnost konkurencije. Tijekom ljetne sezone, kada su na tržištu prisutni svi veliki europski tradicionalni i niskotarifni prijevoznici ostvaruje se dobit koja u 2019. godini nije bila dovoljna za pokriće gubitaka zimskog razdoblja.

Putnici (000) po mjesecima + „Market share” Croatia Airlinesa vs. financijski rezultati

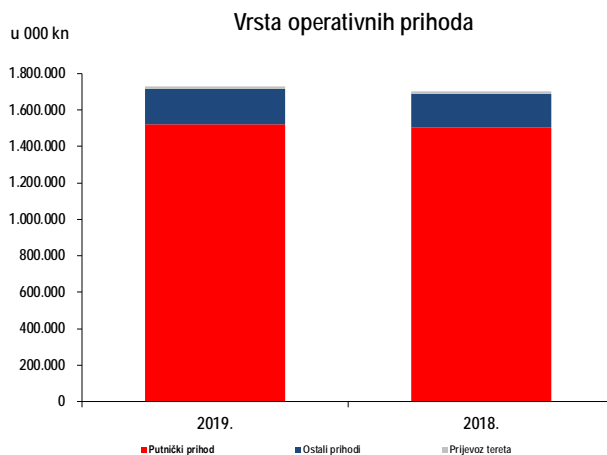

Izvor: Priopćenja DZS-a Promet u zračnim lukama i interni podaci Croatia Airlinesa

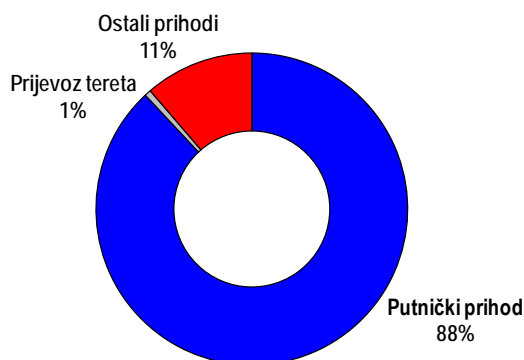
Operativni prihodi su 2 posto veći u odnosu na 2018. godinu.

Porast **putničkog prihoda** od 1 posto rezultat je nešto više prosječne tarife uz zadržavanje istog broja putnika. Udio putničkih prihoda u operativnim prihodima također je zadržan na razini prethodne godine te iznosi 88 posto.

Prihodi od prijevoza tereta manji su za 1 posto uz pad prijevoza u tonama od 6 posto. Povećanje **ostalih prihoda** iz poslovanja za 4 posto u odnosu na 2018. godinu proizašlo je najvećim dijelom iz prihodovanja ranije izvršenih rezerviranja.

Struktura operativnih prihoda 2019.

Operativni troškovi ostvareni su na razini prethodne godine.

Porast u odnosu na 2018. godinu ostvarili su troškovi promocije i prodaje, opći i administrativni poslovi, amortizacija, te ostali rashodi.

Najveći porast zabilježili su troškovi amortizacije zbog promjene načina priznavanja troškova operativnog najma nastalog primjenom MSFI 16 te izvedenih velikih radova na motorima u prethodnom razdoblju (+107,8 milijuna kn).

Troškovi promocije i prodaje (+1 posto; +3,2 milijuna kn) veći su zbog većih troškova provizija za prodaju karata te većih ulaganja u promociju.

Troškovi opći i administrativnih poslova porasli su u odnosu na prošlogodišnje za 4 posto (+3,1 milijun kn) kroz povećanje raznih ostalih troškova (intelektualne usluge, tekuće održavanje, razne naknade...).

Ostali rashodi veći su za 2,8 milijuna kn najvećim cijelom zbog rashoda prethodnih godina.

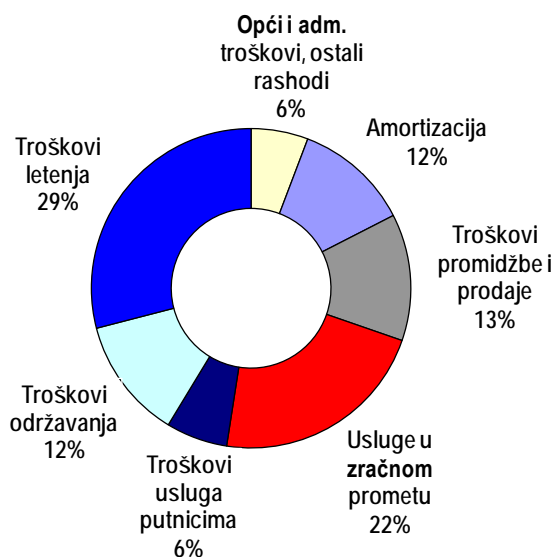
Ostale kategorije troškova ostvarene su na nižem nivou u odnosu na prethodnu godinu. Najznačajnije smanjenje ostvareno je kod troškova letenja zbog nižih troškova goriva te troškova najma zrakoplova koji se zbog primjene MSFI 16 iskazuju kroz troškove amortizacije i kamata.

Troškovi održavanja niži su zbog drugačijeg tretmana troškova najma motora za zrakoplove koji se također, zbog primjene MSFI 16, iskazuju kroz amortizaciju i kamate, manjih troškova održavanja dijelova te troškova potrošnog materijala kao i zbog nešto nižih ostalih troškova održavanja (radovi na tuđim zrakoplovima i antiiceing/deiceing).

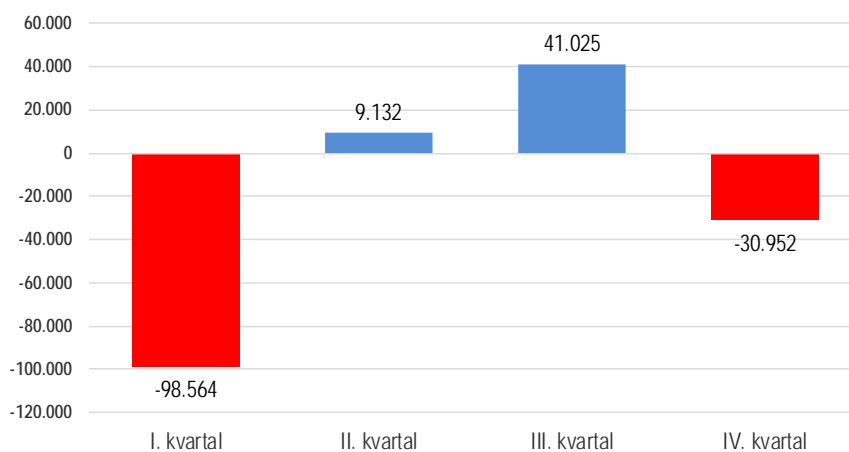
Nižu razinu ostvarili su i troškovi usluga putnicima zbog manjih troškova neregularnosti u prometu u odnosu na prethodnu godinu.

Najveći udio u operativnim troškovima odnosi se na troškove letenja te usluge u zračnom prometu. Udio troškova letenja u operativnim troškovima u promatranom razdoblju iznosi 29 posto, dok udio troškova usluga u zračnom prometu iznosi 22 posto.

Struktura operativnih troškova 2019.

Neto financijski rezultat Croatia Airlinesa po kvartalima

Neto rezultat iskazan po kvartalima pokazuje dobit u drugom i trećem kvartalu u odnosu na gubitak ostvaren u prvom i četvrtom kvartalu. Ovakva dinamika poslovanja rezultat je sezonalnosti na tržištu. U takvim poslovnim okolnostima, tijekom zimske sezone kompanija u pravilu i očekivano ostvaruje gubitak, kada se poslovanje odvija u uvjetima niske potražnje te kada je minimalna prisutnost konkurencije na tržištu. U drugom i trećem kvartalu (tijekom ljetne sezone), kada su na tržištu prisutni svi veliki europski tradicionalni i niskotarifni prijevoznici ostvaruje se dobit koja, međutim, nije bila dovoljna da se pokriju nastali gubici u preostala dva tromjesečja.

Imovina, financiranje i investicije

Bilanca stanja

(000 kn)	Kraj 2019.	Kraj 2018.	Indeks 19./18.	Kraj 2017.	Indeks 18./17.
AKTIVA					
Dugotrajna imovina	1.059.935	660.283	161	616.832	107
Kratkotrajna imovina	197.577	201.851	98	220.669	91
UKUPNO AKTIVA	1.257.512	862.134	146	837.502	103
PASIVA					
Kapital i rezerve	224.890	304.118	74	386.691	79
Rezerviranja	5.832	33.279	18	35.274	94
Dugoročne obveze	524.521	56.680	925	16.575	342
Kratkoročne obveze	502.269	468.056	107	398.962	117
UKUPNO PASIVA	1.257.512	862.134	146	837.502	103

Vrijednost imovine na kraju godine veća je za 46 posto u odnosu na 2018. godinu. Ukupna dugotrajna imovina porasla je za 61 posto pri čemu je zbog promjene knjigovodstvenog tretmana operativnog *leasinga*, značajan porast ostvaren u okviru dugotrajne materijalne imovine čija se vrijednost gotovo udvostručila knjigovodstvenim priznavanjem imovine s pravom upotrebe. Vrijednost kratkotrajne imovine smanjila se za 2 posto u odnosu na kraj 2018. godine. U strukturi kratkotrajne imovine smanjena je razina potraživanja, dok su zalihe, financijska imovina te novac i novčana sredstva ostvarili porast. Potraživanja su naplaćivana prosječno u roku od 7 dana kao i u prethodnoj godini.

Kapital i rezerve na kraju 2019. godine iznosio je 224,9 milijun kn te je za 26 posto manji nego na kraju 2018. godine zbog negativnog rezultata ostvarenog za 2019. godinu.

Prihodovanjem rezerviranja troškova značajno su smanjena ukupna **rezerviranja**.

Dugoročne obveze višestruko su povećane zbog primjene MSFI 16 u skladu s kojim je priznata obveza po najmu i to u visini sadašnje vrijednosti obveza plaćanja najma do isteka pojedinog ugovora o najmu. U okviru dugoročnih obveza iskazan je i uplaćeni prvi dio dioničarskog zajma od strane Republike Hrvatske u visini od 100 milijuna kn za stabilizaciju poslovanja prije dokapitalizacije. Ukupan iznos dioničarskog zajma iznosi 250.000.000,00, a korišten je u rujnu 2019. i siječnju 2020. godine.

Porast **kratkoročnih obveza** od 7 posto najvećim je dijelom uzrokovan priznavanjem kratkoročnog dijela obveza po najmu vezanih uz primjenu MSFI 16.

Obveze Croatia Airlinesa na kraju 2019. godine po kreditima kod domaćih banaka iznose 86,9 milijuna kn, od čega se 55,4 milijuna kn odnosi na dugoročne (srednjoročne) kredite, a 31,5 milijuna kn iznose kratkoročni krediti.

Za financijske obveze iz poslovanja nisu korištena državna jamstva. Sve financijske obveze društvo uredno podmiruje sukladno zadanim rokovima.

Investicije u 2019. godini

Investicije	2019	2018	2017
Ulaganja u zrakoplove	13.970.501	85.924.925	49.679.306
Ulaganja u rezervne dijelove, alate i opremu	8.398.274	15.281.948	12.429.305
Građevinski objekti	757.940	1.998.589	1.985.532
Nematerijalna imovina (ulaganja u tuđe zrakoplove)	35.268.758	48.657.942	82.746.049
Nematerijalna imovina - ostalo	2.044.094	2.195.087	3.095.421
Ostala oprema	3.715.988	2.242.468	4.506.174
Ukupno	64.155.556	156.300.959	154.441.787

U 2019. godini ostvarena su ulaganja koja su izravno vezana uz letenje, održavanje i operiranje zrakoplova odnosno održavanje zajamčene razine sigurnosti. U odnosu na godinu ranije realiziran iznos investicija znatno je manji prvenstveno zbog manjeg broja obaveznih periodičkih radova na floti.

Prioritetna i najznačajnija ulaganja i dalje se odnose na **ulaganja u zrakoplove** s uključenim rezervnim dijelovima koja iznose od 57,6 milijuna kn, a čine oko 89 posto ukupnih ulaganja u 2019. godini.

Ulaganja u zrakoplove vlastite flote iznose oko 14 milijuna kn i pored izvedenih modifikacija (ADS-B, ESG, WINGS) uključuju i radove na dva podvozja (CTL i CTK) te bojanje tri zrakoplova tipa Airbus.

Ulaganja na zrakoplovima i motorima u **operativnom leasingu** iznosila su 35,3 milijuna kn i uključuju radove na tri motora u najmu, popravak podvozja na zrakoplovu A320 u najmu, bojanje tri zrakoplova tipa Q400 (CQA, CQB, CQE) te modifikacije na Dash floti.

U 2019. godini napravljeno je šest C pregleda u internoj izvedbi, dva na zrakoplovima flote Airbus (CTH, CTG) te četiri na Dash floti (CQC, CQD, CQE i CQF).

Ulaganja u **rezervne dijelove** iznose 8,4 milijuna kn.

Ostala ulaganja obuhvaćaju oko 2 milijuna kn ulaganja u software, 3,7 milijuna kuna ulaganja u raznu opremu pri čemu se 2,6 milijuna kuna odnosi na informatičku opremu a oko milijun kn čini razna oprema i alati. Oko 0,7 milijuna kn uloženo je u građevinske objekte i infrastrukturu.

Novčani tijek

(u 000 kn)	2019.	2018.	Indeks
Stanje sredstava 1. siječnja	16.625	38.486	43
priljev iz poslovanja	1.923.928	1.866.497	103
dioničarski zajam	100.000	0	-
prodaja imovine	123	5	-
kredit	10.654	105.028	10
Priljev ukupno	2.034.705	1.971.530	103
obveze iz poslovanja	1.852.114	1.835.254	101
investicije	100.868	108.483	93
kredit	64.598	49.654	130
Odljev ukupno	2.017.581	1.993.391	101
Neto promjena u razdoblju	17.124	-21.861	-
Stanje sredstava 31. prosinca	33.749	16.625	203

Na kraju 2019. godine stanje novca iznosi 33,7 milijuna kn uz ostvareni pozitivan neto novčani tijek u visini od 17,1 milijuna kn. Priljevi su 3 posto viši u odnosu na kraj 2018. godine, dok su odljevi porasli 1 posto.

Promatrajući strukturu ukupnih priljeva vidljiv je rast priljeva iz poslovanja za 3 posto. Ovi priljevi uključuju i avansnu uplatu PSO naknade u siječnju 2019. godine u visini od 75,4 milijuna kn. U skladu s odlukom Vlade Republike Hrvatske krajem rujna 2019. godine uplaćen je prvi dio dioničarskog zajma za stabilizaciju poslovanja prije dokapitalizacije u iznosu od 100 milijuna kn. Krajem 2019. godine realizirana su nova kratkoročna zaduženja u visini 10,6 milijuna kn.

Ukupni odljevi veći su 1 posto u odnosu na prethodnu godinu. Odljevi po obvezama iz poslovanja veći su za 1 posto dok su odljevi po investicijama realizirani manji za 7 posto. U promatranom razdoblju u cijelosti su otplaćena četiri kratkoročna kredita od PBZ, HPB i Erste banke te dugoročni PBZ kredit. Također otplaćene su i četiri rate klupskog kredita.

Konsolidirani rezultat poslovanja

tisuće kn	Croatia Airlines		Obzor putovanja		Amadeus Croatia		Croatia Airlines Grupa*	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Prihodi od prodaje	1.599.516	1.568.679	6.871	5.900	8.297	7.990	1.614.485	1.582.254
Ostali prihodi	128.773	132.663	97	96	0	8	128.870	132.637
Troškovi iz poslovanja	1.783.673	1.777.846	5.356	4.376	8.171	7.878	1.797.056	1.789.654
Dobit/gubitak iz poslovanja	(55.384)	(76.503)	1.611	1.620	126	120	(53.701)	(74.763)
Neto financijski rezultat	(23.975)	(6.434)	(51)	(85)	(7)	(26)	(24.409)	(6.602)
Dobit/gubitak prije oporezivanja	(79.359)	(82.937)	1.560	1.535	119	94	(78.110)	(81.364)
Neto rezultat poslovanja	(79.359)	(82.937)	1.273	1.254	51	52	(78.465)	(81.688)

Konsolidirani rezultat grupe obuhvaća rezultat Društva te njegovih ovisnih društava. Sve transakcije unutar grupe u potpunosti su eliminirane, a konsolidirani rezultat za 2019. godinu na razini Grupe iznosi 78,5 milijuna kn gubitka. Ukupni prihodi i rashodi ovisnih društava u konsolidiranim prihodima i rashodima sudjeluju s manje od jedan posto, što pokazuje neznatan utjecaj poslovanja ovisnih društava na poslovanje Croatia Airlinesa.

Kao zrakoplovni prijevoznik Grupa je izložena promjenama kamatnih i valutnih tečajeva. Iz tog razloga Grupa primjenjuje politiku analiziranja i aktivnog upravljanja postojećim rizičnim pozicijama i tržišnim trendovima kao i internog prijeboja rizičnih pozicija u mjeri u kojoj je to moguće.

Područje revizijskog djelovanja Croatia Airlines obuhvaća i internu reviziju ovisnih društava što je definirano Strateškim planom rada interne revizije Croatia Airlines.

Planske smjernice i ciljevi 2020. godine

Croatia Airlines za 2020. godinu planira gubitak u visini od 50,6 milijuna kn. Planirani rezultat temelji se na projekciji prometnih učinaka koji su osnova za izračun prihoda i troškova poslovanja.

Projekcija reda letenja za 2020. godinu obuhvaća 8 destinacija u domaćem redovnom prometu i 32 destinacije u međunarodnom-euromediteranskom redovnom prometu. U izvanrednom (*charter*) prometu planirani su lanci *charter* letova na tržišta Austrije, Izraela, Libanona, Švedske i Norveške.

U planu poslovanja za 2020. godinu naglasak je i dalje na maksimalnoj sigurnosti operacija uz praćenje i poštivanje zakonske regulative, održavanje certifikata i odobrenja te praćenje novih trendova u zrakoplovnoj industriji. Cilj je zadržati tehničku pouzdanost flote uz izvođenje svih redovno planiranih pregleda i modifikacija i ostalih radova na zrakoplovima i motorima u floti prema važećim standardima te zadržavanje nivoa kvalitete, sigurnosti i točnosti. Predviđen je i porast prihoda od usluga održavanja sklapanjem dugogodišnjih ugovora s tražiteljima usluga baznog održavanja (*airlines, lessors*) te produljenjem sezone velikih radova tijekom cijele godine (ili na barem 10 mjeseci) kao i formiranje profitnog centra tehnika kroz uvođenje sustavnog računovodstvenog praćenje troškova proizvodnog procesa i definiranja vrijednosti obavljenih usluga. Radi zadovoljavanja zahtjeva tržišta te rasta tržišnog udjela teži se kontinuiranom praćenju zadovoljstva korisnika kroz razvijanje dodatnih usluga kao i kroz razvoj mreže odredišta. Fokus je također i na poboljšanju mogućnosti ostvarivanja prihoda pružanjem opcija po mjeri putnika (opcije dodatnih prihoda). Planom su za 2020. godinu predviđene i dvije nove destinacije – sezonska linija za Sofiju te linija za Podgoricu od ljetnog reda letenja. Za 2020. godinu predviđeno je uvođenje u promet jednog zrakoplova A319 te jednog zrakoplova Q400 kroz *dry lease* (dugoročni najam) kao i jednog zrakoplova CRJ1000 u *wet lease* u razdoblju od travnja do listopada 2020. godine.

U 2020. godini Croatia Airlines planira obavljanje PSO programa na linijama domaćeg prometa sukladno preuzetim obvezama iz Ugovora za razdoblje od 27. ožujka 2016. do 28. ožujka 2020. godine. Za naredno razdoblje očekuje se raspisivanje novog natječaja na koji kompanija namjerava aplicirati.

PSO program kompanija planira obavljati i na međunarodnoj liniji Zagreb–Mostar–Zagreb temeljem sklopljenog Ugovora za razdoblje od 3. svibnja 2018. do 28. ožujka 2021. godine.

Predviđa se nastavak aktivnosti vezanih uz izradu modela dokapitalizacije, te identificiranje i verificiranje mogućih investitora uz pomoć konzultanata – financijskih savjetnika.

Planirani rezultat zasniva se na sljedećim pretpostavkama:

- Uvođenje u promet jednog zrakoplova CRJ1000 u *wet lease* za ljetnu sezonu te dva zrakoplova u dugoročnom *dry lease*-u (jedan A319 i jedan Q400)
- 29.519 - ostvarenje naleta u letovima;
- 41.372 - ostvarenje naleta u blok satima;
- Godišnji promet od oko 2.299.856 putnika (6 posto više u odnosu na 2019. godinu), od čega u redovnom prometu 2.216.145 putnika i u izvanrednom prometu 83.711 putnika;
- PLF na razini 73,9 posto;

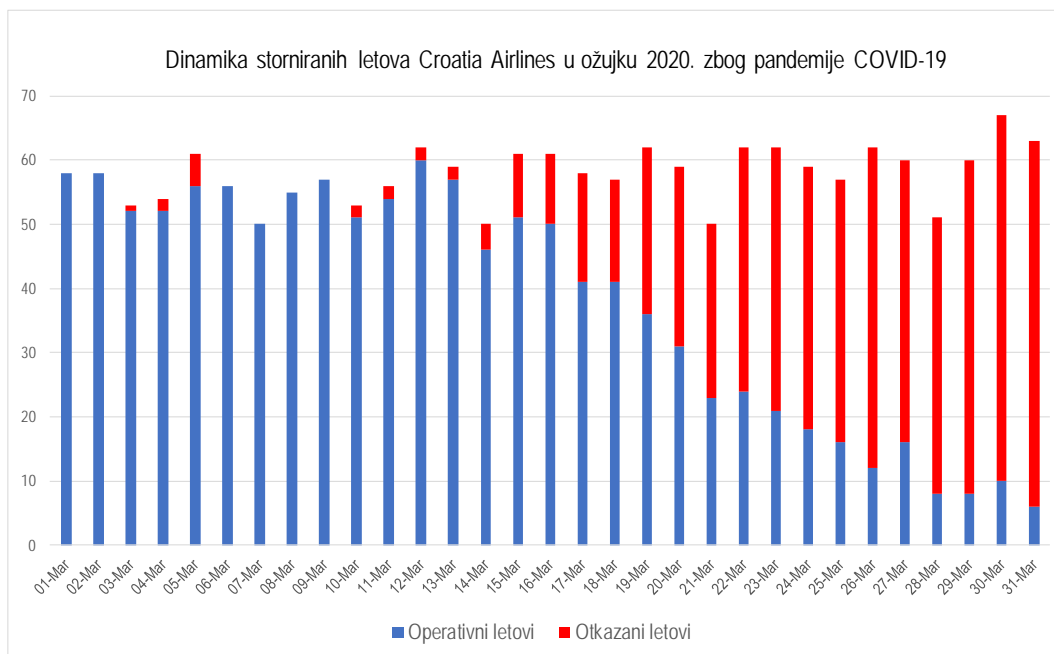
Međutim, pojava novog opasnog soja koronavirusa (COVID-19) koji se u samo nekoliko mjeseci proširio diljem svijeta i zaustavio normalan tijek života u potpunosti će obilježiti poslovnu 2020. godinu.

Pandemija koronavirusa diljem svijeta ima razorni utjecaj na zrakoplovnu industriju koja se suočila s najdubljom krizom u povijesti. Izgledi industrije dramatično se pogoršavaju iz dana u dan, zrakoplovne tvrtke bore se za održivost, otkazuju letove, smanjuju kapacitete i troškove, prizemljuju flotu te i Croatia Airlines ne može dostići planirane ciljeve. S ciljem ublažavanja ove krizne situacije kompanija je krenula s uvođenjem niza mjera za racionalizaciju poslovanja. Radi se na više scenarija početka normalizacije letenja, te na izradi Kriznog plana poslovanja.

Poslovanje kompanije u 2020. godini uvelike će ovisi o vanjskim čimbenicima; odlukama i preporukama Nacionalnog stožera civilne zaštite RH koje direktno utječu na mogućnost putovanja u domaćem i međunarodnom redovitom prometu, reciprocitet pri ukidanju ili olakšavanju mjera na međudržavnoj razini, ostvarenje optimalne popunjenosti i prosječne tarife u uvjetima prometovanja sa smanjenim kapacitetom zrakoplova uzrokovanog mjerama socijalnog distanciranja te adekvatno planiranje mreže letova uz prognozu potražnje za pojedinim vrstama putovanja.

Današnje poslovanje – Prometni učinci I.- III. 2020.

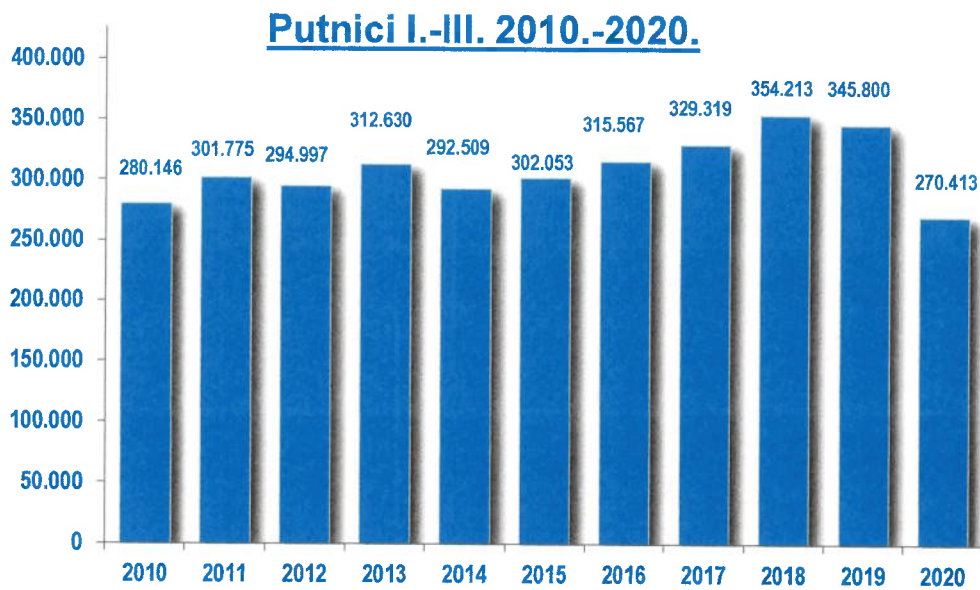
Poslovanje Croatia Airlinesa nastavljeno je unatoč izvanrednim okolnostima izazvanih pandemijom korona virusa te slijedom toga kontinuiranog smanjenja opsega reda letenja. U kompaniji je 10. ožujka 2020. godine aktiviran Stožer za upravljanje kriznim situacijama. Prometovanje je nastavljeno u reduciranom opsegu i uz uvažavanje odluka javnozdravstvenih tijela i zrakoplovnih vlasti, dok je većina inozemnih prijevoznika već polovinom ožujka u cijelosti obustavila letove u Hrvatsku. Croatia Airlines je u ožujku stornirao 611 letova, odnosno 34 posto planiranih letova za ožujak zbog krize izazvane pandemijom koronavirusom.

OPIS		I.-III. 2020.	I.-III. 2019.
nalet (km)	DIST 000	2.713	2.879
broj uzlijetanja	FLTS	4.528	5.019
stopa promjene	%	-9,8	-1,4
operativno vrijeme	BH	6.105	6.583
stopa promjene	%	-7,3	-4,6
prevezeni putnici	RPAX 000	270	346
stopa promjene	%	-21,8	-2,4
prevezena roba i pošta	CGO T	505	476
stopa promjene	%	6,1	-10,2
ostvareni putnički km	RPK mil.	183	228
raspoloživa sjedala - km	ASK mil.	305	333
putnički faktor popunjenosti	PLF %	60,1	68,6
ostvareni tonski km	TK mil.	19	23
raspoloživi tonski km	ATK mil.	33	35
težinski faktor popunjenosti	WLF %	57,2	65,5

Broj putnika u prvom kvartalu 2020. godine manji je za 21,8 posto u odnosu na isto razdoblje 2019. godine.

Domaći redoviti promet bilježi pad broja putnika od 25 posto, dok je međunarodni redoviti putnički promet zabilježio pad od 21 posto u odnosu na ostvarenje istog razdoblja 2019. godine. Putnički faktor popunjenosti (PLF) za prvi kvartal 2020. godine iznosi 60,1 posto te je 8,5 postotnih bodova niži u odnosu na isto

Predsjednik Uprave

Jasmin Bajić

Temeljem članka 272.p.,a u vezi čl.250.a.st.4. Zakona o trgovačkim društvima („Narodne novine“ broj 111/93., 34/99., 52/00., 118/03., 107/07., i 148/08., dalje u tekstu ZTD) Uprava Društva CROATIA AIRLINES d.d. (dalje u tekstu: Društvo), zastupana po Predsjedniku Uprave Jasminu Bajiću, daje sljedeću

I Z J A V U

o primjeni Kodeksa korporativnog upravljanja

Društvo dobrovoljno primjenjuje Kodeks korporativnog upravljanja (dalje u tekstu: Kodeks) kojega su zajednički izradile Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga i Zagrebačka burza, dostupan na službenim stranicama Zagrebačke burze, www.zse.hr.

Društvo je pratilo i primjenjivalo preporuke utvrđene Kodeksom objavljujući sve informacije čija je objava predviđena pozitivnim propisima, te informacije koje su u interesu dioničara Društva.

Detaljna obrazloženja vezana uz manja odstupanja od pojedinih preporuka Kodeksa, Društvo je iznijelo u Godišnjem upitniku Kodeksa korporativnog upravljanja.

Društvo Zagrebačkoj burzi dostavlja popunjen godišnji upitnik o korporativnom upravljanju, a Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga podatke za izradu godišnjeg izvještaja o korporativnom upravljanju izdavatelja koji su uvršteni na uređeno tržište Zagrebačke burze.

Sustav unutrašnjih kontrola u Društvu uspostavljen je na način da su internom organizacijom i poslovnim procedurama definirane kontrolne točke čime se osigurava nadzor tijeka točnosti i cjelovitosti konkretnih podataka koji se odnose na financijske, poslovne i regulatorne obveze koje mogu predstavljati značajne rizike za Društvo. Procjena rizika financijskog izvještavanja obavlja se putem analiza i upravljanja unutarnjim i vanjskim rizicima kod pripreme realnih i objektivnih financijskih izvještaja sukladno računovodstvenim politikama Društva.

Postojećim sustavom unutarnjih kontrola Uprava društva nastoji minimalizirati i isključiti mogućnost pogrešaka i prijevara u poslovanju.

Upravu Društva predstavlja Predsjednik Društva g. Jasmin Bajić.

Upravu imenuje i opoziva Nadzorni odbor na vrijeme od pet godina. Uprava vodi poslove Društva sukladno Statutu Društva i zakonskim propisima.

Uprava je pratila da poslovne i druge knjige i poslovna dokumentacija budu u skladu sa Zakonom, sastavljala knjigovodstvene dokumente, realno procjenjivala imovinu i obveze, sastavljala financijska i druga izvješća u skladu s računovodstvenim propisima i standardima i važećim propisima.

Nadzorni odbor je sukladno zahtjevima Kodeksa proveo unutarnji nadzor Društva redovitim Kontrolama predloženih izvješća. Na sjednicama Nadzornog odbora raspravljalo se i odlučivalo o svim pitanjima iz nadležnosti tog tijela propisanim ZTD-om i Statutom Društva. Izvješće Nadzornog odbora o obavljenom nadzoru vođenja poslova dio je Godišnjeg izvješća Društva koje se podnosi Glavnoj skupštini.

U 2019. g došlo je do promjene u sastavu Nadzornog odbora obzirom da je 7.5.2019. promijenjen predstavnik radnika u Nadzornom odboru, nakon kojeg datuma je Nadzorni odbor nastavio funkcionirati u slijedećem sastavu:

Zlatko Mateša,

- predsjednik nadzornog odbora
- od 13.07.2016. godine,

Nataša Munitić,

- zamjenik predsjednika nadzornog odbora
- od 13.07.2016. godine,

Zoran Barac,

- član nadzornog odbora
- od 13.7.2016. i

Vjekoslav Jelić,

- član nadzornog odbora – predstavnik radnika
- od 07.07.2015. godine do 07.05.2019.

Zoran Viljac,

- član nadzornog odbora – predstavnik radnika
- od 07.05.2019.

U 2019. godini Revizorski odbor djelovao je u sastavu Nataša Munitić, predsjednik i Jasnica Lozo član, obzirom da nije izabran treći član revizorskog odbora. Tijekom godine Revizorski odbor održao je 4 tematske sjednice na kojima se raspravljalo o financijskim rezultatima poslovanja, planu revizije, sustavu interne kontrole i upravljanja rizicima, te drugim poslovima gdje je Nadzornom odboru trebala potpora u učinkovitom izvršavanju obveza korporativnog upravljanja, financijskom izvješćivanju i kontrole Društva.

Pravo glasa dioničara nije ograničeno Statutom Društva na određeni postotak ili broj glasova, niti postoje vremenska ograničenja za ostvarivanje prava glasa. Svaka redovna dionica daje pravo na jedan glas na Glavnoj skupštini.

Tijekom protekle godine Društvo nije stjecalo vlastite dionice.

Temeljni kapital Društva iznosi 277.879.530,00 kn i podijeljen je na 27.787.953 redovnih dionica nominalne vrijednosti 10,00 kn.

Pregled deset najvećih dioničara i njihovih udjela u temeljnom kapitalu	broj dionica	%
MINISTARSTVO DRŽAVNE IMOVINE ZA REPUBLIKU HRVATSKU	27.010.821	97,2033
ZRAČNA LUKA ZAGREB D.O.O.	477.121	1,7170
HPB ZA REPUBLIKU HRVATSKU	173.768	0,6253
JANAF D.D.	22.000	0,0792
CROATIA OSIGURANJE DD	8.950	0,0322
HRVATSKA LUTRIJA D.O.O.	4.000	0,0144
ASTRA INTERNATIONAL D.D. U STEČAJU	3.682	0,0133
HP D.D.	2.750	0,0099
TURISTHOTEL D.D.	2.090	0,0075
TANKERKOMERC D.D.	2.090	0,0075

Sukladno odredbama čl.250. st.4. i čl.272.p ZTD-a, ova Izjava je poseban odjeljak i sastavni dio godišnjeg izvješća o stanju Društva za 2019. godinu.

Zagreb, 8. lipnja 2020.

Jasmin Bajić

Predsjednik Uprave

CROATIA AIRLINES d.d.

**Konsolidirani i odvojeni financijski izvještaji
za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.
zajedno s Izvješćem neovisnog revizora**

	<i>Stranica</i>
Odgovornost za financijske izvještaje	53
Izvešće neovisnog revizora dioničarima Croatia Airlines d.d.	54-59
Konsolidirani izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti Grupe Croatia Airlines	60
Izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti društva Croatia Airlines d.d.	61
Konsolidirani izvještaj o financijskom položaju Grupe Croatia Airlines	62
Izveštaj o financijskom položaju društva Croatia Airlines d.d.	63
Konsolidirani izvještaj o promjenama glavnice Grupe Croatia Airlines	64
Izveštaj o promjenama glavnice društva Croatia Airlines d.d.	65
Konsolidirani izvještaj o novčanim tokovima Grupe Croatia Airlines	66
Izveštaj o novčanim tokovima društva Croatia Airlines d.d	67
Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje	68-136

Odgovornost za financijske izvještaje

Uprava društva Croatia Airlines d.d., Buzin, Bani 75/b (dalje u tekstu Društvo) je dužna osigurati da godišnji konsolidirani i odvojeni financijski izvještaji za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. budu sastavljeni u skladu sa Zakonom o računovodstvu i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja koji su na snazi u Europskoj uniji te u skladu s Pravilnikom o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja, tako da pružaju istinit i fer prikaz financijskog stanja, rezultata poslovanja, promjena kapitala i novčanih tokova Društva za to razdoblje.

Na temelju provedenih istraživanja, Uprava opravdano očekuje da Društvo ima odgovarajuća sredstva za nastavak poslovanja u doglednoj budućnosti. Sukladno tomu, Uprava je izradila konsolidirane i odvojene financijske izvještaje pod pretpostavkom neograničenosti vremena poslovanja Društva.

Pri izradi konsolidiranih i odvojenih financijskih izvještaja Uprava je odgovorna:

- za odabir i potom dosljednu primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika;
- za davanje razumnih i razboritih prosudbi i procjena;
- za primjenu važećih standarda financijskog izvještavanja i za objavu i objašnjenje u financijskim izvještajima svakog odstupanja koje je od materijalnog značaja; te
- izradu financijskih izvještaja uz pretpostavku o neograničenosti vremena poslovanja, osim ako je pretpostavka neprimjerena.

Uprava je odgovorna za vođenje ispravnih računovodstvenih evidencija, koje će u bilo koje doba s prihvatljivom točnošću odražavati financijski položaj i rezultate poslovanja Društva, kao i njihovu usklađenost sa Zakonom o računovodstvu i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja koji su na snazi u Europskoj uniji. Uprava je također odgovorna za čuvanje imovine Društva, pa stoga i za poduzimanje opravdanih mjera da bi se spriječile i otkrile prijevare i ostale nezakonitosti.

Potpisano u ime Uprave:

Jasmin Bajić

Predsjednik Uprave

Croatia Airlines d.d.

Bani 75/b, Buzin

10000 Zagreb

Republika Hrvatska

8. lipnja 2020. godine

Izješće neovisnog revizora dioničarima Croatia Airlines d.d.

Izješće o financijskim izvješćajima

Mišljenje

Obavili smo reviziju nekonsolidiranih financijskih izvješćaja društva Croatia Airlines d.d. („Društvo“) te konsolidiranih financijskih izvješćaja Društva i njegovih ovisnih društava (zajedno „Grupa“), koji obuhvaćaju nekonsolidirani i konsolidirani izvješćaj o financijskom položaju Društva, odnosno, Grupe na dan 31. prosinca 2019. godine te njihov nekonsolidirani i konsolidirani račun dobiti i gubitka i izvješćaje o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, promjenama glavnice i novčanom toku za tada završenu godinu, kao i bilješke koje sadrže značajne računovodstvene politike i ostala pojašnjenja (u nastavku „financijski izvješćaji“).

Prema našem mišljenju, priloženi financijski izvješćaji istinito i fer prikazuju nekonsolidirani financijski položaj Društva i konsolidirani financijski položaj Grupe na dan 31. prosinca 2019. godine te njihovu nekonsolidiranu i konsolidiranu financijsku uspješnost i novčane tokove za godinu koja je tada završila, sukladno Međunarodnim standardima financijskog izvješćavanja usvojenim od strane Europske unije („EU MSFI“).

Osnova za izražavanje mišljenja

Obavili smo našu reviziju u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima. Naše odgovornosti, u skladu s tim standardima, detaljnije su opisane u našem izvješću neovisnog revizora u odjeljku *Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvješćaja*. Neovisni smo od Društva i Grupe u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju financijskih izvješćaja u Hrvatskoj i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima. Uvjereni smo da su nam pribavljeni revizijski dokazi dostatni i primjereni te da čine odgovarajuću osnovu za potrebe izražavanja našeg mišljenja.

Značajna neizvjesnost vezana uz vremenski neograničeno poslovanje

Skrećemo pozornost na bilješke 2. u) (v) *Neograničenost vremena poslovanja* i 40. *Događaji nakon datuma izvješćavanja* koji ukazuju na negativne učinke COVID-19 pandemije za koje se očekuje značajan efekt na poslovanje Društva. Bez financijske potpore većinskog vlasnika, Vlade Republike Hrvatske, Društvo neće biti u stanju podmirivati svoje obveze po dospelju. Kako je navedeno u bilješci 2. u) (v) *Neograničenost vremena poslovanja*, ovi događaji i okolnosti, ukazuju na to da postoji značajna neizvjesnost koja stvara značajnu sumnju vezano uz sposobnost Društva da nastavi poslovati po načelu vremenske neograničenosti poslovanja. Naše mišljenje nije modificirano u vezi s tim pitanjem.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su, po našoj profesionalnoj prosudbi, bila od najveće važnosti za našu reviziju financijskih izvješćaja tekućeg razdoblja. Ta smo pitanja razmatrali u kontekstu naše revizije financijskih izvješćaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima te ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima. Uz pitanje opisano u odjeljku *Značajna neizvjesnost vezana uz vremenski neograničeno poslovanje*, utvrdili smo da su pitanja opisana u nastavku ključna revizijska pitanja koja se trebaju objaviti u našem izvješću.

Izvešće neovisnog revizora dioničarima Croatia Airlines d.d. (nastavak)

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Priznavanje prihoda od putničkog prometa u redovnim letovima

Prihod od putničkog prometa u redovnim letovima priznat u dobiti i gubitku u 2019. godini iznosi 1.444.647 tisuća kuna (2018.: 1.412.630 tisuća kuna); knjigovodstvena vrijednost obveza za usluge u zračnom prometu na 31. prosinca 2019. iznosi 121.229 tisuća kuna (31. prosinca 2018.: 118.377 tisuća kuna).

Pogledati Bilješku 2. a) unutar *Značajnih računovodstvenih politika*, Bilješku 4. *Prihodi od putničkog prometa* i bilješku 33. *Ostale kratkoročne obveze*.

Ključno revizijsko pitanje

Prihod od putničkog prometa se mjeri temeljem prodajnih cijena koje se zaračunavaju kupcima.

Dok odgovarajuća usluga prijevoza nije pružena, prodani dokumenti leta se priznaju kao obveza za usluge u zračnom prometu. U trenutku kada se putnički kupon iskoristi, odgovarajući prihod od leta se priznaje u dobiti i gubitku.

Određivanje iznosa prihoda koji se priznaju u razdoblju temelji se na složenim internim IT sustavima, uključujući, između ostalog, sustav računovodstva prihoda i sustav upravljanja reda letenja, a također uključuje razmjenu informacija sa sustavima unutar industrije (kao što su rezervacijski sustavi aviokompanija) i partnerima u zrakoplovnim kompanijama za veliki volumen transakcija.

Zbog značajne ovisnosti o različitim sustavima i kompleksnosti određivanja cijene karte (tarifna struktura, naknade, takse, popusti i slično), smatramo da je ovo područje ključno revizijsko pitanje.

Kako smo pristupili tom pitanju

Naše revizijske procedure uključivale su, između ostalog:

- procjenu usklađenosti politike priznavanja prihoda s relevantnim standardima financijskog izvještavanja;
- uz uključivanje vlastitih IT stručnjaka, testiranje dizajna, implementacije i operativne učinkovitosti kontrola na prihodima od putničkog prometa, uključujući i one kontrole u informacijskim sustavima koji podržavaju priznavanje prihoda od putničkog prometa; naši testovi dizajnirani su kako bi se ustanovilo funkcioniraju li ključni sustavi kako su dizajnirani te jesu li zaštićeni od manipulacije podacima ili postavkama obrade podataka, koji bi mogli dovesti do neispravnosti računovodstvenih evidencija, koje se odnose na prihode od putničkog prometa;
- provođenje analitičkih postupaka procjene razvijajući očekivanje prihoda od putničkog prometa za godinu na temelju javno dostupnih podataka o obavljenom putničkom prometu i prosječnih cijena karata na letovima;
- testiranja, na uzorku, obveze u zračnom prometu i prihoda od putničkog prometa povezivanjem iznosa priznatih u financijskim izvještajima s temeljnim podlogama i pratećom dokumentacijom (dokument leta (karta) i kupon ostvarenog leta);
- za različite kategorije prihoda, povezivanje odabranih unosa visokog rizika obavljenih od strane Grupe tijekom godine i prateće dokumentacije kako bi se identificirala neobična i neispravna knjiženja;
- procjenu adekvatnosti i potpunosti objava u financijskim izvještajima.

Izvešće neovisnog revizora dioničarima Croatia Airlines d.d. (nastavak)

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Učinci primjene MSFI 16 Najmovi

Grupa i Društvo priznali su imovinu s pravom korištenja za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. u iznosu od 447.034 tisuće kuna, odnosno 446.168 tisuća kuna i obveze po najmovima u iznosu od 462.434 tisuće kuna, odnosno 461.490 tisuća kuna.

Pogledati Bilješku 2. d) unutar *Značajnih računovodstvenih politika*, Bilješku 3. *Promjene u značajnim računovodstvenim politikama* i Bilješku 30. *Najmovi*.

Ključno revizijsko pitanje

Grupa i Društvo usvojili su MSFI 16 *Najmovi* počevši s 1. siječnja 2019. godine. Standard uvodi novi model računovodstva za najmove te zahtijeva od najmoprimaca da priznaju imovinu s pravom korištenja i obvezu po predmetnom najmu u svom izvještaju o financijskom položaju.

Kao što je objašnjeno u bilješci 3. uz financijske izvještaje, MSFI 16 primijenjen je korištenjem modificiranog retrospektivnog pristupa bez prepravljivanja usporednih podataka i uz određena izuzeća i / ili praktične olakšice (npr. vezano uz kratkoročne najmove i najmove niske vrijednosti te primjenu jedinstvene diskontne stope na portfelj najmova sa sličnim karakteristikama).

Kao rezultat toga, Grupa i Društvo su na dan 1. siječnja 2019. priznali imovinu s pravom korištenja u iznosu od 532.533 tisuće kuna, odnosno 531.358 tisuća kuna, smanjenje unaprijed plaćenih troškova u iznosu 4.790 tisuća kuna i za Grupu i za Društvo te odgovarajuće povećanje obveza po najmovima u iznosu 527.743 tisuće kuna za Grupu, odnosno 526.568 tisuća kuna za Društvo.

Potrebne su značajne prosudbe u identificiranju ugovora o najmu ili koji sadrže najam te u korištenju pretpostavki i procjena kako bi se utvrdila imovina s pravom korištenja i obveza po najmu, posebice u odnosu na procjenu roka trajanja najma, plaćanja po najmu i diskontne stope ili vezano uz karakteristike najmova koji se priznaju na temeljnu portfeljskog pristupa. Procjene vezano uz modifikacije najmova uvode još jedan element složenosti u računovodstvo najmova prema novom Standardu.

Zbog gore navedenih faktora, računovodstvo najmova je inherentno složeno i zahtijeva od posloводства značajne procijene vezano uz materijalne iznose u financijskim izvještajima. Stoga je zahtijevalo našu povećanu pažnju u reviziji i smatrali smo da je to ključno pitanje revizije.

Kako smo pristupili tom pitanju

U odnosu na primjenu novog standarda za najmove, naše procedure uključivale su sljedeće:

- kroz diskusiju i ispitivanje posloводства i odgovarajućeg financijskog osoblja te čitanje interno pripremljene računovodstvene dokumentacije i politika, postizanje razumijevanja vezano uz proces identifikacije najmova i testiranje povezanih kontrola;
- procjena jesu li najmovi na odgovarajući način identificirani kroz ispitivanje posloводства i odgovarajućeg financijskog osoblja i uvidom u relevantnu dokumentaciju, kao što su pravni registri, izvješća posloводства, zapisnici odbora, ugovori o najmu i ugovori koji sadrže najam;
- za primijenjena izuzeća od priznavanja i / ili praktične olakšice, ocijenili smo, tamo gdje je bilo prikladno, pozivajući se na relevantne dokumente (uključujući popratne ugovore o najmu) jesu li ispunjeni uvjeti Standarda za primjenu izuzeća i praktičnih olakšica;
- identificiranje najmova za koje se primjenjuje portfeljski pristup i preispitivanje prikladnosti takvog pristupa ispitivanjem posloводства i odgovarajućeg financijskog osoblja i ispitivanjem imaju li predmetni najmovi slične karakteristike;
- provjera mjerenja imovine s pravom korištenja i obveza za najam na datum usvajanja standarda te detaljno usklađivanje kretanja ovih početnih iznosa sa završnim iznosima na kraju godine;
- odabir uzorka najmova na datum primjene standarda te ocjenjivanje ključnih uvjeta vezanih uz te najmove, uključujući rok trajanja najma, plaćanja po najmu (fiksna i varijabilna) pozivajući se na predmetne ugovore, a također:
 - ponovni preračun nabavne vrijednosti imovine s pravom korištenja, uključujući, gdje je to relevantno, ispitivanje je li početno mjerenje obveze za najam korišteno u izračunu imovine s pravom korištenja usuglašeno s obvezom za najam koja je inicijalno evidentirana te s pretplatama po osnovi najma i početnim izravnim troškovima najma pozivajući se na relevantnu dokumentaciju;
 - ispitivanje posloводства i odgovarajućeg financijskog osoblja o razlozima bilo kojih nedosljednosti;
- ispitivanje ukoliko objave u financijskim izvještajima, sa stajališta najmoprimca, uključuju relevantne kvantitativne i kvalitativne podatke koje zahtijeva relevantni okvir financijskog izvještavanja.

Izvešće neovisnog revizora dioničarima Croatia Airlines d.d. *(nastavak)*

Ostale informacije

Uprava je odgovorna za ostale informacije. Ostale informacije uključuju Izvešće posloводства i Izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja koji su sastavni dio Godišnjeg izvješća Društva i Grupe, ali ne uključuju financijske izvještaje niti naše izvješće o reviziji financijskih izvještaja.

Naše mišljenje na financijske izvještaje ne odnosi se na ostale informacije te ne izražavamo uvjerenje bilo koje vrste na ostale informacije, osim ako to nije izričito navedeno u našem izvješću.

U vezi s našom revizijom financijskih izvještaja, odgovornost nam je pročitati ostale informacije te pri tome razmotriti jesu li ostale informacije značajno nekonzistentne s financijskim izvještajima ili saznanjima koja smo prikupili tijekom revizije, kao i čine li se, na neki drugi način, značajno pogrešno iskazane.

Vezano za Izvešće posloводства te za Izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja, također smo proveli procedure koje su zahtijevane hrvatskim Zakonom o računovodstvu („Zakon o računovodstvu“). Ove procedure uključuju razmatranje:

- je li Izvešće posloводства pripravljeno u skladu s člancima 21. i 24. Zakona o računovodstvu;
- uključuje li Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja informacije koje su zahtijevane sukladno članku 22. Zakona o računovodstvu.

Na osnovi procedura čije je provođenje zahtijevano kao dio naše revizije financijskih izvještaja te gore navedenih procedura, prema našem mišljenju:

- Informacije sadržane u Izvešču posloводства te Izjavi o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja za financijsku godinu za koji su pripravljene financijski izvještaji, konzistentne su, u svim značajnim odrednicama, s financijskim izvještajima;
- Izvešće posloводства pripravljeno je, u svim značajnim odrednicama, u skladu s člancima 21. i 24. Zakona o računovodstvu;
- Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja uključuje informacije koje su zahtijevane člankom 22. Zakona o računovodstvu.

Nadalje, uzevši u obzir poznavanje i razumijevanje Društva i Grupe te okruženja u kojem oni posluju, a koje smo stekli tijekom naše revizije, dužnost nam je izvijestiti jesmo li identificirali značajno pogrešne iskaze u Izvešču posloводства i Izjavi o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja. U vezi s tim, nemamo ništa za izvijestiti.

Odgovornosti Uprave i onih koji su zaduženi za nadzor za financijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje financijskih izvještaja koji daju istinit i fer prikaz u skladu s EU MSFI te za one interne kontrole za koje Uprava odredi da su potrebne, kako bi se omogućilo sastavljanje financijskih izvještaja, bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške.

Izvešće neovisnog revizora dioničarima Croatia Airlines d.d. *(nastavak)*

Odgovornosti Uprave i onih koji su zaduženi za nadzor za financijske izvještaje (nastavak)

U sastavljanju financijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Društva i Grupe da nastave s vremenski neograničenim poslovanjem te objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim u onim slučajevima kada Uprava namjerava likvidirati Društvo i Grupu, prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za nadzor, odgovorni su za nadziranje procesa financijskog izvještavanja, uspostavljenog od strane Društva i Grupe.

Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvještaja

Naši su ciljevi steći razumno uvjerenje o tome jesu li financijski izvještaji, kao cjelina, bez značajno pogrešnog iskaza uslijed prijevare ili pogreške te izdati izvješće neovisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima uvijek otkriti postojanje značajno pogrešnih iskaza. Pogrešni iskazi mogu nastati uslijed prijevare ili pogreške, a smatraju se značajnim, ako se razumno može očekivati da bi, pojedinačno ili zbrojeni s drugim pogrešnim iskazima, utjecali na ekonomske odluke korisnika financijskih izvještaja, donesene na osnovi ovih financijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima, donosimo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajno pogrešnog iskaza financijskih izvještaja, zbog prijevare ili pogreške; oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao odgovor na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni kako bi osigurali osnovu za donošenje našeg mišljenja. Rizik neotkrivanja značajno pogrešnog iskaza nastalog uslijed prijevare, veći je od rizika neotkrivanja onog nastalog uslijed pogreške, budući da prijevare može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- stječemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i u svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Društva i Grupe.
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava od strane Uprave.
- donosimo zaključak o primjerenosti korištenja pretpostavke vremenske neograničenosti poslovanja od strane Uprave te, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Društva i Grupe da nastave s vremenski neograničenim poslovanjem. Ukoliko zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem izvješću neovisnog revizora na povezane objave u financijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci temelje se na revizijskim dokazima pribavljenim do datuma izdavanja našeg izvješća neovisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Društvo i Grupa ne budu u mogućnosti nastaviti s vremenski neograničenim poslovanjem.

Izvešće neovisnog revizora dioničarima Croatia Airlines d.d. (nastavak)

Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvještaja (nastavak)

- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj financijskih izvještaja, uključujući i objave te razmatramo odražavaju li financijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kako bi se postigla fer prezentacija.
- pribavljamo dovoljno prikladnih revizijskih dokaza u vezi financijskih informacija subjekata ili poslovnih aktivnosti unutar Grupe, kako bismo mogli izraziti mišljenje o financijskim izvještajima Grupe. Mi smo odgovorni za usmjeravanje, nadzor i provedbu grupne revizije. Jedini smo odgovorni za izražavanje našeg mišljenja.

Komuniciramo s onima koji su zaduženi za nadzor u vezi s, između ostalog, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tijekom naše revizije.

Mi, također, dajemo izjavu onima koji su zaduženi za nadzor da smo postupali u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima vezanim za neovisnost i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utječu na našu neovisnost, kao i, tamo gdje je to primjenjivo, o povezanim mjerama zaštite.

Među pitanjima o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za nadzor, određujemo ona koja su od najveće važnosti za reviziju financijskih izvještaja tekućeg razdoblja i stoga su ključna revizijska pitanja. Ta pitanja opisujemo u našem izvješću neovisnog revizora, osim ukoliko zakon ili propisi sprječavaju javno objavljivanje tih pitanja ili, kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da ta pitanja ne trebamo komunicirati u našem izvješću neovisnog revizora, s obzirom da se razumno može očekivati da bi negativne posljedice njihove objave nadmašile dobiti javnog interesa.

Izvešće o ostalim zakonskim i regulatornim obvezama

Imenovani smo revizorima od strane onih zaduženih za nadzor na 9. srpnja 2019. da obavimo reviziju financijskih izvještaja Društva i Grupe za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. Ukupno neprekinuto razdoblje našeg angažmana iznosi 4 godine te se odnosi na razdoblja od 31. prosinca 2016. do 31. prosinca 2019. godine.

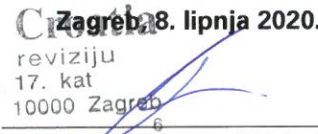
Potvrđujemo sljedeće:

- naše revizorsko mišljenje konzistentno je s dodatnim izvještajem prezentiranim Nadzornom odboru Društva na dan 8. lipnja 2020.;
- nismo pružali nedozvoljene nerevizijske usluge na koje se odnosi članak 44. Zakona o reviziji. Također, zadržali smo neovisnost od subjekta revizije tijekom provedbe revizije.

Angažirani partner u reviziji koja je rezultirala ovim izvješćem neovisnog revizora je Domagoj Hrkać.

KPMG Croatia d.o.o.

KPMG Croatia d.o.o. za reviziju
Hrvatski ovlašteni revizori
Eurotower, 17. kat
Ivana Lučića 2a
10000 Zagreb
Hrvatska

KPMG Croatia Zagreb, 8. lipnja 2020.
d.o.o. za reviziju
Eurotower, 17. kat
Ivana Lučića 2a, 10000 Zagreb

Domagoj Hrkać
Direktor, Hrvatski ovlašteni revizor

Konsolidirani izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti Grupe Croatia Airlines

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

	Bilješka	2019.		2018.	
		tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Poslovni prihodi					
Prihodi od putničkog prometa	4	1.521.320	205.195	1.501.706	202.540
Prihodi od prijevoza tereta		11.518	1.554	11.614	1.566
Ostali prihodi od prodaje	5	93.626	12.628	102.045	13.763
Ukupni poslovni prihodi		1.626.464	219.377	1.615.365	217.869
Ostali prihodi	6	116.891	15.766	99.526	13.423
Poslovni troškovi					
Troškovi letenja		(517.780)	(69.838)	(587.755)	(79.273)
Održavanje		(219.298)	(29.579)	(251.883)	(33.972)
Usluge putnicima		(110.985)	(14.970)	(120.221)	(16.215)
Usluge u zračnom prometu		(395.028)	(53.281)	(394.295)	(53.180)
Promocija i prodaja		(228.948)	(30.880)	(225.794)	(30.454)
Opći i administrativni troškovi		(99.948)	(13.481)	(95.511)	(12.882)
Amortizacija	12, 13, 14, 30	(209.028)	(28.194)	(100.933)	(13.613)
Ostali troškovi poslovanja		(16.040)	(2.163)	(13.262)	(1.789)
Ukupni troškovi poslovanja		(1.797.055)	(242.386)	(1.789.654)	(241.378)
Gubitak iz redovnog poslovanja		(53.700)	(7.243)	(74.763)	(10.086)
Financijski prihodi	9	22.596	3.048	56.191	7.579
Financijski rashodi	10	(47.006)	(6.340)	(62.793)	(8.469)
Neto financijski rashodi		(24.410)	(3.292)	(6.602)	(890)
Gubitak prije oporezivanja		(78.110)	(10.535)	(81.365)	(10.976)
Porez na dobit	11	(355)	(48)	(323)	(44)
Gubitak za godinu		(78.465)	(10.583)	(81.688)	(11.020)
Ostala sveobuhvatna dobit					
Odgođene tečajne razlike		(101)	(14)	450	61
Fer vrijednost ulaganja u vlasničke instrumente		232	31	(86)	(12)
Tečajne razlike preračunavanja		-	(100)	-	679
Ukupno ostala sveobuhvatna dobit		131	(83)	364	728
Ukupna sveobuhvatna dobit/(gubitak)		(78.334)	(10.666)	(81.324)	(10.292)
Gubitak po dionici u HRK / EUR	27	(2,82)	(0,38)	(2,94)	(0,40)

Popratne bilješke čine sastavni dio financijskih izvještaja.

Izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti društva Croatia Airlines d.d.

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

	Bilješka	2019. tisuće kuna	tisuće eura	2018. tisuće kuna	tisuće eura
Poslovni prihodi					
Prihodi od putničkog prometa	4	1.521.320	205.195	1.501.706	202.540
Prihodi od prijevoza tereta		11.518	1.554	11.614	1.566
Ostali prihodi od prodaje	5	78.657	10.609	88.592	11.949
Ukupni poslovni prihodi		1.611.495	217.358	1.601.912	216.055
Ostali prihodi					
	6	116.794	15.753	99.430	13.410
Poslovni troškovi					
Troškovi letenja		(517.780)	(69.838)	(587.755)	(79.273)
Održavanje		(219.298)	(29.579)	(251.883)	(33.972)
Usluge putnicima		(110.985)	(14.970)	(120.221)	(16.215)
Usluge u zračnom prometu		(395.028)	(53.281)	(394.295)	(53.180)
Promocija i prodaja		(228.948)	(30.880)	(225.794)	(30.454)
Opći i administrativni troškovi		(87.010)	(11.736)	(83.887)	(11.313)
Amortizacija	12, 13, 14, 30	(208.647)	(28.142)	(100.868)	(13.604)
Ostali troškovi poslovanja		(15.977)	(2.155)	(13.142)	(1.772)
Ukupni troškovi poslovanja		(1.783.673)	(240.581)	(1.777.845)	(239.783)
Gubitak iz redovnog poslovanja					
		(55.384)	(7.470)	(76.503)	(10.318)
Financijski prihodi i rashodi					
Financijski prihodi	9	22.925	3.092	56.236	7.585
Financijski rashodi	10	(46.900)	(6.326)	(62.670)	(8.453)
Neto financijski rashodi		(23.975)	(3.234)	(6.434)	(868)
Gubitak prije oporezivanja					
		(79.359)	(10.704)	(82.937)	(11.186)
Porez na dobit	11	-	-	-	-
Gubitak za godinu		(79.359)	(10.704)	(82.937)	(11.186)
Ostala sveobuhvatna dobit					
Odgođene tečajne razlike		(101)	(14)	450	61
Fer vrijednost ulaganja u vlasničke instrumente		232	31	(86)	(12)
Tečajne razlike preračunavanja		-	(93)	-	670
Ukupno ostala sveobuhvatna dobit		131	(76)	364	719
Ukupna sveobuhvatna dobit/(gubitak)		(79.228)	(10.780)	(82.573)	(10.467)
Gubitak po dionici u HRK / EUR	27	(2,86)	(0,39)	(2,98)	(0,40)

Popratne bilješke čine sastavni dio financijskih izvještaja.

Konsolidirani izvještaj o financijskom položaju Grupe Croatia Airlines

na dan 31. prosinca 2019.

	Bilješka	2019.		2018.	
		tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
IMOVINA					
Dugotrajna imovina					
Nematerijalna imovina	12	125.511	16.864	139.423	18.796
Nekretnine, postrojenja i oprema	13	462.124	62.092	495.639	66.820
Ulaganja u nekretnine	14	1	-	316	43
Imovina s pravom korištenja	30	447.034	60.064	-	-
Dugotrajni depoziti	16	23.715	3.186	22.687	3.059
Ulaganja u vlasničke instrumente	17	1.118	150	886	119
Dugotrajna potraživanja	18	313	42	369	50
		1.059.816	142.398	659.320	88.887
Kratkotrajna imovina					
Zalihe	19	61.354	8.244	59.925	8.079
Potraživanja od kupaca	20	71.472	9.603	89.086	12.010
Ostala potraživanja	21	9.668	1.299	12.373	1.668
Potraživanja za plaćeni porez na dobit		-	-	179	24
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	22	16.068	2.159	18.863	2.543
Kratkotrajni depoziti	23	9.499	1.276	9.097	1.226
Novac i novčani ekvivalenti	24	39.071	5.250	20.638	2.782
		207.132	27.831	210.161	28.332
UKUPNA IMOVINA		1.266.948	170.229	869.481	117.219
GLAVNICA I OBVEZE					
Glavnica i rezerve					
Dionički kapital	25	277.880	36.399	277.880	36.399
Rezerve	26	27.658	3.228	110.464	14.397
Zadržana dobit		2.745	395	1.496	229
Neto gubitak tekuće godine		(78.465)	(10.583)	(81.688)	(11.020)
Rezerve iz preračuna tečaja		-	1.438	-	1.538
		229.818	30.877	308.152	41.543
Dugoročne obveze					
Rezerviranja	28	5.832	784	33.279	4.487
Dugoročni krediti	29	142.795	19.186	55.261	7.450
Dugoročne obveze po najmovima	30	381.074	51.202	-	-
Ostale dugoročne obveze		1.287	173	1.419	191
		530.988	71.345	89.959	12.128
Kratkoročne obveze					
Kratkoročni krediti	31	31.500	4.232	64.553	8.703
Kratkoročni dio dugoročnih kredita	29	12.652	1.700	20.769	2.800
Kratkoročne obveze po najmovima	30	81.360	10.932	-	-
Obveze prema dobavljačima	32	187.241	25.158	196.164	26.446
Ostale kratkoročne obveze	33	162.096	21.781	154.519	20.832
Obveza za porez na dobit		38	5	210	28
Odgođeno plaćanje troškova i prihodi budućeg razdoblja	34	31.255	4.199	35.155	4.739
		506.142	68.007	471.370	63.548
UKUPNO GLAVNICA I OBVEZE		1.266.948	170.229	869.481	117.219

Popratne bilješke čine sastavni dio financijskih izvještaja.

Izveštaj o financijskom položaju društva Croatia Airlines d.d.

na dan 31. prosinca 2019.

	Bilješka	2019.		2018.	
		tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
IMOVINA					
Dugotrajna imovina					
Nematerijalna imovina	12	125.502	16.863	139.410	18.795
Nekretnine, postrojenja i oprema	13	461.933	62.066	495.451	66.794
Ulaganja u nekretnine	14	1	-	316	43
Imovina s pravom korištenja	30	446.168	59.948	-	-
Ulaganja u ovisna društva	15	1.210	163	1.210	163
Dugotrajni depoziti	16	23.690	3.183	22.640	3.052
Ulaganja u vlasničke instrumente	17	1.118	150	886	119
Dugotrajna potraživanja	18	313	42	369	50
		1.059.935	142.415	660.282	89.016
Kratkotrajna imovina					
Zalihe	19	61.354	8.244	59.925	8.079
Potraživanja od kupaca	20	67.487	9.068	84.893	11.445
Ostala potraživanja	21	9.442	1.269	12.297	1.658
Potraživanja za plaćeni porez na dobit		-	-	179	24
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	22	16.046	2.156	18.836	2.539
Kratkotrajni depoziti	23	9.499	1.276	9.097	1.226
Novac i novčani ekvivalenti	24	33.749	4.535	16.625	2.241
		197.577	26.548	201.852	27.212
UKUPNA IMOVINA		1.257.512	168.963	862.134	116.228
GLAVNICA I OBVEZE					
Glavnica i rezerve					
Dionički kapital	25	277.880	36.399	277.880	36.399
Rezerve	26	26.369	3.059	109.175	14.228
Neto gubitak tekuće godine		(79.359)	(10.704)	(82.937)	(11.186)
Rezerve iz preračuna tečaja		-	1.464	-	1.557
		224.890	30.218	304.118	40.998
Dugoročne obveze					
Rezerviranja	28	5.832	784	33.279	4.487
Dugoročni krediti	29	142.795	19.186	55.261	7.450
Dugoročne obveze po najmovima	30	380.439	51.117	-	-
Ostale dugoročne obveze		1.287	173	1.419	191
		530.353	71.260	89.959	12.128
Kratkoročne obveze					
Kratkoročni krediti	31	31.500	4.232	64.553	8.703
Kratkoročni dio dugoročnih kredita	29	12.652	1.700	20.769	2.800
Kratkoročne obveze po najmovima	30	81.051	10.890	-	-
Obveze prema dobavljačima	32	185.038	24.862	194.555	26.229
Ostale kratkoročne obveze	33	161.504	21.700	153.957	20.756
Odgodeno plaćanje troškova i prihodi budućeg razdoblja	34	30.524	4.101	34.223	4.614
		502.269	67.485	468.057	63.102
UKUPNO GLAVNICA I OBVEZE		1.257.512	168.963	862.134	116.228

Popratne bilješke čine sastavni dio financijskih izvještaja

Konsolidirani izvještaj o promjenama glavnice Grupe Croatia Airlines

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

Croatia Airlines Grupa	Dionički kapital		Rezerve		Zadržana dobit		Dobit / (gubitak) tekuće godine		Rezerve iz preračuna tečaja	Ukupno	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Stanje 1. siječnja 2018.	277.880	36.399	102.740	13.362	1.440	221	7.416	994	859	389.476	51.835
Neto gubitak za godinu	-	-	-	-	-	-	(81.688)	(11.020)	-	(81.688)	(11.020)
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	364	49	-	-	-	-	679	364	728
Ukupno sveobuhvatna dobit	-	-	364	49	-	-	(81.688)	(11.020)	679	(81.324)	(10.292)
Transakcije s vlasnicima											
Prijenos dobiti 2017. godine na ostale kapitalne rezerve	-	-	7.360	986	56	8	(7.416)	(994)	-	-	-
Ukupno transakcije s vlasnicima	-	-	7.360	986	56	8	(7.416)	(994)	-	-	-
Stanje 31. prosinca 2018.	277.880	36.399	110.464	14.397	1.496	229	(81.688)	(11.020)	1.538	308.152	41.543
Neto gubitak za godinu	-	-	-	-	-	-	(78.465)	(10.583)	-	(78.465)	(10.583)
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	131	17	-	-	-	-	(100)	131	(83)
Ukupno sveobuhvatna dobit	-	-	131	17	-	-	(78.465)	(10.583)	(100)	(78.334)	(10.666)
Transakcije s vlasnicima											
Pokrivanje gubitka 2018. godine iz ostalih kapitalnih rezervi	-	-	(82.937)	(11.186)	1.249	166	81.688	11.020	-	-	-
Ukupno transakcije s vlasnicima	-	-	(82.937)	(11.186)	1.249	166	81.688	11.020	-	-	-
Stanje 31. prosinca 2019.	277.880	36.399	27.658	3.228	2.745	395	(78.465)	(10.583)	1.438	229.818	30.877

Popratne bilješke čine sastavni dio financijskih izvještaja

Izveštaj o promjenama glavnice društva Croatia Airlines d.d.

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

Croatia Airlines d.d.	Dionički kapital		Rezerve		Dobit / (gubitak) tekuće godine		Rezerve iz preračuna tečaja	Ukupno	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Stanje 1. siječnja 2018.	277.880	36.399	101.474	13.196	7.337	983	887	386.691	51.465
Neto gubitak za godinu	-	-	-	-	(82.937)	(11.186)	-	(82.937)	(11.186)
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	364	49	-	-	670	364	719
Ukupno sveobuhvatna dobit	-	-	364	49	(82.937)	(11.186)	670	(82.573)	(10.467)
Transakcije s vlasnicima									
Prijenos dobiti 2017. godine na ostale kapitalne rezerve	-	-	7.337	983	(7.337)	(983)	-	-	-
Ukupno transakcije s vlasnicima	-	-	7.337	983	(7.337)	(983)	-	-	-
Stanje 31. prosinca 2018.	277.880	36.399	109.175	14.228	(82.937)	(11.186)	1.557	304.118	40.998
Neto gubitak za godinu	-	-	-	-	(79.359)	(10.704)	-	(79.359)	(10.704)
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	131	17	-	-	(93)	131	(76)
Ukupno sveobuhvatna dobit	-	-	131	17	(79.359)	(10.704)	(93)	(79.228)	(10.780)
Transakcije s vlasnicima									
Pokrivanje gubitka 2018. godine iz ostalih kapitalnih rezervi	-	-	(82.937)	(11.186)	82.937	11.186	-	-	-
Ukupno transakcije s vlasnicima	-	-	(82.937)	(11.186)	82.937	11.186	-	-	-
Stanje 31. prosinca 2019.	277.880	36.399	26.369	3.059	(79.359)	(10.704)	1.464	224.890	30.218

Popratne bilješke čine sastavni dio financijskih izvještaja

Konsolidirani izvještaj o novčanim tokovima Grupe Croatia Airlines

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

	Bilješka	2019.		2018.	
		tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti					
Gubitak za godinu		(78.465)	(10.583)	(81.688)	(11.018)
<i>Usklađivanja:</i>					
Amortizacija		209.028	28.194	100.933	13.613
Dobit od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme		(23)	(3)	(182)	(25)
Rashodovanje nekretnina, postrojenja i opreme		7.766	1.047	8.734	1.178
Korekcija ispravka vrijednosti nematerijalne imovine		-	-	1	-
Korekcija ispravka vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme		-	-	34	5
Umanjenje vrijednosti potraživanja od kupaca		872	118	3.702	499
Naplaćena otpisana potraživanja		(101)	(14)	(47)	(6)
Neto promjena u rezerviranjima		(27.447)	(3.702)	(1.995)	(269)
Raskid ugovora o najmu		(13)	(2)	-	-
Nerealizirane tečajne razlike		3.858	520	(2.330)	(314)
Troškovi kamata		19.434	2.621	4.407	594
Prihodi od kamata		(167)	(23)	(113)	(15)
Prihodi od udjela u dobiti i dividendi		(34)	(5)	(32)	(4)
Porez na dobit		355	48	323	44
		135.063	18.216	31.747	4.282
<i>Promjene:</i>					
Zaliha		(1.429)	(193)	(3.047)	(411)
Potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja		9.924	1.339	2.364	319
Obveza prema dobavljačima i ostalih obveza		20.796	2.805	1.632	220
Novac generiran iz poslovnih aktivnosti		164.354	22.167	32.696	4.410
Plaćene kamate		(18.773)	(2.532)	(1.691)	(228)
Primljene kamate		163	22	119	16
Neto promjena danih depozita		(1.430)	(193)	2.553	344
Plaćeni porez na dobit		(348)	(47)	(177)	(24)
Neto novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti		143.966	19.417	33.500	4.518
Novčani tokovi iz investicijskih aktivnosti					
Nabava nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine		(97.268)	(13.119)	(109.109)	(14.716)
Primici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme		148	20	5	1
Primljene dividende		34	5	32	4
Neto novčani tokovi korišteni u investicijskim aktivnostima		(97.086)	(13.094)	(109.072)	(14.711)
Novčani tokovi iz financijskih aktivnosti					
Primljeni krediti	31	110.654	14.925	105.028	14.165
Otplata kredita	31	(57.148)	(7.708)	(49.653)	(6.697)
Otplate najмова	30	(81.953)	(11.054)	-	-
Neto novčani tokovi (korišteni u) / iz financijskih aktivnosti		(28.447)	(3.837)	55.375	7.468
Neto smanjenje novca i novčanih ekvivalenata		18.433	2.486	(20.197)	(2.725)
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine		20.638	2.782	40.835	5.435
Efekt preračuna tečaja		-	(18)	-	72
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	24	39.071	5.250	20.638	2.782

Popratne bilješke čine sastavi dio financijskih izvještaja.

Izveštaj o novčanim tokovima društva Croatia Airlines d.d.

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

	Bilješka	2019.		2018.	
		tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti					
Gubitak za godinu		(79.359)	(10.704)	(82.937)	(11.186)
<i>Usklađivanja:</i>					
Amortizacija		208.647	28.142	100.868	13.604
Dobit od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme		(23)	(3)	(182)	(25)
Rashodovanje nekretnina, postrojenja i opreme		7.755	1.046	8.734	1.178
Korekcija ispravka vrijednosti nematerijalne imovine		-	-	1	-
Korekcija ispravka vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme		-	-	34	5
Umanjenje vrijednosti potraživanja od kupaca		821	111	3.630	490
Naplaćena otpisana potraživanja		(101)	(14)	(47)	(6)
Neto promjena u rezerviranjima		(27.447)	(3.702)	(1.995)	(269)
Raskid ugovora o najmu		(13)	(2)	-	-
Nerealizirane tečajne razlike		3.858	520	(2.330)	(314)
Troškovi kamata		19.410	2.618	4.407	594
Prihodi od kamata		(167)	(23)	(113)	(15)
Prihodi od udjela u dobiti i dividendi		(386)	(52)	(88)	(12)
		132.995	17.937	29.982	4.044
<i>Promjene:</i>					
Zaliha		(1.429)	(193)	(3.047)	(411)
Potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja		9.912	1.337	3.203	432
Obveza prema dobavljačima i ostalih obveza		20.455	2.759	3.114	420
Novac generiran iz poslovnih aktivnosti		161.933	21.840	33.252	4.485
Plaćene kamate		(18.749)	(2.529)	(3.911)	(527)
Primljene kamate		163	22	119	16
Neto promjena danih depozita		(1.452)	(196)	2.499	337
Plaćeni porez na dobit		179	24	(179)	(24)
Neto novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti		142.074	19.161	31.780	4.287
Novčani tokovi iz investicijskih aktivnosti					
Nabava nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine		(97.268)	(13.119)	(109.109)	(14.716)
Primici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme		148	20	5	1
Primljene dividende		386	52	88	12
Neto novčani tokovi korišteni u investicijskim aktivnostima		(96.734)	(13.047)	(109.016)	(14.703)
Novčani tokovi iz financijskih aktivnosti					
Primljeni krediti	31	110.654	14.925	105.028	14.165
Otplata kredita	31	(57.148)	(7.708)	(49.653)	(6.697)
Otplate po financijskom najmu	30	(81.722)	(11.023)	-	-
Neto novčani tokovi (korišteni u) / iz financijskih aktivnosti		(28.216)	(3.806)	55.375	7.468
Neto smanjenje novca i novčanih ekvivalenata		17.124	2.308	(21.861)	(2.948)
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine		16.625	2.241	38.486	5.122
Efekt preračuna tečaja		-	(14)	-	67
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	24	33.749	4.535	16.625	2.241

Popratne bilješke čine sastavi dio financijskih izvještaja.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

1. OPĆI PODACI

Osnovne djelatnosti društva Croatia Airlines d.d., Zagreb („Društvo“) obuhvaćaju pružanje usluga prijevoza putnika, pošte i robe u domaćem i međunarodnom zračnom prometu. Društvo je osnovano 7. kolovoza 1989. godine kao dioničko društvo pod nazivom Zagreb Airlines d.d., a od 23. srpnja 1990. godine mijenja naziv u Croatia Airlines d.d. Sjedište Društva je u Zagrebu, Bani 75/b, Buzin.

Ovisna društva su Obzor putovanja d.o.o. (u 100%-tnom vlasništvu) i Amadeus Croatia d.d. (u 95%-tnom vlasništvu).

Amadeus Croatia d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Ilica 150, osnovan je 19. listopada 1993. godine. Amadeus Croatia d.d. ili ACO Croatia (Amadeus Commercial Organisation) je međunarodna tvrtka, odnosno joint venture poduzeće koje su osnovali Društvo i Amadeus Global Travel Distribution iz Madrida sa svrhom da na teritoriju Republike Hrvatske zastupa interese Amadeus Global Distribution sustava i to na način da omogućuje spajanje putničkih i turističkih agencija na bazu Amadeusa smještenu u Erdingu pokraj Münchena, a za potrebe izdavanja putničkih karata u prijevozu zrakoplovima, brodovima i željeznicom te rezerviranja rent-a-car vozila i smještaja u hotelima. Također je zadužen za marketing na teritoriju Republike Hrvatske, oglašavanje i sponzoriranje te za organizaciju pomoći korisnicima koja je dostupna svakim radnim danom kao i za organizaciju i provođenje njihovog školovanja za potrebe učinkovitog korištenja Amadeus sustava.

Obzor putovanja d.o.o. je turistička agencija osnovana 28. listopada 1993. godine s registriranim sjedištem u Zagrebu, Bani 75/b, Buzin i poslovnom adresom u Teslovoj 5. Osnovna djelatnost je izdavanje zrakoplovnih dokumenata svih zrakoplovnih kompanija, osiguravanje smještaja u hotelima tražene kategorije, organizacija transfera i rent a car usluge, putno osiguranje i slično.

Skupština dioničara Društva

Ministarstvo državne imovine za Republiku Hrvatsku	97,20 %
Zračna luka Zagreb d.o.o.	1,72 %
HPB za Republiku Hrvatsku	0,63 %
Ostali	0,45 %
Ukupno	100,00 %

Nadzorni odbor Društva

Zlatko Mateša	Predsjednik
Nataša Munitić	Zamjenik predsjednika
Zoran Barac	Član
Darija Jurica Vuković	Član (razriješena 18.6.2018.)
Vjekoslav Jelić	Član (od 7.7.2015.; razriješen 7.5.2019.)
Zoran Viljac	Član (od 7.5.2019.)

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

1. OPĆI PODACI (NASTAVAK)

Uprava Društva

Jasmin Bajić

Predsjednik Uprave, imenovan, 4. studenog 2017.

Uprava ovisnih društava

Eugen Šunde

Direktor Amadeusa Croatia d.d.

Silvana Turčić

Direktorica Obzor putovanja d.o.o.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE

Konsolidirani financijski izvještaji Grupe i odvojeni financijski izvještaji Društva sastavljeni su u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja usvojenim od strane Europske unije.

Funkcionalna valuta Društva i svih subjekata konsolidiranih na razini Grupe je hrvatska kuna (HRK). Društvo prezentira svoje financijske izvještaje u dvjema valutama, u hrvatskim kunama (HRK) i u eurima (EUR). Preračunavanje eura u kune, kao funkcionalne valute i valute u kojoj su evidentirani svi poslovni događaji, se odvija u skladu s relevantnim računovodstvenim politikama.

Sukladno navedenom, financijski izvještaji iskazani su u kunama i preračunati u eure na sljedeći način:

- Važeći tečaj na kraju poslovne godine korišten je za sve stavke aktive i pasive osim za pozicije dioničkog kapitala i rezervi, koje su iskazane po povijesnom trošku preračunatom u eure na dan transakcije.
- Za stavke izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti i izvještaja o novčanim tokovima korišten je prosječni godišnji tečaj.

Tečajne razlike nastale preračunavanjem su u financijskim izvještajima iskazanima u eurima evidentirane na teret, odnosno u korist kapitala.

Tečajevi primijenjeni za preračunavanje prezentiranih financijskih izvještaja iz kuna u eure bili su kako slijedi:

EUR / HRK	2019.	2018.
31. prosinca	7,442580	7,417575
prosječni tečaj	7,414035	7,414359

Iznosi u ovim financijskim izvještajima su zaokruženi na najbližu tisuću, osim ako nije drugačije napomenuto.

Financijski izvještaji sastavljeni su primjenom načela povijesnog troška, izuzev financijske imovine i financijskih obveza, koje su iskazane po fer vrijednosti te zrakoplova i rezervnih motora, koji su iskazani u okviru nekretnina, postrojenja i opreme u revaloriziranim iznosima. Računovodstvene politike primjenjuju se dosljedno, osim ako nije drukčije navedeno.

Financijski izvještaji su sastavljeni pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja Grupe i Društva.

Sljedi prikaz osnovnih usvojenih računovodstvenih politika.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

a) Prihodi

Generalno, prihod se mjeri na temelju naknade utvrđene u ugovoru s kupcem, a priznaje kada se kontrola nad dobrima ili uslugama prenese kupcu. Prijenos kontrole nad robom ili uslugama može se odvijati kontinuirano (priznavanje prihoda tijekom vremena) ili na određeni datum (priznavanje po završetku). Prije priznavanja prihoda, Društvo identificira ugovor i obveze za činidbu koje su sadržane u ugovoru. Broj obveza za činidbu ovisi o vrsti ugovora i aktivnosti.

Priznavanje prihoda u skladu s MSFI 15 za sljedeće izvore prihoda je kako slijedi:

- Prihodi od prodaje putničkih karata

Prihodi od prodaje putničkih karata priznaju se kao prihod u razdoblju obavljanja usluge prijevoza. Vrijednost prodanih važećih, ali još neiskorištenih karata uključena je u kratkoročne obveze iz zračnog prometa. Ove obveze se umanjuju po obavljanju usluge prijevoza ili povratom odgovarajućeg iznosa putniku za vraćene karte. Provizije prodajnim agentima priznaju se u troškove prodaje i marketinga u trenutku prodaje prijevoznih isprava. Putnički prihodi uključuju i prihode od code-share ugovora s određenim zračnim prijevoznicima. Prema tim ugovorima Društvo prodaje sjedala na letovima tih prijevoznika, a prijevoznici prodaju sjedala na letovima Društva. Prihod od prodaje drugih zračnih prijevoznika za letove Društva priznaje se u prihode od putničkog prometa u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti razdoblja u kojem je let ostvaren.

- Prihodi od usluga charter prijevoza i prijevoza tereta

Prihodi od usluga prijevoza putnika u charter letovima i prijevoza tereta priznaju se u razdoblju u kojem su usluge prijevoza izvršene. Prihodi od usluga priznaju se prema stupnju izvršenja ugovorene obveze za izvršenje na dan izvještavanja. Stupanj izvršenja se ocjenjuje na temelju dokumentacije obavljenog posla. Porezi, takse, diskonti i popusti se isključuju iz prihoda.

- Prihodi od ostalih usluga

Prihodi od usluga tehnike, odnosno prihodi od popravaka i održavanja zrakoplova priznaju se prema stupnju izvršenja ugovorene obveze za izvršenje, odnosno projekta na datum izvještavanja. Stupanj izvršenja utvrđuje se temeljem odrađenih i planiranih sati rada potrebnih za određeni projekt.

Prihodi od usluga školovanja, propagande i ostalih usluga priznaju se u razdoblju u kojem su navedene usluge izvršene, umanjeni za porez na dodanu vrijednost, diskonte i popuste.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

b) Prihodi od kamata

Prihodi od kamata priznaju se na vremenski proporcionalnoj osnovi koristeći metodu efektivne kamatne stope.

c) Prihodi od dividendi i udjela u dobiti

Prihodi od dividendi i udjela u dobiti priznaju se kada je ustanovljeno pravo na isplatu dividende i udjela u dobiti.

d) Najmovi

Društvo je primijenilo MSFI 16 koristeći modificirani retroaktivni pristup te stoga usporedni podaci nisu prepravljani i nastavljaju se prikazivati sukladno MRS-u 17 i OTMSFI 4. Informacije o računovodstvenim politikama sukladnim MRS-u 17 i OTMSFI-u 4 su zasebno objavljene.

Politika primjenjiva od 1. siječnja 2019. godine

Prilikom sklapanja ugovora, Grupa i Društvo procjenjuju da li ugovor je, ili sadrži, najam. Ugovor je, ili sadrži, najam ako se ugovorom prenosi pravo upravljanja nad korištenjem odnosno imovine u određenom razdoblju u zamjenu za naknadu. Kako bi procijenili da li ugovor sadrži prijenos prava upravljanja nad predmetnom imovinom, Grupa i Društvo koriste definicije za najmove iz MSFI-a 16. Ova politika se primjenjuje na ugovore koji su sklopljeni na ili nakon 1. siječnja 2019. godine.

Prilikom sklapanja ili izmjena ugovora koji sadrže komponente najma, Grupa i Društvo raspoređuju naknade iz ugovora na svaku komponentu najma na temelju njene relativne samostalne cijene. Međutim, za najmove poslovnih prostora Grupa i Društvo su izabrali da ne raspoređuju komponente na one koje nisu najam i evidentira najmove i povezane stavke koje nisu najmovi kao jedinstvenu komponentu najma.

Grupa i Društvo priznaju imovinu s pravom korištenja i obvezu za najmove na datum početka najma. Imovina s pravom korištenja se početno mjeri po trošku, koji se sastoji od početnog iznosa obveze po najmu prilagođenog za sva plaćanja najma izvršena na datum početka najma ili prije, uvećano za sve izravne početne troškove koji su nastali i procijenjene troškove rastavljanja i uklanjanja odnosno imovine ili obnove mjesta na kojem se imovina nalazi ili vraćanja odnosno imovine u stanje koje se zahtijeva na temelju uvjeta najma, umanjeno za sva primljena odobrenja za najam.

Imovina s pravom korištenja se naknadno amortizira koristeći linearnu metodu od datuma početka najma do isteka perioda najma, osim ako se do kraja razdoblja najma vlasništvo nad odnosnom imovinom prenese na najmoprimca ili ako trošak imovine s pravom korištenja odražava da će najmoprimac iskoristiti mogućnost kupnje. U tom slučaju imovina s pravom korištenja će se amortizirati od datuma početka najma do kraja njezina korisnog vijeka korištenja, koji se utvrđuje na istoj osnovi kao i za slične nekretnine ili opremu. Dodatno, imovina s pravom korištenja se redovito smanjuje za gubitke od umanjenja vrijednosti, ukoliko postoje, te se usklađuju zbog određenih naknadnih mjerenja obveza za najmove.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

d) Najmovi (nastavak)

Obveza za najmove se početno mjeri po sadašnjoj vrijednosti plaćanja najmova koja nisu plaćena do tog datuma, diskontiranih primjenjujući kamatnu stopu koja proizlazi iz najma ili, ako se ta stopa ne može izravno utvrditi, graničnu kamatnu stopu zaduživanja Grupe odnosno Društva. Općenito, Grupa i Društvo koriste svoju graničnu stopu zaduživanja kao diskontnu stopu.

Grupa i Društvo utvrđuju svoju graničnu stopu zaduživanja koristeći kamatnu stopu od raznih eksternih izvora financiranja i rade određene prilagodbe koje odražavaju uvjete iz najma i vrste unajmljene imovine.

Plaćanja najmova uključena u mjerenje obveze po najmu uključuju sljedeće:

- fiksna plaćanja, uključujući i plaćanja koja su u biti fiksna;
- varijabilna plaćanja najma koja ovise o indeksu ili stopi, koja se početno mjere primjenom indeksa ili stopa koje vrijede na datum početka najma;
- iznose plaćanja za koja se očekuje da će biti plaćena na temelju jamstava za ostatak vrijednosti; i
- očekivanu cijenu opcije izvršenja kupnje za koju je izvjesno da će ju Grupa odnosno Društvo iskoristiti, plaćanja najmova za opcionalno produljenje trajanja ako je izvjesno da će Grupa odnosno Društvo iskoristiti mogućnost produljenja te kazne za prijevremeni raskid najma osim ako je izvjesno da Grupa odnosno Društvo neće prijevremeno raskinuti najam

Obveza za najmove se mjeri po amortiziranom trošku koristeći metodu efektivne stope. Ona se ponovno mjeri kada nastanu promjene u budućim plaćanjima najma zbog promjena indeksa ili stopa, ako postoji promjena u procjeni očekivanog iznosa plaćanja na temelju jamstava za ostatak vrijednosti, ako Grupa odnosno Društvo promjeni svoje procjene hoće li koristiti mogućnost kupovine, produljenja ili raskida ili ako nastanu promjene u plaćanjima najma koja su u biti fiksna.

Kada se obveza za najam ponovo mjeri na navedeni način, odgovarajuće izmjene se rade i na knjigovodstvenoj vrijednosti imovine s pravom korištenja ili se evidentiraju u računu dobiti ili gubitka ukoliko je knjigovodstvena vrijednost imovine s pravom korištenja svedena na nulu.

Grupa i Društvo prikazuju imovinu s pravom korištenja i obveze za najmove zasebno u izvještaju o financijskom položaju.

Kratkoročni najmovi i najmovi imovine niske vrijednosti

Grupa i Društvo su odabralo opciju ne priznavanja imovine s pravom korištenja i obveze za najmove, za sve najmove imovine niske vrijednosti i kratkoročne najmove, uključujući informatičku opremu. Grupa i Društvo za takve najmove priznaju plaćanja po najmu kao trošak po linearnoj osnovi tijekom razdoblja najma.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

d) Najmovi (nastavak)

Politika primjenjiva prije 1. siječnja 2019. godine

U usporednom razdoblju najmovi nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalne imovine gdje je Društvo prihvaćalo gotovo sve koristi i rizike vlasništva klasificirali su se kao financijski najmovi. Financijski najmovi kapitalizirali su se po procijenjenoj sadašnjoj vrijednosti pripadajućih plaćanja najмова. Svako plaćanje najma razvrstavalo se na obveze i financijske rashode kako bi se dobila konstantna stopa na preostalo financijsko stanje. Pripadajuća obveza za najamninu, umanjena za financijske rashode iskazala se u ostalim dugoročnim obvezama. Kamatna komponenta financijskog rashoda teretila je račun dobiti i gubitka tijekom razdoblja najma. Nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna imovina stečeni po ugovoru o financijskom najmu amortizirali su se tijekom korisnog vijeka imovine.

Najmovi imovine kod kojih je koristi i rizike vlasništva zadržavao najmodavac klasificirali su se kao operativni najmovi. Plaćanja po osnovi operativnih najмова teretila su račun dobiti i gubitka po pravocrtnoj metodi tijekom trajanja najмова. Ako bi se operativni najam raskinuo prije isteka roka najma, sva plaćanja najmodavcu u obliku kazne priznavala su se kao trošak u razdoblju u kojem je došlo do raskida.

e) Strane valute

Transakcije u stranim valutama preračunavaju se po tečajevima koji su važeći na datum transakcije. Na kraju svakog izvještajnog razdoblja monetarna sredstva i obveze izraženi u stranoj valuti ponovno se preračunavaju u domaću valutu po tečaju važećem na taj datum. Nemonetarna sredstva prikazana po fer vrijednosti i denominirana u stranoj valuti preračunavaju se u domaću valutu po tečaju važećem na datum utvrđivanja fer vrijednosti. Nemonetarna sredstva koja se prikazuju po povijesnom trošku se ne preračunavaju ponovno. Tečajne razlike se priznaju u dobitak ili gubitak razdoblja na koje se odnose osim tečajnih razlika u transakcijama zaključenim radi zaštite od tečajnog rizika, ukoliko se radi o učinkovitoj zaštiti.

f) Troškovi posudbe

Troškovi posudbe koji se mogu izravno pripisati stjecanju, izgradnji ili izradi kvalificiranog sredstva, a to je sredstvo koje nužno zahtijeva značajno vrijeme da bi bilo spremno za svoju namjeravanu uporabu ili prodaju, dodaju se trošku navedenog sredstva sve dok sredstvo većim dijelom nije spremno za svoju namjeravanu uporabu ili prodaju. Prihodi od ulaganja zarađeni privremenim ulaganjem namjenskih kreditnih sredstava tijekom njihovog trošenja za kvalificirano sredstvo oduzimaju se od troškova posudbe koji se mogu kapitalizirati.

Svi drugi troškovi posudbe priznaju se u dobit ili gubitak razdoblja u kojem su nastali.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (NASTAVAK)

g) Državne potpore

Državne potpore u obliku izravne financijske potpore bez ikakvih dodatnih povezanih uvjeta priznaju se u sklopu ostalih dobitaka u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti razdoblja u kojem su primljene.

h) Porez na dobit

Trošak poreza na dobit predstavlja zbirni iznos tekuće porezne obveze i odgođenih poreza.

Tekuća porezna obveza temelji se na oporezivoj dobiti za godinu. Oporeziva dobit razlikuje se od neto dobiti razdoblja iskazanoj u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti jer ne uključuje stavke prihoda i rashoda koje su oporezive ili odbitne u drugim godinama, kao ni stavke koje nikada nisu oporezive ni odbitne. Tekuća porezna obveza izračunava se primjenom poreznih stopa koje su na snazi, odnosno važeće na datum izvještavanja.

Odgođeni porez jest iznos za koji se očekuje da će biti plativ, odnosno nadoknativ na temelju razlike između knjigovodstvene vrijednosti imovine i obveza u financijskim izvještajima i pripadajuće porezne osnovice koja se koristi za izračunavanje oporezive dobiti i obračunava se metodom bilančne obveze. Odgođene porezne obveze općenito se priznaju za sve oporezive privremene razlike, a odgođena porezna imovina se priznaje u onoj mjeri u kojoj je vjerojatno da će biti raspoloživa oporeziva dobit na temelju koje je moguće iskoristiti privremene razlike koje se odbijaju.

i) Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema, osim zrakoplova, knjiže se po trošku nabave umanjenom za amortizaciju i eventualne priznate gubitke od umanjenja vrijednosti. Zrakoplovi i motori se iskazuju po njihovoj revaloriziranoj vrijednosti, koja predstavlja njihovu fer vrijednost na dan revalorizacije umanjenu za kasniju akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Revalorizacija se provodi dostatnom učestalošću kako knjigovodstvena vrijednost ne bi značajno odstupala od one koja bi bila utvrđena korištenjem fer vrijednosti na datum izvještavanja.

Izdaci nastali zamjenom većih dijelova nekretnina, postrojenja i opreme radi povećanja proizvodnog kapaciteta ili znatnog produženja njezina vijeka korištenja se kapitaliziraju.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

i) Nekretnine, postrojenja i oprema (nastavak)

Dio nabavne vrijednosti zrakoplova Airbus odnosi se na izdatke za redovite preglede zrakoplova. Ovako dobiveni iznosi amortiziraju se u razdoblju od trenutka kupnje zrakoplova do procijenjenog datuma prvog periodičnog pregleda. Troškovi redovitih pregleda kapitaliziraju se u trenutku nastanka i amortiziraju kroz razdoblje do sljedećeg pregleda ili kroz preostali vijek uporabe zrakoplova ako je kraći.

Rotirajući rezervni dijelovi koji se odnose na određene tipove zrakoplova, evidentiraju se na isti način kao i zrakoplovi na koje se odnose.

Pri nabavi određenih zrakoplova i motora Društvu je odobren popust za čiji je iznos umanjena nabavna vrijednost zrakoplova i rezervnih motora. Vezano uz prethodno navedenu nabavu zrakoplova i motora Društvo je također dobilo rezervne dijelove bez naknade. Prihodi od rezervnih dijelova zaprimljenih bez naknade odgođeni su i knjiženi u korist izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti proporcionalno korisnom vijeku upotrebe zrakoplova.

U nabavnu vrijednost zrakoplova uključen je ostatak vrijednosti za svaku vrstu zrakoplova. Amortizacija se obračunava pravocrtnom metodom počevši od prvog dana u mjesecu koji slijedi nakon mjeseca u kojem je sredstvo spremno za uporabu. Oprema i rezervni dijelovi vijeka uporabe duljeg od godinu dana i pojedinačne nabavne vrijednosti više od 3,5 tisuća kuna se knjiže kao nekretnine, postrojenja i oprema. Pogonski i poslovni inventar vode se kao nekretnine, postrojenja i oprema bez obzira na njihovu nabavnu vrijednost.

Ukoliko kao rezultat procjene vrijednosti dođe do povećanja vrijednosti isto se priznaje unutar revalorizacijskih rezervi. Umanjenje vrijednosti priznaje se na teret revalorizacijskih rezervi u iznosu raspoloživih revalorizacijskih viškova za odnosnu imovinu, a i gubitak iznad iznosa revalorizacijskih rezervi priznaje se na teret dobiti i gubitka.

Razlika između sadašnje knjigovodstvene vrijednosti rashodovane, prodane ili na drugi način otuđene materijalne i nematerijalne imovine u odnosu na vrijednost postignutu prilikom prodaje knjiži se po neto principu neposredno u korist ostalih prihoda ili ostalih rashoda (dobit / gubitak od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme).

Zrakoplovi tipa Airbus amortiziraju se pravocrtno tijekom razdoblja od 20 godina. Trošak amortizacije dvanaestogodišnjeg pregleda obračunava se po stopi od 8,33%, a šestogodišnjeg pregleda po stopi od 16,67%.

Rezervni dijelovi zrakoplova tipa Airbus i Dash iskazuju se u nabavnoj vrijednosti i amortiziraju tijekom očekivanog vijeka uporabe zrakoplova kojem pripadaju (20 godina). Oprema za zemaljske usluge (GSE) i alati iskazani su po nabavnoj vrijednosti i amortiziraju se tijekom 16,6 godina.

Zgrade se amortiziraju tijekom vijeka uporabe koji je procijenjen na 20 godina, dok je vijek uporabe ostale imovine procijenjen na 4 – 10 godina.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

j) Ulaganja u nekretnine

Ulaganja u nekretnine odnose se na nekretnine koje se drže u svrhu dugoročnog stjecanja prihoda od najma ili zbog porasta njihove vrijednosti. Ulaganja u nekretnine tretiraju se kao dugotrajna ulaganja, osim ako nisu namijenjena prodaji u sljedećoj godini i kupac je identificiran, u kojem se slučaju svrstavaju u kratkotrajnu imovinu.

Ulaganja u nekretnine iskazuju se po povijesnom trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i rezerviranje za umanjenje vrijednosti, ako je potrebno. Amortizacija zgrada obračunava se primjenom pravocrtne metode u svrhu alokacije troška tijekom njihovog korisnog vijeka uporabe (20 godina).

Naknadni izdaci kapitaliziraju se kada je vjerojatno da će Društvo od toga imati buduće ekonomske koristi i kada se trošak može pouzdano mjeriti. Svi ostali troškovi popravaka i održavanja terete dobit ili gubitak kada nastanu. Ukoliko Društvo počne koristiti ulaganja u nekretnine, ona se reklasificira u nekretnine, postrojenja i opremu.

k) Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina obuhvaća software i početno se priznaju po trošku nabave te amortizira pravocrtno tijekom procijenjenog korisnog vijeka u trajanju od dvije godine. Izuzetak je SAP ERP software koji se amortizira pravocrtno tijekom korisnog vijeka u trajanju od 8 godina.

Nematerijalna imovina obuhvaća i ulaganja u tuđu imovinu. Ulaganja u tuđu imovinu se odnose na ulaganja odnosno održavanja koja povećavaju vrijednost imovine (zrakoplova, motora i građevinskih objekata) i redovne velike preglede koje Društvo ima na imovini koju koristi temeljem ugovora o operativnom najmu. Ulaganja se priznaju po trošku nabave te amortiziraju kroz preostali period trajanja ugovora o najmu predmetne imovine koja se nadograđuje ili očekivanog sljedećeg redovnog pregleda, ovisno o tome koji je kraći.

l) Ulaganja u ovisna društva

Ovisna društva su društva u kojima Društvo ima kontrolu. Kontrola se ostvaruje ako Društvo ima moć upravljanja financijskim i poslovnim politikama društva u kojem ima svoj udio kako bi ostvarilo koristi iz aktivnosti društva.

Ulaganja u ovisna u odvojenim financijskim izvještajima iskazana su metodom troška odnosno po trošku stjecanja korigiranom za umanjenje vrijednosti. Godišnje se provjerava postojanje mogućeg umanjenja troška ulaganja kada događaji ili promjene u okolnostima ukazuju da knjigovodstvena vrijednost udjela možda nije nadoknadiva. Ulaganja za koja je iskazan gubitak od umanjenja vrijednosti provjerava se na svaki datum izvještavanja radi mogućeg ukidanja umanjenja vrijednosti.

Konsolidirani financijski izvještaji obuhvaćaju financijske izvještaje Društva i njegovih ovisnih društava. Sve transakcije unutar Grupe, stanja, prihodi i troškovi eliminirani su u konsolidaciji u potpunosti. Računovodstvene politike ovisnih društava usklađene su s računovodstvenim politikama Društva.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

m) Zalihe

Zalihe su iskazane po trošku nabave ili neto ostvarivoj vrijednosti, ovisno o tome koja je niža. Trošak obuhvaća direktno utrošeni materijal i troškove direktnog rada, kao i indirektno troškove koji su nastali dovođenjem zaliha na njihovu sadašnju lokaciju i u sadašnje stanje. Utrošak navedenih zaliha evidentira se po metodi prosječnih ponderiranih cijena (zalihe uredskog materijala, cateringa i službene odjeće) i FIFO metodi (zalihe rezervnih dijelova). Neto ostvariva vrijednost predstavlja procijenjenu prodajnu cijenu umanjenu za sve procijenjene troškove dovršenja i troškove marketinga, prodaje i distribucije.

n) Financijski instrumenti

Financijski instrumenti sastoje se od ugovorenih obveza i financijske imovine. Financijski instrumenti obuhvaćaju potraživanja od kupaca i obveze prema dobavljačima, ulaganja te preuzete financijske obveze i derivativne financijske instrumente, koji se koriste kao zaštita od rizika promjene valutnih tečajeva ili kamatnih stopa.

Informacije o fer vrijednosti i upravljanju rizicima vezano za financijske instrumente navedene su u nastavku.

Financijska imovina i financijske obveze priznaju se u izvještaju o financijskom položaju Grupe i Društva kad ovisno društvo, odnosno Društvo postane strana ugovornih odredbi financijskog instrumenta.

Ugovoreni derivativni financijski instrumenti početno se priznaju po trošku, a kasnije se iskazuju po fer vrijednosti. Na datum sklapanja derivativnog ugovora svrstava se derivativne instrumente kao:

- 1) zaštitu fer vrijednosti priznate imovine ili obveze (zaštita fer vrijednosti),
- 2) zaštitu prognozirane transakcije ili čvrste preuzete obveze (zaštita novčanog tijeka).

Promjene u fer vrijednosti derivativnih instrumenata koji se označavaju i svrstavaju kao zaštita i koji su visoko učinkoviti, iskazuju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti zajedno sa svim promjenama u fer vrijednosti imovine ili obveza koje su predmetom zaštite. Dobit ili gubitak od derivativnog financijskog instrumenta koji se koristi kao instrument zaštite priznaje se ovisno o prirodi stavke koja se štiti. Društvo formalno dokumentira odnose između instrumenta zaštite i predmeta zaštite, kao i ciljeve upravljanja rizicima te strategiju provođenja različitih zaštitnih transakcija. Proces uključuje povezivanje svih instrumenata zaštite sa specifičnim preuzetim obvezama Društva ili očekivanim transakcijama.

Politika Društva trenutno ne dopušta držanje derivativnih instrumenata za trgovanje ili u špekulativne svrhe. Sljedeći financijski instrumenti iskazani su u konsolidiranom izvještaju o financijskom položaju Grupe i odvojenom izvještaju o financijskom položaju Društva:

(i) Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti obuhvaćaju novac u blagajni, sredstva na računima kod banaka i depozite oročene do 90 dana (od datuma oročenja).

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

n) Financijski instrumenti (nastavak)

(ii) Ulaganja u vlasničke instrumente

Financijski instrumenti uključeni u kategoriju ulaganja u vlasničke instrumente početno su priznati po trošku, a naknadno mjereni po fer vrijednosti. Dividenda se priznaje kao prihod unutar dobiti ili gubitka, osim ako je jasno da dividenda predstavlja povrat dijela troška ulaganja. Ostali neto dobiti i gubici priznaju se u ostalu sveobuhvatnu dobit i nikada se ne reklasificiraju u dobit ili gubitak.

(iii) Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja

Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja iskazani su po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope umanjenom za iznos rezerviranja za eventualno umanjenje vrijednosti. Povezana vrijednosna usklađenja priznaju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

(iv) Financijske obveze

Financijske obveze namiruju se periodično u novcu ili drugoj financijskoj imovini. To osobito uključuje obveze prema dobavljačima, obveze prema bankama i obveze iz leasinga. Te su financijske obveze početno mjerene po fer vrijednosti umanjenoj za transakcijske troškove, a kasnije prema amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

o) Zaštitna rezerva

Zaštitne rezerve, koje se odnose na još neotplaćeni dio dugoročnih financijskih obveza, tretiraju se kao zaštita samo u iznosu koji se odnosi na plaćanja koja dopijevaju u roku 3 godine od datuma izvještavanja, dok tečajne razlike na neotplaćeni dio glavnice direktno terete rezultat poslovanja.

Promjene u fer vrijednosti derivativnih instrumenata koji se označavaju i svrstavaju kao zaštita novčanog toka i koji su vrlo učinkoviti, priznaju se u okviru glavnice. Iznosi odgođeni u glavnici prenose se u izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti i prikazuju kao prihod ili rashod u istim razdobljima tijekom kojih zaštićena ugovorena obveza ili planirana transakcija utječu na izvještaj o dobiti. Neučinkoviti dio dobiti ili gubitka se priznaje odmah u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

Na početku transakcije dokumentira se odnos između instrumenata zaštite i zaštićenih stavki, kao i svoj cilj upravljanja rizikom i strategiju ulaganja u razne transakcije zaštite. Taj proces uključuje povezivanje svih derivativa koji su označeni kao zaštita s određenom imovinom i obvezama ili određenim čvrsto preuzetim obvezama ili prognoziranim transakcijama. Na početku zaštite i tijekom trajanja zaštite, također se procjenjuje i dokumentira u kojoj mjeri su derivativi korišteni u zaštitnim transakcijama visoko učinkoviti u neutraliziranju promjena fer vrijednosti ili novčanih tokova zaštićenih stavki.

Kreditni su denominirani u stranim valutama te su Društvo i Grupa izloženo riziku promjene valutnih tečajeva. Društvo i Grupa su svoje devizne prihode procijenile i utvrdile da su visoko učinkoviti kao zaštita odljeva novca po osnovi otplate glavnice i kamata u stranoj valuti. Sukladno navedenom, Društvo i Grupa nerealiziranu dobit i gubitke proizašle iz preračunavanja namjenskih zaduženja u stranoj valuti iskazuju kao zasebnu komponentu glavnice. Uprava prati učinkovitost zaštite redovito tijekom cijelog razdoblja.

p) Rezerviranja

Rezerviranja se priznaju ako Grupa i Društvo imaju sadašnju zakonsku ili izvedenu obvezu kao posljedicu prošlog događaja, ako je vjerojatno da će biti potreban odljev resursa radi podmirivanja obveze te ako se iznos obveze može pouzdano procijeniti.

Rezerviranja se mjere po sadašnjoj vrijednosti troškova za koje se očekuje da će biti potrebni za podmirenje obveze, korištenjem diskontne stope prije poreza, koja odražava tekuće tržišne procjene vremenske vrijednosti novca kao i rizike koji su specifični za navedenu obvezu. Potreba za rezerviranjima i procjena iznosa rezerviranja preispituju se na svaki datum izvještavanja uzimajući u obzir i saznanja nakon datuma izvještavanja, a do trenutka odobravanja financijskih izvještaja. Rezerviranja u stranoj valuti preračunavaju se prema tečaju na datum izvještavanja.

q) Raspodjela dividendi

Raspodjela dividendi dioničarima Društva priznaje se kao obveza u financijskim izvještajima u razdoblju u kojem su odobrene od strane Glavne skupštine dioničara Društva.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

r) Zarada po dionici

Zarada po dionici se obračunava dijeljenjem dobiti ili gubitka koji pripada dioničarima Društva s prosječnim ponderiranim brojem redovitih dionica u izdanju tijekom godine.

s) Primjena novih standarda

Društvo počinje primjenjivati MSFI 16 *Najmovi* od 1. siječnja 2019. godine.

MSFI 16 Najmovi

MSFI 16 uvodi jedinstven bilančni model za računovodstvo najмова kod najmoprimaca. Najmoprimac priznaje pravo korištenja imovine koja predstavlja pravo na korištenje predmetne imovine te obvezu najma koji predstavlja obvezu plaćanja najma. Postoji mogućnost iznimke za kratkoročne najmove i najmove predmeta male vrijednosti. Računovodstvo najmodavca ostaje slično postojećem standardu - to jest najmodavci i dalje klasificiraju najmove kao financijski ili operativni najam.

Novi standard primijenjen je korištenjem modificirane retrospektivne metode, a utjecaj primjene novog standarda objašnjen je u bilješci 3.

t) Novi standardi i tumačenja objavljenih standarda koji još nisu usvojeni

Objavljeni su određeni standardi, izmjene i tumačenja postojećih standarda koji se mogu primjenjivati, ali nisu obvezni za razdoblje koje završava 31. prosinca 2019. godine i kao takvi nisu primijenjeni u pripremi ovih financijskih izvještaja. Ne očekuje se da ti standardi imaju značajan utjecaj na financijske izvještaje Društva i Grupe.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

u) Korištenje procjena pri sastavljanju financijskih izvještaja

Sastavljanje financijskih izvještaja u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja usvojenim od strane Europske unije zahtijeva od Uprave da daje procjene i pretpostavke koje utječu na iskazane iznose imovine, obveza, prihoda i rashoda te objavu potencijalnih obveza.

Slijedi opis prosudbi i ključnih pretpostavki Društva u primjeni računovodstvenih politika, kao i drugih glavnih izvora neizvjesnosti procjena na datum izvještavanja koji nose značajan rizik materijalnih usklađenja knjigovodstvene vrijednosti imovine i obveza u idućoj financijskoj godini ili značajno utječu na iznose priznate u financijskim izvještajima.

(i) Financijska imovina i obveze

Fer vrijednost financijske imovine i financijskih obveza utvrđuje se primjenom općeprihvaćenih metoda. S obzirom da tržišne cijene za veći dio financijske imovine i financijskih obveza Društva nisu dostupne, fer vrijednost tih stavki izvedena je iz pretpostavki Uprave vezano za buduće gospodarske uvjete, iznose i vrijeme nastanka budućih novčanih tijekova i procijenjenih diskontnih stopa. Po mišljenju Uprave, fer vrijednosti sve financijske imovine i svih financijskih obveza iskazanih u bilanci Grupe i Društva ne razlikuju se značajno od njihovih knjigovodstvenih vrijednosti.

Mogući su događaji u budućnosti koji će uzrokovati promjene u pretpostavkama na temelju kojih su dane procjene, a time i promjene u samim procjenama. Učinak bilo koje promjene u procjeni iskazat će se u financijskim izvještajima kad ga bude moguće utvrditi.

(ii) Operativni segmenti

Budući da putnički promet u redovnim letovima čini najveći dio poslovanja Društva, Uprava Društva smatra da izvještavanje prema zahtjevima MSFI-ja 8 u vezi operativne segmentacije nije materijalno.

(iii) Revalorizacija nekretnina, postrojenja i opreme

Zrakoplovi se priznaju u revaloriziranim iznosima u skladu s revalorizacijskom računovodstvenom metodom iz MRS-a 16, koja je prvi puta primijenjena 31. prosinca 2001. godine. Na dan 31. prosinca 2017. godine Društvo je utvrdilo potrebu za ponovnom revalorizacijom. Revalorizaciju zrakoplova proveo je nezavisni procjenitelj korištenjem statičke metode procjene tržišne vrijednosti.

(iv) Gubici od umanjenja nekretnina, postrojenja i opreme

Društvo je na temelju procjene sadašnjeg korištenja i očekivanih budućih prihoda pretpostavilo da ne postoje značajni gubici od umanjenja vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

u) Korištenje procjena pri sastavljanju financijskih izvještaja (nastavak)

(v) Neograničenost vremena poslovanja

Društvo je u prvoj polovici 2019. godine pokrenulo strateški projekt s ciljem pronalaska strateškog ulagača koji bi izvršio dokapitalizaciju. Pregovori s potencijalnim strateškim partnerima traju od trećeg tromjesečja 2019. godine i većinski vlasnik na različite načine podržava cjelokupni proces, prvenstveno odobrenjem dioničarskog zajma u iznosu od 250 milijuna kuna.

Ključna pretpostavka jest ta da će postupak dokapitalizacije biti uspješan i da će biti dovršen 2020. godine. Dokapitalizacija se može provesti doprinosom privatnog ulagača u novcu ili u naravi. U svrhu pronalaska rješenja za postojeću situaciju i osiguravanja čvrstih temelja za transformaciju sadašnjeg poslovnog modela, u Poslovnom planu 2020 - 2025 razvijen je novi strateški smjer koji će omogućiti dugoročnu održivost poslovanja.

Ključni strateški ciljevi:

- 1) osiguravanje profitabilnosti
- 2) odgovornost prema dioničarima
- 3) povećanje kapitala
- 4) obnova i optimizacija flote
- 5) zaključivanje PSO ugovora.

U cilju ispunjenja spomenutih strateških ciljeva, Društvo će provesti ili već provodi sljedeće mjere:

- 1) obnovu postojeće flote mid-age zrakoplovima A319/320
- 2) zamjenu wet leasea zrakoplova dry leaseom
- 3) proširenje mreže odredišta
- 4) povećanje putničkih prihoda
- 5) povećanje prihoda koji nisu vezani uz letenje
- 6) dobivanje PSO ugovora za domaći i međunarodni promet
- 7) troškovne inicijative u vidu smanjenja različitih kategorija troškova
- 8) pregovore s Airbusom u pogledu otkazivanja narudžbe zrakoplova A320neo
- 9) organizacijske promjene i unaprjeđenje procesa.

Vlada Republike Hrvatske je 19. rujna 2019. godine donijela odluku kojom se stvaraju prethodno potrebni uvjeti za osiguranje postupka dokapitalizacije Croatia Airlinesa, a u okviru te odluke je i odobrenje Dioničarskog zajma Društvu u iznosu od 250 milijuna kuna za stabilizaciju poslovanja prije dokapitalizacije. Dioničarski zajam realiziran je u dva obroka, 100 milijuna kuna u 2019. godini te 150 milijuna kuna u siječnju 2020. godine, a kamata i glavnica dospijevaju u siječnju 2022. Otplata zajma može se realizirati i pretvorbom iznosa glavnice i kamate u kapital Društva.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

u) Korištenje procjena pri sastavljanju financijskih izvještaja (nastavak)

(v) Neograničenost vremena poslovanja (nastavak)

Provedba postupka dokapitalizacije trebala je započeti najkasnije 1. lipnja 2020. godine uz otvoreni postupak u kojem pravo sudjelovanja imaju i privatni investitori, međutim, u ožujku 2020. godine Povjerenstvo za provedbu postupka i predlaganje odabira strateškog partnera društva Croatia Airlines d.d., odlučilo je da se uslijed nepovoljne situacije i rizika za sektor koji su izazvani krizom uzrokovanom koronavirusom prilagodi dinamika cijelog procesa na način da se proces stavi u mirovanje, sukladno rokovima utvrđenim Odlukom Vlade o stvaranju prethodno potrebnih uvjeta osiguranja postupka dokapitalizacije društva Croatia Airlines d.d. Povjerenstvo će nastaviti kontinuirano pratiti razvoj situacije u zrakoplovnom sektoru.

Poslovanje Croatia Airlinesa nastavljeno je unatoč izvanrednim okolnostima. U Društvu je 10. ožujka 2020. godine aktiviran Stožer za upravljanje kriznim situacijama. Zbog razornog utjecaja pandemije koronavirusa na zrakoplovnu industriju, pa i na poslovanje Croatia Airlines, a zbog ograničenja u prometu i izostanka potražnje, kompanija je hitno krenula u poduzimanje mjere za ublažavanje posljedica ove krize te razrađuje scenarije poslovanja u narednom razdoblju.

Na početku ove krizne situacije Croatia Airlines zatražio je poslovne banke ponude za dugoročno i kratkoročno financiranje, te je Društvo zaključno dobilo tri indikativne ponude svaku na iznos kredita od 50 milijuna kuna uz uvjet državnog jamstva na cjelokupni iznos kredita.

Predani su zahtjevi za moratorij na postojeće kreditne obveze na tri mjeseca i to kod Zagrebačke banke te za dugoročni kredit Privredne banke i Hrvatske poštanske banke (ukupno 3,2 milijuna kn).

Za ublažavanje posljedica ove krize Društvo je hitno krenulo u poduzimanje različitih mjera smanjenja troškova kroz otkazivanje uvođenja novih linija za Sofiju i Podgoricu, otkazivanje kratkoročnog sezonskog najma zrakoplova CRJ1000, odustajanje od dugoročnog dry lease najma zrakoplova Q400. Kroz dogovor s najmodavcem prolongiran je početak obračuna dugoročnog najma (dry lease) zrakoplova A319 te će se obračun za 2020. pa sve do 28.03.2021. godine bazirati na principu PBH (Power by the Hour). Ujedno je dodatkom Ugovora dogovorena manja rata najma zrakoplova za prve dvije godine počevši od ljetnog reda letenja 2021. s mogućnošću produženja. Od trenutnih 13 ugovora vezanih uz najam zrakoplova i motora, za 11 ugovora postignut je dogovor s najmodavcima oko smanjenja mjesečnih leasing rata uz primjenu PBH obračuna. Trenutno ostvarena ušteda po ovoj kategoriji je veća od 3 milijuna kn. Društvo koristi mjeru odgode plaćanja poreza i doprinosa vezanih uz dohodak na tri mjeseca što u novčanom toku smanjuje odljev po ovoj osnovi u iznosu od 22,3 milijuna kn. Odgodu plaćanja računa na nivou cijele zrakoplovne industrije odobrili su neki dobavljači poput Eurocontrola, te njihove račune za veljaču, ožujak, travanj i svibanj treba platiti tek u studenom 2020., odnosno veljači, svibnju i kolovozu 2021.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

u) Korištenje procjena pri sastavljanju financijskih izvještaja (nastavak)

(v) Neograničenost vremena poslovanja (nastavak)

Croatia Airlines započeo je u jesen 2019. godine pregovore s Airbus Industrie o raskidu/ promjeni kupoprodajnog ugovora za nabavu 4 Airbus 320neo zrakoplova čiji do sada uplaćeni predujmovi na dan 31.12.2019. godine iznose 63,4 mln. kuna. Pregovori Termination Agreement – a čiji predmet je otkazivanje nabave A320neo zrakoplova te korištenje do sada uplaćenog predujma za druge usluge kod Airbus-a, stavljeni su u mirovanje početkom krize uzrokovane COVID – 19 bolesti, te će se u najbržem mogućem roku nastaviti.

Ponovno prometno povezivanje Hrvatske pokrenuto je 11. svibnja te se očekuje uplata već odobrenog avansa u iznosu od 58 milijuna kuna prema Ugovoru o očuvanju kontinuiteta prometne povezanosti i neprekinutosti obavljanja redovitog zračnog linijskog prijevoza unutar Republike Hrvatske od 29. ožujka 2020. do 24. listopada 2020. godine između Croatia Airlines i Ministarstva mora, prometa i infrastrukture. Ugovor je potpisan 18. ožujka 2020. godine, a uz utvrđeni opseg i standard na određenim domaćim linijama Društvo ima pravo na naknadu do najviše 60 milijuna kuna.

Izrađen je krizni plan poslovanja, koji je prema Smjernicama za racionalizaciju poslovanja pravnih osoba u državnom vlasništvu uslijed epidemije COVID-19 virusa dostavljen, osim u Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture i u Ministarstvo državne imovine, te Ministarstvo financija.

Za likvidnost i održivo poslovanje Društva pod hitno su potrebna dodatna financijska sredstva koja bi se trebala osigurati kroz pojedinačnu mjeru za Croatia Airlines za naknadu štete uzrokovane pojavom COVID-19 (temelj je čl. 107(2)(b) UFEU) u obliku subvencije / donacije od strane vlasnika – Republike Hrvatske.

Društvo je izradilo projekcije novčanog tijeka ovisno o pretpostavkama opsega prometa za čije planiranje ponovnog pokretanja najveći rizik predstavlja nedostatak referentnog modela iz prošlosti temeljem kojeg se može izraditi scenarij temeljen na realno očekivanoj potražnji za putovanjima. Prva projekcija rađena za potrebe Kriznog plana pokazuje negativno stanje novca od - 220,2 milijuna kn na dan 31.12.2020. godine. Ovim se iznosima osigurava granična likvidnost, tako da su za održivo poslovanje potrebna dodatna sredstva koja će se realizirati kroz kreditna zaduženja uz državno jamstvo.

Druga projekcija novčanog tijeka, koja podrazumijeva ostvarenje prihoda u razini 52% ostvarenja 2019. godine odnosno 41% ostvarenja ako se uspoređuje plan za razdoblje od travnja do prosinca u odnosu na isto razdoblje 2019. godine, bazirana je na ukinuću još nekih sezonskih linija i nižem faktoru popunjenosti te se predviđa potreba za 294,2 milijuna kuna s 31.12.2020. godine.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

u) Korištenje procjena pri sastavljanju financijskih izvještaja (nastavak)

(v) Neograničenost vremena poslovanja (nastavak)

U slučaju produženja krize, smanjenjem realizacije prihoda na 37% u odnosu na prihode realizirane 2019. godine odnosno na 22% realizacije ukoliko se uspoređuje samo razdoblje od travnja do prosinca s realizacijom u istom razdoblju 2020. godine, kasnijem otvaranju granica što će rezultirati nedostatkom potražnje i početkom 2021. godine, red letenja bi se sveo na puno manji broj destinacija i rotacija sa smanjenim brojem putnika, što rezultira nedostatkom novčanih sredstava od 551,3 milijuna kuna s 31.12.2020.

Obzirom na navedeno, vremenska neograničenost poslovanja Društva ovisna je o financijskoj pomoći vlasnika u vidu kapitalne injekcije, koja je trenutno predmetom intenzivnih pregovora, a potom i o pravovremenom donošenju odluke Vlade Republike Hrvatske o davanju jamstva za dugoročno kreditno zaduženje. Ispunjenjem navedenih uvjeta osigurali bi se adekvatni resursi za pravovremeno ispunjenje obveza, odnosno osiguralo ispunjenje pretpostavki koje će omogućiti da će Društvo nastaviti poslovati prema načelu vremenske neograničenosti poslovanja.

Uzevši u obzir sve prethodno spomenute činjenice, Uprava Društva zaključuje da će Društvo biti sposobno na vrijeme podmiriti tekuće obveze te udovoljiti zahtjevima ugovora o kreditima i najmovima. Uprava Društva je uvjerenja da je primjereno financijske izvještaje sastaviti po načelu vremenske neograničenosti poslovanja.

Međutim, prethodno navedeni događaji ili uvjeti, uključujući događaje opisane u bilješci 40. Događaji nakon datuma izvještavanja ukazuju na to da postoji značajna neizvjesnost koja stvara značajnu sumnju vezano uz sposobnost Grupe i Društva da nastave poslovati po načelu vremenske neograničenosti poslovanja.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

3. PROMJENE U ZNAČAJNIM RAČUNOVODSTVENIM POLITIKAMA

Grupa i Društvo su početno primijenili MSFI 16 *Najmovi* od 1. siječnja 2019. godine. Grupa i Društvo primijenili su MSFI 16 koristeći modificirani retrospektivni pristup te stoga usporedni podaci nisu prepravljani i nastavljaju se prikazivati sukladno MRS-u 17 i OTMSFI 4.

Pojedinosti u promjenama u računovodstvenim politikama navedene su u nastavku. Također, zahtjevi vezani uz objave u skladu s MSFI 16 općenito se ne primjenjuju na usporedne podatke.

Definicija najma

Prethodno, Grupa i Društvo su prilikom sklapanja Ugovora utvrđivali da li sporazum jest ili sadrži najam sukladno OTMSFI 4 *Utvrđivanje sadrži li sporazum najam*. Sada Grupa i Društvo procjenjuju je li ugovor najam ili sadrži li ugovor najam temeljem definicije najma, kako je objašnjeno u bilješkama.

Prilikom prelaska na MSFI 16, Grupa i Društvo su se odlučili za praktično rješenje izuzeće procjena o tome koji su sporazumi najmovi. Grupa i Društvo su primijenili MSFI 16 samo na ugovore koji su prethodno bili identificirani kao najmovi. Ugovori koji nisu bili identificirani kao najmovi temeljem MRS-a 17 i OTMSFI-a 4 nisu ponovno procijenjeni radi li se o najmu u skladu s MSFI 16. Stoga, definicija najma prema MSFI 16 je primijenjena samo na ugovore koji su sklopljeni ili izmijenjeni na dan ili nakon 1. siječnja 2019. godine.

Najmodavci

Grupa i Društvo daju u najam ulaganja u nekretnine. Ovi najmovi su klasificirani kao operativni najmovi te nema potrebe za uskladama zbog prijelaza na MSFI 16 za najmove gdje su Grupa i Društvo najmodavac.

Najmoprimci

Kao najmoprimac, Grupa i Društvo imaju sklopljene ugovore o najmu zrakoplova, motora, poslovnih prostora i automobila. Grupa i Društvo su prethodno klasificirali najmove kao operativne ili financijske temeljem procjene jesu li najmom na Grupi odnosno Društvo preneseni gotovo svi rizici i koristi povezani s vlasništvom nad odnosnom imovinom. Prema MSFI-ju 16, Grupa i Društvo priznaju imovinu s pravom korištenja i obveze za najmove za većinu takvih najмова – odnosno ti najmovi se iskazuju u izvještaju o financijskom položaju.

Prilikom sklapanja ili izmjene ugovora koji sadrže komponente najma, Grupa i Društvo raspoređuju naknade u okviru ugovora na svaku komponentu koja se odnosi na najam na temelju njene relativne samostalne cijene.

Međutim, za najmove nekretnina Grupa i Društvo su izabrali opciju ne odvajanja komponenti koje nisu najam i evidentiraju najmove i povezane komponente koje nisu najmovi kao jednu komponentu koja je najam.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

3. PROMJENE U ZNAČAJNIM RAČUNOVODSTVENIM POLITIKAMA (nastavak)

i. *Najmovi klasificirani kao operativni najmovi prema MRS 17*

Grupa i Društvo su prethodno klasificirali najmove zrakoplova, motora, poslovnih prostora i automobila kao operativne najmove prema MRS-u 17. Prilikom prijelaza, za navedene najmove, obveza za najam se mjeri kao sadašnja vrijednost preostalih plaćanja najma, diskontiranih graničnom stopom zaduživanja Grupe odnosno Društva na datum 1. siječnja 2019. godine. Imovina s pravom korištenja je mjerena po vrijednosti jednakoj obvezi po najmovima, prilagođenoj za sve unaprijed plaćene troškove. Grupa i Društvo su primijenili ovaj pristup na sve najmove.

Grupa i Društvo su koristili nekoliko praktičnih rješenja prilikom primjene MSFI-ja 16 na najmove koje su prethodno klasificirali kao operativne najmove sukladno MRS-u 17. Konkretno, Društvo:

- nije priznalo imovinu s pravom korištenja i obveze za najmove koji ističu unutar 12 mjeseci od datuma prve primjene;
- nije priznalo imovinu s pravom korištenja i obveze za najmove s niskom vrijednosti;
- isključilo je početne izravne troškove iz mjerenja imovine s pravom korištenja na datum prve primjene; i
- korišteno je iskustvo prilikom utvrđivanja uvjeta najмова.

ii. *Najmovi klasificirani kao financijski najmovi prema MRS-u 17*

Grupa i Društvo nemaju najmovi koji su prethodno bili klasificirani kao financijski najmovi prema MRS-u 17.

Utjecaj prilikom prijelaza

Prilikom prijelaza na MSFI 16, Grupa i Društvo su priznali imovinu s pravom korištenja i obveze po najmovima. Utjecaj prilikom prijelaza sažet je u nastavku.

	Croatia Airlines Group 2019.		Croatia Airlines d.d. 2019.	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Imovina s pravom korištenja	532.533	71.794	531.358	71.635
Unaprijed plaćeni troškovi	<u>(4.790)</u>	<u>(646)</u>	<u>(4.790)</u>	<u>(646)</u>
Obveze po najmovima	<u>527.743</u>	<u>71.148</u>	<u>526.568</u>	<u>70.989</u>

Prilikom mjerenja obveze po najmovima Grupa i Društvo su diskontirali plaćanja po najmovima korištenjem granične stope zaduživanja ovisno o vrsti imovine koju unajmljuje, trajanju i valuti najma. Tako je za Q flotu korištena stopa 2,8%, za Airbus i motore stopa 3,7%, a za poslovne prostore i automobile stopa od 2,5%.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

4. PRIHODI OD PUTNIČKOG PROMETA

	2019.		2018.	
	Croatia Airlines d.d. i Grupa tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines d.d. i Grupa tisuće kuna	tisuće eura
Redovni letovi	1.444.647	194.853	1.412.630	190.526
Charter letovi	76.673	10.342	89.076	12.014
	1.521.320	205.195	1.501.706	202.540

Prihodi po zemljopisnoj podjeli temeljem mjesta kupnje:

	2019.		2018.	
	Croatia Airlines d.d. i Grupa tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines d.d. i Grupa tisuće kuna	tisuće eura
Hrvatska	507.664	68.473	504.423	68.033
SAD	160.043	21.586	149.420	20.153
Njemačka	139.657	18.837	149.270	20.133
Francuska	69.676	9.398	80.792	10.897
Velika Britanija	41.836	5.643	45.502	6.137
Ostale zemlje	602.444	81.258	572.299	77.187
	1.521.320	205.195	1.501.706	202.540

5. OSTALI PRIHODI OD PRODAJE

	2019.		2018.		2019.		2018.	
	Croatia Airlines Grupa tisuće kuna	Grupa tisuće eura	Croatia Airlines Grupa tisuće kuna	Grupa tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura
Prihodi od usluga tehnike	47.038	6.344	58.200	7.850	47.038	6.344	58.200	7.850
Provizija od inozemnih zrakoplovnih kompanija	6.722	907	6.795	916	6.722	907	6.795	916
Prihodi od usluga rezervacijskog sustava	10.866	1.466	10.363	1.398	2.569	347	2.365	319
Prihodi od propagandnih usluga	12.606	1.700	9.485	1.279	12.606	1.700	9.485	1.279
Prihodi od školovanja	1.068	144	1.742	235	1.068	144	1.742	235
Prihodi od ostvarenih milja	3.130	422	2.778	375	3.130	422	2.778	375
Ostalo	12.196	1.645	12.682	1.710	5.524	745	7.227	975
	93.626	12.628	102.045	13.763	78.657	10.609	88.592	11.949

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

6. OSTALI PRIHODI

	2019.		2018.		2019.		2018.	
	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Prihodi od PSO	82.788	11.166	84.136	11.348	82.788	11.166	84.136	11.348
Dobit od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme	59	8	182	25	59	8	182	25
Naplaćena vrijednosno usklađena potraživanja	101	14	47	6	101	14	47	6
Prihod od prodaje rezervnih dijelova	179	24	161	22	179	24	161	22
Ostali prihodi	33.764	4.554	15.000	2.022	33.667	4.541	14.904	2.009
	116.891	15.766	99.526	13.423	116.794	15.753	99.430	13.410

Prihodi od PSO, najvećim dijelom, evidentirani su na ime razlike neostvarenih prihoda u odnosu na troškove za obavljanje domaćeg linijskog zračnog prijevoza od Vlade Republike Hrvatske (PSO – Public Service Obligation). Iznos PSO naknade utvrđuje se kao razlika između ostvarenih prihoda i direktnih troškova letenja na pojedinim domaćim linijama, a ostvaruje se u cilju očuvanja prometne povezanosti regija u domaćem linijskom zračnom prijevozu. Ostali dio prihoda od PSO nastaje temeljem obavljanja međunarodnog leta Zagreb - Mostar koji subvencionira Vlada Federacije BiH.

U ostale prihode uključen je prihod od otpuštanja rezervacije za zaostale obveze s osnova američkih taksi u skladu s postignutom nagodbom s američkim IRS-om (Internal Revenue Service) u iznosu 19.070 tisuća kuna, odnosno 2.572 tisuće eura – bilješka 28.

7. TROŠKOVI PO PRIRODI

	2019.		2018.		2019.		2018.	
	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Troškovi goriva	304.196	41.030	314.337	42.396	304.196	41.030	314.337	42.396
Troškovi zračnih luka	278.518	37.566	273.925	36.945	278.518	37.566	273.925	36.945
Troškovi osoblja	289.619	39.063	269.954	36.410	284.582	38.385	265.489	35.807
Trošak najma i održavanja motora i dijelova	130.625	17.619	159.256	21.479	130.625	17.619	159.256	21.479
Najam zrakoplova	74.430	10.039	146.542	19.765	74.430	10.039	146.542	19.765
Troškovi kontrole leta	116.510	15.715	120.370	16.235	116.510	15.715	120.370	16.235
Troškovi rezervacijskog sustava	100.616	13.571	101.203	13.650	100.616	13.571	101.203	13.650
Amortizacija	209.028	28.194	100.933	13.613	208.647	28.142	100.868	13.604
Troškovi provizija	60.405	8.147	56.408	7.608	60.405	8.147	56.408	7.608
Catering	33.330	4.496	32.367	4.365	33.330	4.496	32.367	4.365
Trošak potrošnog materijala	22.996	3.102	28.916	3.900	22.996	3.102	28.916	3.900
Troškovi promocije	21.746	2.933	20.524	2.768	21.746	2.933	20.524	2.768
Ostali troškovi	155.036	20.911	164.919	22.244	147.072	19.836	157.640	21.261
	1.797.055	242.386	1.789.654	241.378	1.783.673	240.581	1.777.845	239.783

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

8. TROŠKOVI OSOBLJA

	2019.		2018.		2019.		2018.	
	Croatia Airlines Grupa		Croatia Airlines Grupa		Croatia Airlines d.d.		Croatia Airlines d.d.	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Neto plaće i naknade	134.819	18.184	126.155	17.015	132.152	17.825	123.816	16.699
Porezi i doprinosi iz plaća	68.001	9.172	64.324	8.676	66.760	9.005	63.241	8.530
Doprinosi na plaće	45.819	6.180	42.952	5.793	45.205	6.097	42.383	5.716
Ostali troškovi osoblja	40.980	5.527	36.523	4.926	40.465	5.458	36.049	4.862
	<u>289.619</u>	<u>39.063</u>	<u>269.954</u>	<u>36.410</u>	<u>284.582</u>	<u>38.385</u>	<u>265.489</u>	<u>35.807</u>

Na dan 31. prosinca 2019. godine Croatia Airlines Grupa je imala 1.026 zaposlenika (Croatia Airlines d.d. 999, Amadeus Croatia d.d. 8 i Obzor putovanja d.o.o. 19 zaposlenika), dok je na dan 31. prosinca 2018. godine Croatia Airlines Grupa imala 984 zaposlenika (Croatia Airlines d.d. 959, Amadeus Croatia d.d. 8 i Obzor putovanja d.o.o. 17 zaposlenika); (vidi bilješku 36).

Troškovi osoblja raspoređeni su u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti po stavkama troškova poslovanja u skladu s ICAO (International Civil Aviation Organization) metodologijom.

9. FINANCIJSKI PRIHODI

	2019.		2018.		2019.		2018.	
	Croatia Airlines Grupa		Croatia Airlines Grupa		Croatia Airlines d.d.		Croatia Airlines d.d.	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Pozitivne tečajne razlike	22.395	3.021	56.046	7.560	22.372	3.018	56.035	7.558
Prihodi od kamata	167	23	113	15	167	23	113	15
Prihodi od udjela u dobiti i dividendi	34	4	32	4	386	51	88	12
	<u>22.596</u>	<u>3.048</u>	<u>56.191</u>	<u>7.579</u>	<u>22.925</u>	<u>3.092</u>	<u>56.236</u>	<u>7.585</u>

10. FINANCIJSKI RASHODI

	2019.		2018.		2019.		2018.	
	Croatia Airlines Grupa		Croatia Airlines Grupa		Croatia Airlines d.d.		Croatia Airlines d.d.	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Negativne tečajne razlike	27.493	3.708	57.931	7.813	27.411	3.697	57.808	7.797
Troškovi kamata	19.434	2.621	4.407	594	19.410	2.618	4.407	594
Ostali financijski rashodi	79	11	455	62	79	11	455	62
	<u>47.006</u>	<u>6.340</u>	<u>62.793</u>	<u>8.469</u>	<u>46.900</u>	<u>6.326</u>	<u>62.670</u>	<u>8.453</u>

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

11. POREZ NA DOBIT

Porez na dobit u zemlji obračunava se po stopi od 18% (2018.: 18%), koja se primjenjuje na oporezivu dobit tekuće godine.

Društvo nema obvezu poreza na dobit tekuće godine s obzirom na ostvareni gubitak i prenesene gubitke iz prethodnih godina, međutim, sukladno važećim poreznim propisima Društvo je do travnja 2018. plaćalo predumove poreza na dobit s osnove korištene državne potpore za obrazovanje i izobrazbu. Tijekom 2019. godine predumovi u iznosu 179 tisuća kuna (2018.: 179 tisuća kuna) su kompenzirani s obvezom za PDV.

Trošak poreza na dobit ovisnih društava je kako slijedi: Amadeus Croatia d.d. 68 tisuća kuna, odnosno 9 tisuća eura (2018.: 42 tisuće kuna, odnosno 6 tisuća eura) i Obzor putovanja d.o.o. 287 tisuća kuna, odnosno 39 tisuća eura (2018.: 281 tisuću kuna, odnosno 38 tisuća eura).

Usklađenje poreza na dobit za godinu s dobiti iskazanom u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti obračunato je kako slijedi:

	2019.		2018.		2019.		2018.	
	Croatia Airlines Grupa tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines Grupa tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura
Dobit prije poreza	(78.110)	(10.535)	(81.365)	(10.976)	(79.359)	(10.704)	(82.937)	(11.186)
Porez po zakonskoj stopi	(14.060)	(1.896)	(14.646)	(1.976)	(14.285)	(1.927)	(14.929)	(2.013)
Porezno nepriznati troškovi	3.041	410	296	40	2.973	401	266	35
Neoporezivi prihodi	(6)	(1)	(11)	(1)	(69)	(9)	(21)	(3)
Porezne olakšice	(859)	(116)	(743)	(100)	(858)	(116)	(743)	(100)
Porezni gubici za koje nije priznata odgođena porezna imovina	12.239	1.651	15.427	2.081	12.239	1.651	15.427	2.081
Porez na dobit	355	48	323	44	-	-	-	-

Preneseni porezni gubici Grupe jednaki su poreznim gubicima Društva s obzirom da ovisna društva nemaju gubitaka za prijenos. Pregled poreznih gubitaka raspoloživih za prijenos je kako slijedi:

	2019.		2019.		2018.		2018.	
	Porezni gubici raspoloživi za iskorištenje tisuće kuna	tisuće eura	Porezna olakšica po stopi 18% tisuće kuna	tisuće eura	Porezni gubici raspoloživi za iskorištenje tisuće kuna	tisuće eura	Porezna olakšica po stopi 18% tisuće kuna	tisuće eura
Gubitak iz 2014. (istječe 2019.)	-	-	-	-	5.753	776	1.036	140
Gubitak iz 2018. (istječe 2023.)	85.674	11.511	15.421	2.072	85.674	11.550	15.421	2.079
Gubitak iz 2019. (istječe 2024.)	67.994	9.136	12.239	1.644	-	-	-	-
	153.668	20.647	27.660	3.716	91.427	12.326	16.457	2.219

Odgođena porezna imovina nije priznata zbog neizvjesnosti ostvarivanja oporezive dobiti u budućnosti koja bi omogućila korištenje prenesenih poreznih gubitaka. Nepriznata porezna imovina je izračunata primjenom porezne stope koja se očekuje primjenjivati.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

12. NEMATERIJALNA IMOVINA

Croatia Airlines Grupa

2019. godina	Software		Ulaganje u tuđu imovinu		Nematerijalna imovina u pripremi		Ukupno	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
NABAVNA VRIJEDNOST								
Stanje 1.1.2019.	37.782	5.094	237.470	32.013	56	8	275.308	37.115
Povećanja	971	131	35.285	4.759	140	19	36.396	4.909
Prijenos	55	7	90	13	(145)	(20)	-	-
Prijenos s nekretnina, postrojenja i opreme	-	-	1.620	219	-	-	1.620	219
Otuđenja	(1.464)	(197)	-	-	-	-	(1.464)	(197)
Tečajne razlike	-	(17)	-	(127)	-	-	-	(144)
Stanje 31.12.2019.	37.344	5.018	274.465	36.877	51	7	311.860	41.902
ISPRAVAK VRIJEDNOSTI								
Stanje 1.1.2019.	35.581	4.797	100.304	13.522	-	-	135.885	18.319
Trošak amortizacije za godinu	1.831	247	50.091	6.756	-	-	51.922	7.003
Prijenos s nekretnina, postrojenja i opreme	-	-	6	1	-	-	6	1
Otuđenja	(1.464)	(197)	-	-	-	-	(1.464)	(197)
Tečajne razlike	-	(17)	-	(71)	-	-	-	(88)
Stanje 31.12.2019.	35.948	4.830	150.401	20.208	-	-	186.349	25.038
SADAŠNJA VRIJEDNOST								
Stanje 31.12.2019.	1.396	188	124.064	16.669	51	7	125.511	16.864
Stanje 1.1.2019.	2.201	297	137.166	18.491	56	8	139.423	18.796
2018. godina								
	Software		Ulaganje u tuđu imovinu		Nematerijalna imovina u pripremi		Ukupno	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
NABAVNA VRIJEDNOST								
Stanje 1.1.2018.	35.814	4.767	187.054	24.895	-	-	222.868	29.662
Povećanja	1.968	265	50.346	6.790	56	8	52.370	7.063
Prijenos s nekretnina, postrojenja i opreme	-	-	70	9	-	-	70	9
Tečajne razlike	-	62	-	319	-	-	-	381
Stanje 31.12.2018.	37.782	5.094	237.470	32.013	56	8	275.308	37.115
ISPRAVAK VRIJEDNOSTI								
Stanje 1.1.2018.	32.441	4.317	63.914	8.506	-	-	96.355	12.823
Trošak amortizacije za godinu	3.140	424	36.376	4.906	-	-	39.516	5.330
Prijenos s nekretnina, postrojenja i opreme	-	-	13	2	-	-	13	2
Korekcija ispravka vrijednosti	-	-	1	-	-	-	1	-
Tečajne razlike	-	56	-	108	-	-	-	164
Stanje 31.12.2018.	35.581	4.797	100.304	13.522	-	-	135.885	18.319
SADAŠNJA VRIJEDNOST								
Stanje 31.12.2018.	2.201	297	137.166	18.491	56	8	139.423	18.796
Stanje 1.1.2018.	3.373	450	123.140	16.389	-	-	126.513	16.839

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

12. NEMATERIJALNA IMOVINA (NASTAVAK)

Croatia Airlines d.d.

2019. godina	Software		Ulaganje u tuđu imovinu		Nematerijalna imovina u pripremi		Ukupno	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
NABAVNA VRIJEDNOST								
Stanje 1.1.2019.	37.291	5.027	237.080	31.963	56	8	274.427	36.998
Povećanja	971	131	35.285	4.759	140	19	36.396	4.909
Prijenos	55	7	90	13	(145)	(20)	-	-
Prijenos s nekretnina, postrojenja i opreme	-	-	1.620	219	-	-	1.620	219
Otuđenja	(1.464)	(197)	-	-	-	-	(1.464)	(197)
Tečajne razlike	-	(16)	-	(129)	-	-	-	(145)
Stanje 31.12.2019.	36.853	4.952	274.075	36.825	51	7	310.979	41.784
ISPRAVAK VRIJEDNOSTI								
Stanje 1.1.2019.	35.098	4.732	99.919	13.471	-	-	135.017	18.203
Trošak amortizacije za godinu	1.827	246	50.091	6.756	-	-	51.918	7.002
Prijenos s nekretnina, postrojenja i opreme	-	-	6	1	-	-	6	1
Otuđenja	(1.464)	(197)	-	-	-	-	(1.464)	(197)
Tečajne razlike	-	(16)	-	(72)	-	-	-	(88)
Stanje 31.12.2019.	35.461	4.765	150.016	20.156	-	-	185.477	24.921
SADAŠNJA VRIJEDNOST								
Stanje 31.12.2019.	1.392	187	124.059	16.669	51	7	125.502	16.863
Stanje 1.1.2019.	2.193	295	137.161	18.492	56	8	139.410	18.795
2018. godina								
	Software		Ulaganje u tuđu imovinu		Nematerijalna imovina u pripremi		Ukupno	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
NABAVNA VRIJEDNOST								
Stanje 1.1.2018.	35.324	4.701	186.664	24.844	-	-	221.988	29.545
Povećanja	1.967	265	50.346	6.790	56	8	52.369	7.063
Prijenos s nekretnina, postrojenja i opreme	-	-	70	9	-	-	70	9
Tečajne razlike	-	61	-	320	-	-	-	381
Stanje 31.12.2018.	37.291	5.027	237.080	31.963	56	8	274.427	36.998
ISPRAVAK VRIJEDNOSTI								
Stanje 1.1.2018.	31.976	4.256	63.529	8.455	-	-	95.505	12.711
Trošak amortizacije za godinu	3.122	421	36.376	4.906	-	-	39.498	5.327
Prijenos s nekretnina, postrojenja i opreme	-	-	13	2	-	-	13	2
Korekcija ispravka vrijednosti	-	-	1	-	-	-	1	-
Tečajne razlike	-	55	-	108	-	-	-	163
Stanje 31.12.2018.	35.098	4.732	99.919	13.471	-	-	135.017	18.203
SADAŠNJA VRIJEDNOST								
Stanje 31.12.2018.	2.193	295	137.161	18.492	56	8	139.410	18.795
Stanje 1.1.2018.	3.348	445	123.135	16.389	-	-	126.483	16.834

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

13. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

Croatia Airlines Grupa

2019. godina	Zemljište i građevinski objekti		Oprema i ostalo		Zrakoplovi		Rezervni dijelovi, oprema za zemaljske usluge i alati		Imovina u pripremi i dani predujmovi		Ukupno	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
NABAVNA ILI REVALORIZIRANA VRIJEDNOST												
Stanje 1.1.2019.	72.220	9.736	62.451	8.419	1.230.699	165.917	207.383	27.958	69.807	9.411	1.642.560	221.441
Povećanja	752	101	3.798	512	9.901	1.335	9.334	1.259	11.011	1.485	34.796	4.692
Prijenos	-	-	-	-	5.493	741	(88)	(12)	(5.405)	(729)	-	-
Prijenos na ulaganje u nekretnine	(741)	(100)	-	-	-	-	-	-	-	-	(741)	(100)
Prijenos na nematerijalnu imovinu	-	-	-	-	-	-	(100)	(13)	(1.520)	(205)	(1.620)	(218)
Otuđenja	-	-	(4.600)	(620)	-	-	(8.849)	(1.194)	(34)	(5)	(13.483)	(1.819)
Tečajne razlike	-	(32)	-	(28)	-	(565)	-	(94)	1.524	172	1.524	(547)
Stanje 31.12.2019.	72.231	9.705	61.649	8.283	1.246.093	167.428	207.680	27.904	75.383	10.129	1.663.036	223.449
AKUMULIRANA AMORTIZACIJA I ISPRAVAK VRIJEDNOSTI												
Stanje 1.1.2019.	27.964	3.770	48.891	6.591	929.129	125.260	140.937	19.000	-	-	1.146.921	154.621
Trošak amortizacije za godinu	2.726	368	4.276	577	46.566	6.281	6.710	905	-	-	60.278	8.131
Prijenos	-	-	-	-	14	2	(14)	(2)	-	-	-	-
Prijenos na ulaganje u nekretnine	(689)	(93)	-	-	-	-	-	-	-	-	(689)	(93)
Prijenos na nematerijalnu imovinu	-	-	-	-	-	-	(6)	(1)	-	-	(6)	(1)
Otuđenja	-	-	(4.583)	(618)	-	-	(1.009)	(136)	-	-	(5.592)	(754)
Tečajne razlike	-	(14)	-	(22)	-	(445)	-	(66)	-	-	-	(547)
Stanje 31.12.2019.	30.001	4.031	48.584	6.528	975.709	131.098	146.618	19.700	-	-	1.200.912	161.357
SADAŠNJA VRIJEDNOST												
Stanje 31.12.2019.	42.230	5.674	13.065	1.755	270.384	36.330	61.062	8.204	75.383	10.129	462.124	62.092
Stanje 1.1.2019.	44.256	5.966	13.560	1.828	301.570	40.657	66.446	8.958	69.807	9.411	495.639	66.820

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

13. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (NASTAVAK)

Croatia Airlines Grupa

2018. godina	Zemljište i građevinski objekti		Oprema i ostalo		Zrakoplovi		Rezervni dijelovi, oprema za zemaljske usluge i alati		Imovina u pripremi i dani predujmovi		Ukupno	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
NABAVNA ILI REVALORIZIRANA VRIJEDNOST												
Stanje 1.1.2018.	72.442	9.641	61.207	8.146	1.148.815	152.897	204.668	27.240	61.250	8.152	1.548.382	206.076
Povećanja	1.999	270	2.312	312	80.301	10.830	15.652	2.111	8.603	1.160	108.867	14.683
Prijenos	404	54	-	-	1.583	214	(74)	(10)	(1.913)	(258)	-	-
Prijenos na nematerijalnu imovinu	-	-	-	-	-	-	(70)	(9)	-	-	(70)	(9)
Otuđenja	(2.625)	(354)	(1.068)	(144)	-	-	(12.793)	(1.725)	-	-	(16.486)	(2.223)
Tečajne razlike	-	125	-	105	-	1.976	-	351	1.867	357	1.867	2.914
Stanje 31.12.2018.	72.220	9.736	62.451	8.419	1.230.699	165.917	207.383	27.958	69.807	9.411	1.642.560	221.441
AKUMULIRANA AMORTIZACIJA I ISPRAVAK VRIJEDNOSTI												
Stanje 1.1.2018.	26.892	3.579	45.512	6.057	883.604	117.600	137.279	18.271	-	-	1.093.287	145.507
Trošak amortizacije za godinu	3.356	453	4.447	600	45.493	6.135	7.489	1.010	-	-	60.785	8.198
Prijenos	-	-	-	-	29	4	(29)	(4)	-	-	-	-
Prijenos na nematerijalnu imovinu	-	-	-	-	-	-	(13)	(2)	-	-	(13)	(2)
Otuđenja	(2.284)	(308)	(1.068)	(144)	-	-	(3.820)	(515)	-	-	(7.172)	(967)
Korekcija ispravka vrijednosti	-	-	-	-	3	-	31	4	-	-	34	4
Tečajne razlike	-	46	-	78	-	1.521	-	236	-	-	-	1.881
Stanje 31.12.2018.	27.964	3.770	48.891	6.591	929.129	125.260	140.937	19.000	-	-	1.146.921	154.621
SADAŠNJA VRIJEDNOST												
Stanje 31.12.2018.	44.256	5.966	13.560	1.828	301.570	40.657	66.446	8.958	69.807	9.411	495.639	66.820
Stanje 1.1.2018.	45.550	6.062	15.695	2.089	265.211	35.297	67.389	8.969	61.250	8.152	455.095	60.569

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

13. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (NASTAVAK)

Croatia Airlines d.d.

2019. godina	Zemljište i građevinski objekti		Oprema i ostalo		Zrakoplovi		Rezervni dijelovi, oprema za zemaljske usluge i alati		Imovina u pripremi i dani predujmovi		Ukupno	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
NABAVNA ILI REVALORIZIRANA VRIJEDNOST												
Stanje 1.1.2019.	72.220	9.736	59.777	8.058	1.230.699	165.917	207.383	27.958	69.807	9.411	1.639.886	221.080
Povećanja	752	101	3.716	501	9.901	1.335	9.334	1.259	11.011	1.485	34.714	4.681
Prijenos	-	-	-	-	5.493	741	(88)	(12)	(5.405)	(729)	-	-
Prijenos na ulaganje u nekretnine	(741)	(100)	-	-	-	-	-	-	-	-	(741)	(100)
Prijenos na nematerijalnu imovinu	-	-	-	-	-	-	(100)	(13)	(1.520)	(205)	(1.620)	(218)
Otuđenja	-	-	(2.767)	(373)	-	-	(8.849)	(1.194)	(34)	(5)	(11.650)	(1.572)
Tečajne razlike	-	(32)	-	(28)	-	(565)	-	(94)	1.524	172	1.524	(547)
Stanje 31.12.2019.	72.231	9.705	60.726	8.158	1.246.093	167.428	207.680	27.904	75.383	10.129	1.662.113	223.324
AKUMULIRANA AMORTIZACIJA I ISPRAVAK VRIJEDNOSTI												
Stanje 1.1.2019.	27.965	3.770	46.405	6.256	929.129	125.260	140.937	19.000	-	-	1.144.435	154.286
Trošak amortizacije za godinu	2.726	368	4.208	568	46.566	6.281	6.710	905	-	-	60.210	8.122
Prijenos	-	-	-	-	14	2	(14)	(2)	-	-	-	-
Prijenos na ulaganje u nekretnine	(689)	(93)	-	-	-	-	-	-	-	-	(689)	(93)
Prijenos na nematerijalnu imovinu	-	-	-	-	-	-	(6)	(1)	-	-	(6)	(1)
Otuđenja	-	-	(2.761)	(372)	-	-	(1.009)	(136)	-	-	(3.770)	(508)
Tečajne razlike	-	(14)	-	(23)	-	(445)	-	(66)	-	-	-	(548)
Stanje 31.12.2019.	30.002	4.031	47.852	6.429	975.709	131.098	146.618	19.700	-	-	1.200.180	161.258
SADAŠNJA VRIJEDNOST												
Stanje 31.12.2019.	42.229	5.674	12.874	1.729	270.384	36.330	61.062	8.204	75.383	10.129	461.933	62.066
Stanje 1.1.2019.	44.255	5.966	13.372	1.802	301.570	40.657	66.446	8.958	69.807	9.411	495.451	66.794

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

13. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (NASTAVAK)

Croatia Airlines d.d.

2018. godina	Zemljište i građevinski objekti		Oprema i ostalo		Zrakoplovi		Rezervni dijelovi, oprema za zemaljske usluge i alati		Imovina u pripremi i dani predujmovi		Ukupno	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
NABAVNA ILI REVALORIZIRANA VRIJEDNOST												
Stanje 1.1.2018.	72.442	9.641	58.537	7.791	1.148.815	152.897	204.668	27.240	61.250	8.152	1.545.712	205.721
Povećanja	1.999	270	2.241	302	80.301	10.830	15.652	2.111	8.603	1.160	108.796	14.673
Prijenos	404	54	-	-	1.583	214	(74)	(10)	(1.913)	(258)	-	-
Prijenos na nematerijalnu imovinu	-	-	-	-	-	-	(70)	(9)	-	-	(70)	(9)
Otuđenja	(2.625)	(354)	(1.001)	(135)	-	-	(12.793)	(1.725)	-	-	(16.419)	(2.214)
Tečajne razlike	-	125	-	100	-	1.976	-	351	1.867	357	1.867	2.909
Stanje 31.12.2018.	72.220	9.736	59.777	8.058	1.230.699	165.917	207.383	27.958	69.807	9.411	1.639.886	221.080
AKUMULIRANA AMORTIZACIJA I ISPRAVAK VRIJEDNOSTI												
Stanje 1.1.2018.	26.893	3.579	43.006	5.724	883.604	117.600	137.279	18.271	-	-	1.090.781	145.174
Trošak amortizacije za godinu	3.356	453	4.400	593	45.493	6.136	7.489	1.010	-	-	60.738	8.192
Prijenos	-	-	-	-	29	4	(29)	(4)	-	-	-	-
Prijenos na nematerijalnu imovinu	-	-	-	-	-	-	(13)	(2)	-	-	(13)	(2)
Otuđenja	(2.284)	(308)	(1.001)	(135)	-	-	(3.820)	(515)	-	-	(7.105)	(958)
Korekcija ispravka vrijednosti	-	-	-	-	3	-	31	4	-	-	34	4
Tečajne razlike	-	46	-	74	-	1.520	-	236	-	-	-	1.876
Stanje 31.12.2018.	27.965	3.770	46.405	6.256	929.129	125.260	140.937	19.000	-	-	1.144.435	154.286
SADAŠNJA VRIJEDNOST												
Stanje 31.12.2018.	44.255	5.966	13.372	1.802	301.570	40.657	66.446	8.958	69.807	9.411	495.451	66.794
Stanje 1.1.2018.	45.549	6.062	15.531	2.067	265.211	35.297	67.389	8.969	61.250	8.152	454.931	60.547

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

13. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (NASTAVAK)

Zrakoplovi u vlasništvu su iskazani po revalorizacijskoj metodi. Društvo redovito preispituje vrijednost zrakoplova u vlasništvu i po potrebi provodi vrijednosno usklađenje. U prosincu 2017. godine provedena je procjena vrijednosti zrakoplova i rezervnog motora u vlasništvu Društva temeljem koje je priznat gubitak u iznosu od 56.923 tisuće kuna, odnosno 7.629 tisuća eura, koji je prikazan u okviru ostalih troškova poslovanja.

Neto knjigovodstvena vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme založene kao sredstvo osiguranja otplate kredita na datum izvještavanja iznosi 142.613 tisuća kuna, odnosno 19.162 tisuće eura (2018.: 181.410 tisuća kuna, odnosno 24.457 tisuća eura).

Flota na dan 31. prosinca 2019.

Tip zrakoplova	Količina	Oblik vlasništva	Ostatak vrijednosti	Procijenjeni vijek trajanja	Založeni kao sredstvo osiguranja
Airbus A319	3	vlasništvo Društva	Da	20	Ne
Airbus A319	1	vlasništvo Društva	Da	20	Da
Airbus A320	1	vlasništvo Društva	Da	20	Da
Airbus A320	1	najam	-	-	Ne
Dash 8-Q400	6	najam	-	-	Ne
Ukupno	12				

Imovina u pripremi

Imovina u pripremi sastoji se od predujmova u iznosu od 63.423 tisuće kuna, odnosno 8.522 tisuće eura (2018.: 54.752 tisuće kuna, odnosno 7.381 tisuću eura) plaćenih dobavljaču za nabavu četiri nova zrakoplova u skladu s kupoprodajnim ugovorom i njegovim dodacima i investicija u nekretnine, postrojenja i opremu u iznosu 11.960 tisuća kuna, odnosno 1.607 tisuća eura (2018.: 15.055 tisuća kuna, odnosno 2.030 tisuća eura), gdje se najznačajniji dio odnosi na investicije u zrakoplove i investiciju u poslovno sjedište Društva.

Ugovorene obveze

Ukupna ugovorena vrijednost investicije u nove zrakoplove iznosi 495.167 tisuća kuna, odnosno 66.788 tisuća eura (2018.: 487.533 tisuće kuna, odnosno 65.755 tisuća eura). Dospijeće ugovorene obveze prikazano je u bilježci 35.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

14. ULAGANJA U NEKRETNINE

Pregled ulaganja u nekretnine u nastavku prikazuje pregled ulaganja u nekretnine i za Grupu i za Društvo.

2019. godina	Ulaganja u nekretnine	
	tisuće kuna	tisuće eura
NABAVNA VRIJEDNOST		
Stanje 1.1.2019.	12.768	1.721
Prijenos s nekretnina, postrojenja i opreme	741	100
Tečajne razlike	-	(6)
Stanje 31.12.2019.	<u>13.509</u>	<u>1.815</u>
ISPRAVAK VRIJEDNOSTI		
Stanje 1.1.2019.	12.452	1.678
Prijenos s nekretnina, postrojenja i opreme	689	93
Trošak amortizacije za godinu	367	50
Tečajne razlike	-	(6)
Stanje 31.12.2019.	<u>13.508</u>	<u>1.815</u>
SADAŠNJA VRIJEDNOST		
Stanje 31.12.2019.	<u>1</u>	-
Stanje 1.1.2019.	<u>316</u>	<u>43</u>
2018. godina		
	Ulaganja u nekretnine	
	tisuće	tisuće
	kuna	eura
NABAVNA VRIJEDNOST		
Stanje 1.1.2018.	12.768	1.699
Tečajne razlike	-	22
Stanje 31.12.2018.	<u>12.768</u>	<u>1.721</u>
ISPRAVAK VRIJEDNOSTI		
Stanje 1.1.2018.	11.820	1.573
Trošak amortizacije za godinu	632	85
Tečajne razlike	-	20
Stanje 31.12.2018.	<u>12.452</u>	<u>1.678</u>
SADAŠNJA VRIJEDNOST		
Stanje 31.12.2018.	<u>316</u>	<u>43</u>
Stanje 1.1.2018.	<u>948</u>	<u>126</u>

Prihod od najma ostvaren po osnovu ulaganja u nekretnine iznose 1.080 tisuće kuna, odnosno 146 tisuća eura (2018.: 1.023 tisuće kuna, odnosno 138 tisuća eura) i iskazan je unutar kategorije Ostalo u sklopu bilješke Ostali prihodi od prodaje.

Fer vrijednost ulaganja u nekretnine na datum izvještavanja iznosi 12.653 tisuće kuna, odnosno 1.700 tisuća eura.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

15. ULAGANJA U OVISNA DRUŠTVA

Naziv društva	Djelatnost	Udio	2019.		2018.		2019.		2018.	
			Croatia Airlines Grupa tisuće kuna	Grupa tisuće eura	Croatia Airlines Grupa tisuće kuna	Grupa tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	Croatia Airlines d.d. tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	Croatia Airlines d.d. tisuće eura
Obzor putovanja d.o.o.	Turistička djelatnost	100%	-	-	-	-	1.020	137	1.020	138
Amadeus Croatia d.d.	Marketinške usluge	95%	-	-	-	-	190	26	190	25
			<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>1.210</u>	<u>163</u>	<u>1.210</u>	<u>163</u>

Ovisna društva osnovana su u Republici Hrvatskoj. Postotak se odnosi na udio u vlasništvu te glasačkim pravima.

16. DUGOTRAJNI DEPOZITI

	2019.		2018.		2019.		2018.	
	Croatia Airlines Grupa tisuće kuna	Grupa tisuće eura	Croatia Airlines Grupa tisuće kuna	Grupa tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	Croatia Airlines d.d. tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	Croatia Airlines d.d. tisuće eura
Depoziti dani dobavljačima	19.302	2.593	16.957	2.286	19.277	2.590	16.910	2.280
Depoziti kod banaka za kredite djelatnika	3.335	448	3.878	523	3.335	448	3.878	523
Depoziti za izdavanje bankovnih garancija	895	120	1.109	150	895	120	1.109	150
Depoziti za najam poslovnih prostora	183	25	743	100	183	25	743	99
	<u>23.715</u>	<u>3.186</u>	<u>22.687</u>	<u>3.059</u>	<u>23.690</u>	<u>3.183</u>	<u>22.640</u>	<u>3.052</u>

Dugotrajni depoziti dani dobavljačima Društva sastoje se od depozita danih kao jamstva dobavljačima u iznosu 19.277 tisuća kuna, odnosno 2.590 tisuća eura (2018: depoziti dani kao jamstva dobavljačima u iznosu 16.910 tisuća kuna, odnosno 2.280 tisuća eura).

Kamatna stopa na dugoročne depozite za namjenske kredite djelatnika iznosi od 0% - 0,75%.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

17. ULAGANJA U VLASNIČKE INSTRUMENTE

	Udio	2019.		2018.		2019.		2018.	
		Croatia Airlines tisuće kuna	Grupa tisuće eura	Croatia Airlines tisuće kuna	Grupa tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura
Hrvatska poštanska banka d.d.	0,18%	929	125	697	94	929	125	697	94
Star Alliance		189	25	189	25	189	25	189	25
		<u>1.118</u>	<u>150</u>	<u>886</u>	<u>119</u>	<u>1.118</u>	<u>150</u>	<u>886</u>	<u>119</u>

Ulaganja u vlasničke instrumente klasificirana su u financijsku imovinu po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. S osnove usklađenja fer vrijednosti u 2019. godini u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti priznat je dobitak u iznosu 232 tisuće kuna, odnosno 31 tisuću eura (2018.: gubitak u iznosu 86 tisuća kuna, odnosno 12 tisuća eura).

18. DUGOTRAJNA POTRAŽIVANJA

	2019.		2018.		2019.		2018.	
	Croatia Airlines tisuće kuna	Grupa tisuće eura	Croatia Airlines tisuće kuna	Grupa tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura
Potraživanja za stanove u otkupu	138	18	194	26	138	18	194	26
Ostala dugotrajna potraživanja	175	24	175	24	175	24	175	24
	<u>313</u>	<u>42</u>	<u>369</u>	<u>50</u>	<u>313</u>	<u>42</u>	<u>369</u>	<u>50</u>

Dugotrajna potraživanja za stanove u otkupu odnose se na potraživanja za 32 prodana stana zaposlenicima Društva. Dospijeće potraživanja je od 16 do 30 godina uz kamatu od 1% godišnje prema Zakonu o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo (NN 43/92).

19. ZALIHE

	2019.		2018.		2019.		2018.	
	Croatia Airlines tisuće kuna	Grupa tisuće eura	Croatia Airlines tisuće kuna	Grupa tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura
Potrošni rezervni dijelovi	59.755	8.029	58.650	7.907	59.755	8.029	58.650	7.907
Zalihe hrane, pića i ostale zalihe	1.599	215	1.275	172	1.599	215	1.275	172
	<u>61.354</u>	<u>8.244</u>	<u>59.925</u>	<u>8.079</u>	<u>61.354</u>	<u>8.244</u>	<u>59.925</u>	<u>8.079</u>

Potrošni rezervni dijelovi terete trošak razdoblja prilikom stavljanja u upotrebu dok su rotirajući rezervni dijelovi uključeni u nekretnine, postrojenja i opremu.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

20. POTRAŽIVANJA OD KUPACA

	2019.		2018.		2019.		2018.	
	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Potraživanja od kupaca u zemlji	19.514	2.622	22.931	3.091	16.195	2.176	20.016	2.698
Potraživanja od kupaca u inozemstvu	62.320	8.373	75.872	10.229	61.644	8.283	74.584	10.056
Ispravak vrijednosti potraživanja od kupaca	(10.362)	(1.392)	(9.717)	(1.310)	(10.352)	(1.391)	(9.707)	(1.309)
	71.472	9.603	89.086	12.010	67.487	9.068	84.893	11.445

Sljedeće tablice prikazuju promjene ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca:

	2019.		2019.	
	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Ispravak vrijednosti potraživanja od kupaca				
1. siječnja	9.717	1.310	9.707	1.309
Povećanja	872	118	821	111
Smanjenja	(101)	(14)	(101)	(14)
Otpisi	(204)	(27)	(153)	(21)
Tečajne razlike	78	5	78	6
31. prosinca	10.362	1.392	10.352	1.391

	2018.		2018.	
	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Ispravak vrijednosti potraživanja od kupaca				
1. siječnja	6.288	837	6.288	837
Povećanja	3.702	499	3.630	490
Smanjenja	(47)	(6)	(47)	(6)
Otpisi	(164)	(22)	(102)	(14)
Tečajne razlike	(62)	2	(62)	2
31. prosinca	9.717	1.310	9.707	1.309

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

21. OSTALA POTRAŽIVANJA

	2019.		2018.		2019.		2018.	
	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Potraživanja od zaposlenih	78	10	51	7	69	9	50	7
Potraživanja od države i drugih institucija	5.448	732	9.493	1.279	5.364	721	9.418	1.270
Potraživanja za avanse dobavljačima	3.444	463	2.823	381	3.304	444	2.823	380
Ostala potraživanja	698	94	6	1	705	95	6	1
	9.668	1.299	12.373	1.668	9.442	1.269	12.297	1.658

22. PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI

	2019.		2018.		2019.		2018.	
	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja	6.925	931	15.455	2.084	6.903	928	15.428	2.080
Obračunati prihodi	9.143	1.228	3.408	459	9.143	1.228	3.408	459
	16.068	2.159	18.863	2.543	16.046	2.156	18.836	2.539

23. KRATKOTRAJNI DEPOZITI

	2019.		2018.		2019.		2018.	
	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Dani depoziti	9.499	1.276	9.097	1.226	9.499	1.276	9.097	1.226
	9.499	1.276	9.097	1.226	9.499	1.276	9.097	1.226

Dani depoziti se najvećim dijelom odnose na jamstvene depozite za karte prodane na američkom tržištu.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

24. NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI

	2019.		2018.		2019.		2018.	
	Croatia Airlines Grupa		Croatia Airlines Grupa		Croatia Airlines d.d.		Croatia Airlines d.d.	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Žiro račun	20.125	2.704	13.131	1.770	17.541	2.357	10.049	1.355
Devizni računi	17.825	2.395	6.815	919	15.114	2.031	5.978	806
Blagajna	24	3	95	13	7	1	12	2
Devizna blagajna	72	10	77	10	71	10	75	10
Kratkoročni depoziti	1.025	138	520	70	1.016	136	511	68
	<u>39.071</u>	<u>5.250</u>	<u>20.638</u>	<u>2.782</u>	<u>33.749</u>	<u>4.535</u>	<u>16.625</u>	<u>2.241</u>

Kratkoročni depoziti predstavljaju oročenja u bankama s dospijećem do 90 dana.

25. DIONIČKA GLAVNICA

Dionički kapital Društva iznosi 277.880 tisuća kuna, a podijeljen je na ukupno 27.787.953 redovitih dionica nominalne vrijednosti 10,00 kuna.

Na dan 31. prosinca struktura vlasništva Društva bila je kako slijedi:

2019.	Broj dionica	tisuće kuna	Udio %
Dioničari			
Ministarstvo državne imovine za RH	27.010.821	270.109	97,20
Zračna luka Zagreb d.o.o.	477.121	4.771	1,72
HPB za Republiku Hrvatsku	173.768	1.738	0,63
Ostali	126.243	1.262	0,45
	<u>27.787.953</u>	<u>277.880</u>	<u>100,00</u>
2018.	Broj dionica	tisuće kuna	Udio %
Dioničari			
Ministarstvo državne imovine za RH	27.010.821	270.109	97,20
Zračna luka Zagreb d.o.o.	477.121	4.771	1,72
HPB za Republiku Hrvatsku	173.768	1.738	0,63
Ostali	126.243	1.262	0,45
	<u>27.787.953</u>	<u>277.880</u>	<u>100,00</u>

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

26. REZERVE

Croatia Airlines Grupa	Zakonske rezerve		Ostale kapitalne rezerve		Rezerva fer vrijednosti		Zaštitna rezerva		Rezerve	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Stanje 1. siječnja 2018.	14.550	1.910	89.932	11.675	(920)	(120)	(822)	(103)	102.740	13.362
Neto gubitak za godinu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-	-	(86)	(12)	450	61	364	49
Ukupno sveobuhvatna dobit	-	-	-	-	(86)	(12)	450	61	364	49
Transakcije s vlasnicima										
Prijenos dobiti 2017. godine na ostale kapitalne rezerve	-	-	7.360	986	-	-	-	-	7.360	986
Ukupno transakcije s vlasnicima	-	-	7.360	986	-	-	-	-	7.360	986
Stanje 31. prosinca 2018.	14.550	1.910	97.292	12.661	(1.006)	(132)	(372)	(42)	110.464	14.397
Neto gubitak za godinu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-	-	232	31	(101)	(14)	131	17
Ukupno sveobuhvatna dobit	-	-	-	-	232	31	(101)	(14)	131	17
Transakcije s vlasnicima										
Pokriivanje gubitka 2018. godine iz ostalih kapitalnih rezervi	-	-	(82.937)	(11.186)	-	-	-	-	(82.937)	(11.186)
Ukupno transakcije s vlasnicima	-	-	(82.937)	(11.186)	-	-	-	-	(82.937)	(11.186)
Stanje 31. prosinca 2019.	14.550	1.910	14.355	1.475	(774)	(101)	(473)	(56)	27.658	3.228

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

26. REZERVE (NASTAVAK)

Croatia Airlines d.d.	Zakonske rezerve		Ostale kapitalne rezerve		Rezerva fer vrijednosti		Zaštitna rezerva		Rezerve	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Stanje 1. siječnja 2018.	14.550	1.910	88.666	11.509	(920)	(120)	(822)	(103)	101.474	13.196
Neto gubitak za godinu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-	-	(86)	(12)	450	61	364	49
Ukupno sveobuhvatna dobit	-	-	-	-	(86)	(12)	450	61	364	49
Transakcije s vlasnicima										
Prijenos dobiti 2017. godine na ostale kapitalne rezerve	-	-	7.337	983	-	-	-	-	7.337	983
Ukupno transakcije s vlasnicima	-	-	7.337	983	-	-	-	-	7.337	983
Stanje 31. prosinca 2018.	14.550	1.910	96.003	12.492	(1.006)	(132)	(372)	(42)	109.175	14.228
Neto gubitak za godinu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-	-	232	31	(101)	(14)	131	17
Ukupno sveobuhvatna dobit	-	-	-	-	232	31	(101)	(14)	131	17
Transakcije s vlasnicima										
Pokriivanje gubitka 2018. godine iz ostalih kapitalnih rezervi	-	-	(82.937)	(11.186)	-	-	-	-	(82.937)	(11.186)
Ukupno transakcije s vlasnicima	-	-	(82.937)	(11.186)	-	-	-	-	(82.937)	(11.186)
Stanje 31. prosinca 2019.	14.550	1.910	13.066	1.306	(774)	(101)	(473)	(56)	26.369	3.059

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

26. REZERVE (NASTAVAK)

Zakonske rezerve

U skladu sa zakonom, zakonska rezerva formira se kao najmanje 5% dobiti za godinu do trenutka kad ukupni iznos rezerve ne dostigne 5% dioničkog kapitala Društva. Na dan 31. prosinca 2019. godine zakonske rezerve Društva iznose 14.550 tisuća kuna, odnosno 1.910 tisuća eura (2018.: 14.550 tisuća kuna, odnosno 1.910 tisuća eura).

Ostale kapitalne rezerve

Ostale kapitalne rezerve nastale su pojednostavljenim smanjenjem dioničkog kapitala 2013. godine kao razlika iznosa za koji je smanjen upisani kapital i prenesenih gubitaka koji su se pokrivali iz smanjenja kapitala. Temeljem odluke Skupštine od 13. srpnja 2015. godine ostale kapitalne rezerve u iznosu 662 tisuće kuna, odnosno 97 tisuća eura iskorištene su za pokrivanje prenesenih gubitaka. Temeljem odluke Skupštine od 17. srpnja 2017. godine u ostale kapitalne rezerve raspoređena je dobit 2016. godine u iznosu 8.042 tisuće kuna, odnosno 1.068 tisuća eura. Temeljem odluke Skupštine od 2. srpnja 2018. godine u ostale kapitalne rezerve raspoređena je dobit 2017. godine u iznosu 7.377 tisuća kuna, odnosno 983 tisuće eura. Temeljem odluke Skupštine od 9. srpnja 2019. godine ostale kapitalne rezerve u iznosu 82.937 tisuće kuna, odnosno 11.186 tisuća eura iskorištene su za pokrivanje gubitka ostvarenog u 2018. godini.

Ostale kapitalne rezerve na razini Grupe uključuju rezerve ovisnih društava. Rezerve društva Amadeus Croatia d.d. čine zakonske rezerve u iznosu 10 tisuća kuna, odnosno 1 tisuću eura (2018.: 10 tisuća kuna, odnosno 1 tisuću eura) i ostale rezerve u iznosu od 100 tisuća kuna, odnosno 14 tisuća eura (2018.: 100 tisuća kuna, odnosno 14 tisuća eura). Društvo Obzor putovanja d.o.o. ima ostale kapitalne rezerve u iznosu od 1.179 tisuća kuna, odnosno 154 tisuće eura (2018.: 1.179 tisuća kuna, odnosno 154 tisuće eura).

Rezerva fer vrijednosti

Rezerva fer vrijednosti nastala je s osnove usklađenja ulaganja u vlasničke instrumente. S obzirom da je fer vrijednost navedene imovine na datum izvještavanja niža od troška stjecanja rezerva fer vrijednosti je negativna i iznosi 774 tisuće kuna, odnosno 101 tisuću eura (2018.: 1.006 tisuća kuna, odnosno 132 tisuće eura).

Zaštitna rezerva

U okviru zaštitne rezerve priznaje se promjena fer vrijednosti učinkovitih derivativnih instrumenata označenih i svrstanih kao zaštita novčanog toka.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

27. OSNOVNI I RAZRIJEĐENI (GUBITAK)/DOBITAK PO DIONICI

Zarada po dionici izračunata je na temelju neto dobiti raspodjeljive dioničarima i prosječnog ponderiranog broja postojećih redovnih dionica kako slijedi:

	2019. Croatia Airlines Grupa		2018. Croatia Airlines Grupa	
	HRK	EUR	HRK	EUR
Gubitak za godinu u tisućama	<u>(78.465)</u>	<u>(10.583)</u>	<u>(81.688)</u>	<u>(11.020)</u>
Broj izdanih dionica		27.787.953		27.787.953
Osnovni i razrijeđeni gubitak po dionici u HRK/EUR	<u>(2,82)</u>	<u>(0,38)</u>	<u>(2,94)</u>	<u>(0,40)</u>

	2019. Croatia Airlines d.d.		2018. Croatia Airlines d.d.	
	HRK	EUR	HRK	EUR
Gubitak za godinu u tisućama	<u>(79.359)</u>	<u>(10.704)</u>	<u>(82.937)</u>	<u>(11.186)</u>
Broj izdanih dionica		27.787.953		27.787.953
Osnovni i razrijeđeni gubitak po dionici u HRK/EUR	<u>(2,86)</u>	<u>(0,39)</u>	<u>(2,98)</u>	<u>(0,40)</u>

Razrijeđena zarada po dionici je ista kao i osnovna jer Društvo nije imalo konvertibilnih instrumenata niti opcija u dionicama.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

28. REZERVIRANJA

Pregled rezerviranja Grupe i Društva je kako slijedi:

	Rezerviranja za sudske sporove		Rezerviranja za otpremnine i jubilarne nagrade		Ostala rezerviranja		Ukupno	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Stanje 31. prosinca 2018.	2.978	401	1.285	173	29.016	3.913	33.279	4.487
Rezervirano tijekom godine	668	90	1.026	138	-	-	1.694	228
Iskorišteno tijekom godine	(61)	(8)	(64)	(9)	(10.569)	(1.426)	(10.694)	(1.443)
Otpušteno tijekom godine	-	-	-	-	(19.070)	(2.572)	(19.070)	(2.572)
Tečajne razlike	-	(1)	-	-	623	85	623	84
Stanje 31. prosinca 2019.	3.585	482	2.247	302	-	-	5.832	784

Rezerviranja za sudske sporove odnose se na rezervaciju vezanu za tri radna spora. Rezerviranja su temeljena na procjeni odvjetnika koji zastupaju Društvo i ključnog rukovodstva Društva.

Rezerviranja za otpremnine odnose se na procijenjena dugoročna primanja zaposlenih u trenutku umirovljenja u skladu s odredbama Kolektivnog ugovora. Obveza se obračunava od strane neovisnog aktuaru. Značajne pretpostavke koje je koristio aktuar su kako slijedi: godišnja stopa odlazaka zaposlenika, diskontna stopa, dob odlaska u mirovinu je određena za svakog zaposlenika posebno uzimajući u obzir njegovu sadašnju dob i ukupno ostvareni staž.

Ostala rezerviranja na dan 31. prosinca 2018. odnosila su se na procijenjene obveze vezane uz postupak OIC (*Offer in Compromise*) u cilju postizanja nagodbe s američkim IRS-om (*Internal Revenue Service*) oko načina podmirenja zaostalih obveza s osnova američkih taksu. Tijekom 2019. godine postignuta je nagodba.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

29. DUGOROČNI KREDITI

	2019.		2018.		2019.		2018.	
	Croatia Airlines Grupa tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines Grupa tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura
Dugoročni krediti	155.447	20.886	76.030	10.250	155.447	20.886	76.030	10.250
Kratkoročni dio dugoročnih kredita	(12.652)	(1.700)	(20.769)	(2.800)	(12.652)	(1.700)	(20.769)	(2.800)
	142.795	19.186	55.261	7.450	142.795	19.186	55.261	7.450

Opis obveza po dugoročnim kreditima Društva je kako slijedi:

Namjena kredita	Izorna valuta	Iznos kredita	Godišnja kamatna stopa	Dospijeće	2019.		2018.	
					tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Kredit za refinanciranje dugova	EUR	15.000	3m EURIBOR + 4,8% (min 8%)	10. mjesec 2019.	-	-	16.319	2.200
Kredit za investicijsko održavanje motora	EUR	8.500	3m EURIBOR + 3,07%	12. mjesec 2022.	55.447	7.450	59.711	8.050
Kredit za održavanje financijske stabilnosti	HRK	250.000	2%	1. mjesec 2022.	100.000	13.436	-	-
Tekuće dospijeće					155.447	20.886	76.030	10.250
Dugoročni dio kredita					(12.652)	(1.700)	(20.769)	(2.800)
					142.795	19.186	55.261	7.450

Plan otplate obveze po dugoročnim kreditima je kako slijedi:

	2019.		2019.	
	Croatia Airlines Grupa tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura
2020.	12.652	1.700	12.652	1.700
2021.	12.652	1.700	12.652	1.700
2022.	130.143	17.486	130.143	17.486
Poslije 2022.	-	-	-	-
	155.447	20.886	155.447	20.886

Dugoročni kredit osiguran je zalogom nad dva zrakoplova tipa Airbus.

Usklada kretanja obveze po dugoročnim kreditima s novčanim tokovima iz financijskih aktivnosti iskazana je u sklopu bilješke 31.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

30. NAJMOVI

Grupa i Društvo unajmljuju zrakoplove i motore, poslovne prostore i automobile. Prethodno su svi najmovi bili klasificirani kao operativni najmovi u skladu s MRS-om 17. Grupa i Društvo nisu imali najmova klasificiranih kao financijski najmovi u skladu s MRS-om 17.

Imovina s pravom korištenja

Croatia Airlines Grupa

2019. godina	Zrakoplovi		Rezervni motori		Poslovni prostori		Automobili		Ukupno	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
NABAVNA VRIJEDNOST										
Stanje 1.1.2019.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Inicijalno priznavanje prema MSFI 16	443.873	59.869	72.643	9.798	15.761	2.126	256	35	532.533	71.828
Prilagođeno stanje 1.1.2019.	443.873	59.869	72.643	9.798	15.761	2.126	256	35	532.533	71.828
Povećanja	-	-	-	-	12.231	1.650	-	-	12.231	1.650
Otuđenja	-	-	-	-	(2.692)	(363)	-	-	(2.692)	(363)
Tečajne razlike	-	(229)	-	(38)	-	(14)	-	(1)	-	(282)
Stanje 31.12.2019.	443.873	59.640	72.643	9.760	25.300	3.399	256	34	542.072	72.833
AKUMULIRANA AMORTIZACIJA I ISPRAVAK VRIJEDNOSTI										
Stanje 1.1.2019.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Trošak amortizacije za godinu	68.211	9.200	21.998	2.967	6.157	830	95	13	96.461	13.010
Otuđenja	-	-	-	-	(1.423)	(192)	-	-	(1.423)	(192)
Tečajne razlike	-	(35)	-	(12)	-	(2)	-	-	-	(49)
Stanje 31.12.2019.	68.211	9.165	21.998	2.955	4.734	636	95	13	95.038	12.769
SADAŠNJA VRIJEDNOST										
Stanje 31.12.2019.	375.662	50.475	50.645	6.805	20.566	2.763	161	21	447.034	60.064
Stanje 1.1.2019.	443.873	59.869	72.643	9.798	15.761	2.126	256	35	532.533	71.828

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

30. NAJMOVI (NASTAVAK)

Croatia Airlines d.d.

2019. godina	Zrakoplovi		Rezervni motori		Poslovni prostori		Automobili		Ukupno	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
NABAVNA VRIJEDNOST										
Stanje 1.1.2019.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Inicijalno priznavanje prema MSFI 16	443.873	59.869	72.643	9.798	14.733	1.987	109	15	531.358	71.669
Prilagođeno stanje 1.1.2019.	443.873	59.869	72.643	9.798	14.733	1.987	109	15	531.358	71.669
Povećanja	-	-	-	-	12.231	1.650	-	-	12.231	1.650
Otuđenja	-	-	-	-	(2.692)	(363)	-	-	(2.692)	(363)
Tečajne razlike	-	(229)	-	(38)	-	(13)	-	-	-	(280)
Stanje 31.12.2019.	443.873	59.640	72.643	9.760	24.272	3.261	109	15	540.897	72.676
AKUMULIRANA AMORTIZACIJA I ISPRAVAK VRIJEDNOSTI										
Stanje 1.1.2019.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Trošak amortizacije za godinu	68.211	9.200	21.998	2.967	5.912	797	31	4	96.152	12.968
Otuđenja	-	-	-	-	(1.423)	(192)	-	-	(1.423)	(192)
Tečajne razlike	-	(35)	-	(11)	-	(2)	-	-	-	(48)
Stanje 31.12.2019.	68.211	9.165	21.998	2.956	4.489	603	31	4	94.729	12.728
SADAŠNJA VRIJEDNOST										
Stanje 31.12.2019.	375.662	50.475	50.645	6.804	19.783	2.658	78	11	446.168	59.948
Stanje 1.1.2019.	443.873	59.869	72.643	9.798	14.733	1.987	109	15	531.358	71.669

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

30. NAJMOVI (NASTAVAK)

Obveze po najmovima

	2019.		2018.		2019.		2018.	
	Croatia Airlines Grupa tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines Grupa tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura
Dugoročne obveze po najmovima	381.074	51.202	-	-	380.439	51.117	-	-
Kratkoročne obveze po najmovima	81.360	10.932	-	-	81.051	10.890	-	-
	462.434	62.134	-	-	461.490	62.007	-	-

Plan otplate obveza po najmovima je kako slijedi:

	2019.		2019.	
	Croatia Airlines Grupa tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura
2020.	81.360	10.932	81.051	10.890
2021.	85.432	11.479	85.138	11.439
2022.	70.468	9.468	70.354	9.453
Poslije 2022.	225.174	30.255	224.947	30.225
	462.434	62.134	461.490	62.007

Usklada kretanja obveze po najmovima s novčanim tokovima iz financijskih aktivnosti je kako slijedi:

	Croatia Airlines Group 2019.		Croatia Airlines d.d. 2019.	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Inicijalno priznavanje prema MSFI 16	527.743	71.148	526.568	70.989
Promjene iz nenovčanih tokova				
Priznavanje tijekom godine	12.231	1.650	12.231	1.650
Prekid najma	(1.282)	(173)	(1.282)	(173)
Kamata	14.966	2.019	14.942	2.015
Utjecaj promjene tečaja	5.695	768	5.695	768
Preračun tečaja	-	(205)	-	(204)
Ukupne promjene iz nenovčanih tokova	31.610	4.059	31.586	4.056
Promjene iz novčanih tokova				
Plaćena kamata	(14.966)	(2.019)	(14.942)	(2.015)
Plaćena glavnica	(81.953)	(11.054)	(81.722)	(11.023)
Ukupne promjene iz novčanih tokova	(96.919)	(13.073)	(96.664)	(13.038)
Stanje na dan 31. prosinca 2019.	462.434	62.134	461.490	62.007

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

31. KRATKOROČNI KREDITI

	2019.		2018.		2019.		2018.	
	Croatia Airlines Grupa tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines Grupa tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura
Kratkoročni krediti	31.500	4.232	64.553	8.703	31.500	4.232	64.553	8.703
	31.500	4.232	64.553	8.703	31.500	4.232	64.553	8.703

Opis obveza po kratkoročnim kreditima Društva je kako slijedi:

Namjena kredita	Izorna valuta	Iznos kredita	Godišnja kamatna stopa	Dospijeće	2019.		2018.	
					tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Kredit za potrebe tekuće likvidnosti	HRK	21.000	2,95% fiksna	6. mjesec 2020.	21.000	2.821	-	-
Kredit za potrebe tekuće likvidnosti	HRK	6.000	3,40% fiksna	1. mjesec 2020.	6.000	806	-	-
Kredit za potrebe tekuće likvidnosti	HRK	4.500	3,40% fiksna	1. mjesec 2020.	4.500	605	-	-
Kredit za potrebe tekuće likvidnosti	EUR	3.000	EURIBOR + 3,00%	6. mjesec 2019.	-	-	22.253	3.000
Kredit za potrebe tekuće likvidnosti	HRK	7.450	91 dan + 2,90%	5. mjesec 2019.	-	-	7.450	1.004
Kredit za potrebe tekuće likvidnosti	HRK	7.400	2,05% fiksna	6. mjesec 2019.	-	-	7.400	998
Kredit za potrebe tekuće likvidnosti	HRK	7.450	2,05% fiksna	10. mjesec 2019.	-	-	7.450	1.004
Kredit za potrebe tekuće likvidnosti	HRK	20.000	3m ZIBOR + 3,01%	9. mjesec 2019.	-	-	20.000	2.697
					31.500	4.232	64.553	8.703

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

31. KRATKOROČNI KREDITI (NASTAVAK)

Usklada kretanja obveze po kreditima s novčanim tokovima iz financijskih aktivnosti je kako slijedi:

	Dugoročni krediti		Kratkoročni krediti		Ukupno krediti	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Stanje na dan 1. siječnja 2019.	76.030	10.250	64.553	8.703	140.583	18.953
<i>Promjene iz financijskih novčanih tokova</i>						
Primljeni krediti	100.000	13.488	10.654	1.437	110.654	14.925
Otplata kredita	(20.820)	(2.808)	(36.328)	(4.900)	(57.148)	(7.708)
Ukupne promjene iz financijskih novčanih tokova	79.180	10.680	(25.674)	(3.463)	53.506	7.217
<i>Ostale promjene</i>						
Kompenzirano s potraživanjem od kartičnih kuća	-	-	(7.450)	(1.005)	(7.450)	(1.005)
Tečajne razlike	237	32	71	10	308	42
Efekt preračuna tečaja	-	(76)	-	(13)	-	(89)
Ukupne ostale promjene	237	(44)	(7.379)	(1.008)	(7.142)	(1.052)
Stanje na dan 31. prosinca 2019.	155.447	20.886	31.500	4.232	186.947	25.118
	Dugoročni krediti		Kratkoročni krediti		Ukupno krediti	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Stanje na dan 1. siječnja 2018.	31.557	4.200	54.044	7.193	85.601	11.393
<i>Promjene iz financijskih novčanih tokova</i>						
Primljeni krediti	62.728	8.460	42.300	5.705	105.028	14.165
Otplata kredita	(18.177)	(2.452)	(31.476)	(4.245)	(49.653)	(6.697)
Ukupne promjene iz financijskih novčanih tokova	44.551	6.008	10.824	1.460	55.375	7.468
<i>Ostale promjene</i>						
Tečajne razlike	(78)	(11)	(315)	(42)	(393)	(53)
Efekt preračuna tečaja	-	53	-	92	-	145
Ukupne ostale promjene	(78)	42	(315)	50	(393)	92
Stanje na dan 31. prosinca 2018.	76.030	10.250	64.553	8.703	140.583	18.953

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

32. OBVEZE PREMA DOBAVLJAČIMA

	2019.		2018.		2019.		2018.	
	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Obveze prema dobavljačima u zemlji	110.932	14.905	84.849	11.439	108.914	14.634	83.427	11.247
Obveze prema dobavljačima u inozemstvu	76.309	10.253	111.315	15.007	76.124	10.228	111.128	14.982
	<u>187.241</u>	<u>25.158</u>	<u>196.164</u>	<u>26.446</u>	<u>185.038</u>	<u>24.862</u>	<u>194.555</u>	<u>26.229</u>

33. OSTALE KRATKOROČNE OBVEZE

	2019.		2018.		2019.		2018.	
	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Obveze za usluge u zračnom prometu	121.229	16.289	118.377	15.959	121.229	16.289	118.377	15.959
Primljeni depoziti i predujmovi	13.670	1.837	10.151	1.369	13.670	1.837	10.151	1.369
Obveze za plaće	20.959	2.816	18.401	2.481	20.566	2.763	18.040	2.432
Ostale kratkoročne obveze	6.238	839	7.590	1.023	6.039	811	7.389	996
	<u>162.096</u>	<u>21.781</u>	<u>154.519</u>	<u>20.832</u>	<u>161.504</u>	<u>21.700</u>	<u>153.957</u>	<u>20.756</u>

Kratkoročne obveze za usluge u zračnom prometu odnose se na obvezu s osnove prodanih važećih, a još neiskorištenih putničkih karata. Ove obveze prestaju po obavljanju usluge prijevoza ili povratom odgovarajućeg iznosa putniku za vraćene karte.

34. ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHODI BUDUĆIH RAZDOBLJA

	2019.		2018.		2019.		2018.	
	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines Grupa	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.	Croatia Airlines d.d.
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Odgođeni prihodi	1.088	146	6	1	1.088	146	6	1
Obračunati troškovi neiskorištenih godišnjih odmora	1.668	224	1.403	189	1.535	206	1.311	177
Obračunati troškovi	28.499	3.829	33.746	4.549	27.901	3.749	32.906	4.436
	<u>31.255</u>	<u>4.199</u>	<u>35.155</u>	<u>4.739</u>	<u>30.524</u>	<u>4.101</u>	<u>34.223</u>	<u>4.614</u>

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

35. PREUZETE OBVEZE

Dospijeće plaćanja ugovorenih obveza vezano za ulaganje u nove zrakoplove je kako slijedi:

	2019. tisuće kuna	2019. tisuće eura	2018. tisuće kuna	2018. tisuće eura
Do jedne godine	114.355	15.424	13.755	1.855
Između jedne i pet godina	380.812	51.364	473.778	63.900
Preko pet godina	-	-	-	-
	<u>495.167</u>	<u>66.788</u>	<u>487.533</u>	<u>65.755</u>

36. ZAPOSLENICI

Broj zaposlenika na dan 31. prosinca je bio kako slijedi:

	2019.	2018.
Croatia Airlines d.d.		
Piloti i kopiloti	138	127
Kabinsko osoblje	179	155
Tehničko osoblje i održavanje	249	248
Prodaja i marketing	152	130
Zemaljska operativa	115	119
Ostali zaposlenici	166	180
	<u>999</u>	<u>959</u>
Ovisna društva		
Obzor putovanja d.o.o.	19	17
Amadeus Croatia d.o.o.	8	8
Ukupno	<u>1.026</u>	<u>984</u>

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

37. TRANSAKCIJE S POVEZANIM STRANAMA

37.1 TRANSAKCIJE S OVISNIM DRUŠTVIMA

Transakcije s ovisnim društvima prikazane su u nastavku:

	2019. tisuće kuna	2019. tisuće eura	2018. tisuće kuna	2018. tisuće eura
Prihodi				
Obzor putovanja d.o.o.	89	12	100	13
Amadeus Croatia d.d.	30	4	30	4
Ukupni prihodi	119	16	130	17
Prihodi od udjela u dobiti				
Obzor putovanja d.o.o.	300	40	-	-
Amadeus Croatia d.d.	52	7	56	8
Ukupni prihodi od udjela u dobiti	352	47	56	8
Rashodi				
Obzor putovanja d.o.o.	62	8	303	41
Amadeus Croatia d.d.	-	-	-	-
Ukupni rashodi	62	8	303	41
	2019. tisuće kuna	2019. tisuće eura	2018. tisuće kuna	2018. tisuće eura
Potraživanja				
Obzor putovanja d.o.o.	22	3	28	4
Amadeus Croatia d.d.	3	-	3	-
Ukupna potraživanja	25	3	31	4
Potraživanja za udjele u dobiti				
Obzor putovanja d.o.o.	-	-	-	-
Amadeus Croatia d.d.	-	-	-	-
Ukupna potraživanja za udjele u dobiti	-	-	-	-
Obveze				
Obzor putovanja d.o.o.	26	3	70	9
Amadeus Croatia d.d.	-	-	-	-
Ukupne obveze	26	3	70	9

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

37. TRANSAKCIJE S POVEZANIM STRANAMA (NASTAVAK)

37.2 TRANSAKCIJE S POVEZANIM STRANAMA U VLASNIŠTVU REPUBLIKE HRVATSKE

Društvo je većinskom vlasništvu Republike Hrvatske koja svojim udjelom u vlasništvu i glasačkim pravima ima značajni utjecaj na poslovanje Društva. S obzirom na značajni utjecaj države u vlasništvu, Društvo je u povezanom odnosu s državnim institucijama i društvima gdje država drži većinski udio ili ima značajan utjecaj.

U svrhu objava transakcija s povezanim društvima, Društvo ne smatra rutinske transakcije (kao plaćanje poreza, pristojbi i slične) s raznim lokalnim društvima (u direktnom ili indirektnom u vlasništvu države) ili s drugim državnim tijelima, transakcijama s povezanim društvima.

Značajnije transakcije koje Društvo ima s državnim poduzećima odnose se na troškove zračnih luka i goriva te prihodi od prodaje karata i prihodi od prijevoza tereta (pošte).

Transakcije s povezanim stranama, društvima u većinskom vlasništvu Republike Hrvatske ili društvima od strateškog značaja za Republiku Hrvatsku prikazane su u nastavku:

	2019. tisuće kuna	2019. tisuće eura	2018. tisuće kuna	2018. tisuće eura
Prihodi				
Zračna luka Osijek d.o.o., Klisa	28	4	216	29
Zračna luka Pula d.o.o., Pula	13	2	15	2
Zračna luka Rijeka d.o.o., Omišalj	43	6	638	86
Zračna luka Zadar d.o.o., Zadar	27	4	16	2
Zračna luka Split d.o.o., Kaštel Štafilic	648	87	585	79
Zračna luka Dubrovnik d.o.o., Čilipi	274	37	289	39
Zrakoplovno-tehnički centar d.d., Velika Gorica	8	1	3	-
HP – Hrvatska pošta d.d., Zagreb	1.719	232	1.635	221
INA – Industrija nafte d.d., Zagreb	-	-	-	-
Ukupni prihodi	2.760	373	3.397	458
Rashodi				
Zračna luka Osijek d.o.o., Klisa	173	23	185	25
Zračna luka Pula d.o.o., Pula	2.130	287	2.197	296
Zračna luka Rijeka d.o.o., Omišalj	133	18	98	13
Zračna luka Zadar d.o.o., Zadar	3.100	418	3.426	462
Zračna luka Split d.o.o., Kaštel Štafilic	21.281	2.870	21.278	2.870
Zračna luka Dubrovnik d.o.o., Čilipi	15.929	2.148	16.402	2.212
Zrakoplovno-tehnički centar d.d., Velika Gorica	329	44	221	30
HP – Hrvatska pošta d.d., Zagreb	58	8	71	10
INA – Industrija nafte d.d., Zagreb	175.045	23.610	173.237	23.365
Ukupni rashodi	218.178	29.426	217.115	29.283

Transakcije s ostalim društvima u državnom vlasništvu i državnim institucijama nisu značajne.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

37. TRANSAKCIJE S POVEZANIM STRANAMA (NASTAVAK)

37.2 TRANSAKCIJE S POVEZANIM STRANAMA U VLASNIŠTVU REPUBLIKE HRVATSKE (NASTAVAK)

	2019. tisuće kuna	2019. tisuće eura	2018. tisuće kuna	2018. tisuće eura
Potraživanja				
Zračna luka Osijek d.o.o., Klisa	-	-	-	-
Zračna luka Pula d.o.o., Pula	-	-	-	-
Zračna luka Rijeka d.o.o., Omišalj	-	-	-	-
Zračna luka Zadar d.o.o., Zadar	-	-	1	-
Zračna luka Split d.o.o., Kaštel Štafilić	-	-	-	-
Zračna luka Dubrovnik d.o.o., Čilipi	30	4	3	-
Zrakoplovno-tehnički centar d.d., Velika Gorica	-	-	1	-
HP – Hrvatska pošta d.d., Zagreb	214	29	214	29
INA – Industrija nafte d.d., Zagreb	-	-	-	-
Ukupna potraživanja	244	33	219	29
Obveze				
Zračna luka Osijek d.o.o., Klisa	20	3	-	-
Zračna luka Pula d.o.o., Pula	523	70	513	69
Zračna luka Rijeka d.o.o., Omišalj	45	6	44	6
Zračna luka Zadar d.o.o., Zadar	706	95	717	97
Zračna luka Split d.o.o., Kaštel Štafilić	10.693	1.437	7.832	1.056
Zračna luka Dubrovnik d.o.o., Čilipi	7.827	1.052	4.936	665
Zrakoplovno-tehnički centar d.d., Velika Gorica	65	9	56	8
HP – Hrvatska pošta d.d., Zagreb	9	1	13	2
INA – Industrija nafte d.d., Zagreb	15.772	2.119	15.667	2.112
Ukupne obveze	35.660	4.792	29.778	4.015

PSO naknada

Tijekom godine Društvo je temeljem PSO naknade, odnosno naknade Ministarstva mora, prometa i infrastrukture za očuvanje prometne povezanosti regija u domaćem linijskom zračnom prijevozu realiziralo prihod u iznosu 78.783 tisuće kuna, odnosno 10.626 tisuća eura (2018.: 81.361 tisuću kuna, odnosno 10.973 tisuće eura). Potraživanje na datum izvještavanja po osnovi PSO naknade iznosi 5.029 tisuća kuna, odnosno 676 tisuća eura i iskazano je unutar potraživanja od države i državnih institucija u bilješci 21 (2018.: 8.888 tisuća kuna, odnosno 1.198 tisuća eura).

Dugoročni krediti

Tijekom godine Društvo nije uzimalo dugoročne kredite banke u vlasništvu Republike Hrvatske (2018.: Društvo je uzelo kredit u iznosu 31.339 tisuća kuna, odnosno 4.250 tisuća eura). Obveza po kreditu na datum izvještavanja iznosi 27.724 tisuće kuna, odnosno 3.725 tisuća eura (2018.:29.856 tisuća kuna, odnosno 4.025 tisuća eura). Trošak kamata priznat tijekom godine iznosio je 801 tisuću kuna, odnosno 108 tisuća eura (2018.: 505 tisuća kuna, odnosno 68 tisuća eura).

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

37. TRANSAKCIJE S POVEZANIM STRANAMA (NASTAVAK)

37.2 TRANSAKCIJE S POVEZANIM STRANAMA U VLASNIŠTVU REPUBLIKE HRVATSKE (NASTAVAK)

Dugoročni krediti (nastavak)

Tijekom godine temeljem zajma ukupne vrijednosti 250.000 tisuća kuna, Društvo je dobilo 100.000 tisuća kuna, odnosno 13.488 tisuća eura od Ministarstva mora, prometa i infrastrukture. Obveza po zajmu na datum izvještavanja iznosi 100.000 tisuća kuna, odnosno 13.436 tisuća eura. Trošak kamata priznat tijekom godine iznosio je 526 tisuća kuna, odnosno 71 tisuću eura. Obveza za obračunati trošak kamata, iskazana unutar obračunatih troškova u sklopu bilješke 34 iznosi 526 tisuća kuna, odnosno 71 tisuću eura.

Kratkoročni krediti

Tijekom godine Društvo nije uzimalo kratkoročne kredite banke u vlasništvu Republike Hrvatske (2018.: Društvo je uzelo kredit u iznosu 20.000 tisuća kuna, odnosno 2.697 tisuća eura). Kredit uzet prošle godine je vraćen tako da obveza po kreditu na datum izvještavanja iznosi nula kuna, odnosno nula eura (2018.: 20.000 tisuća kuna, odnosno 2.697 tisuća eura). Trošak kamata priznat tijekom godine iznosio je 432 tisuće kuna, odnosno 58 tisuća eura (2018.: 88 tisuća kuna, odnosno 12 tisuća eura).

37.3 TRANSAKCIJE S KLJUČNIM ČLANOVIMA RUKOVODSTVA I ČLANOVIMA NADZORNOG ODBORA

Ukupno isplaćene naknade članovima uprave, direktorima i drugim ključnim članovima rukovodstva iznosile su kako slijedi:

	2019. tisuće kuna	2019. tisuće eura	2018. tisuće kuna	2018. tisuće eura
Plaće i naknade - bruto	7.457	1.006	7.367	994
Primici u naravi - bruto	134	18	127	17
	<u>7.591</u>	<u>1.024</u>	<u>7.494</u>	<u>1.011</u>

Na dan 31. prosinca 2019. na položajima članova uprave, direktora i drugih ključnih članova rukovodstva bilo je zaposleno 14 osoba (2018.: 14 osoba).

Naknade članovima Nadzornog odbora tijekom 2019. godine iznosile su 158 tisuća kuna, odnosno 21 tisuću eura (2018.: 179 tisuća kuna, odnosno 24 tisuće eura).

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

38. UPRAVLJANJE RIZICIMA

Financijski instrumenti i upravljanje financijskim rizicima

U transakcijama financijskim instrumentima Društvo na sebe preuzima financijske rizike. Ovi rizici uključuju tržišni rizik, kreditni rizik i rizik likvidnosti. Značajniji rizici, zajedno s metodama koje se koriste u upravljanju tim rizicima, navedeni su u nastavku.

Fer vrijednost financijskih instrumenata

Fer vrijednost financijskog instrumenta je iznos po kojem se sredstvo može razmijeniti ili obveza podmiriti između poznatih i spremnih strana u transakciji pred pogodbom.

Fer vrijednost se temelji na kotiranim tržišnim cijenama ako su dostupne. Ako tržišne cijene nisu dostupne, fer vrijednost se procjenjuje primjenom modela diskontiranog novčanog tijeka ili drugih odgovarajućih tehnika za utvrđivanje cijena. Promjene u pretpostavkama na kojima se temelje procjene, uključujući diskontne stope i procijenjene buduće novčane tijekove, značajno utječu na procjene. Iz tog razloga, procijenjene fer vrijednosti ne mogu se ostvariti prodajom financijskog instrumenta u ovome trenutku.

Metode procjene ili pretpostavke u određivanju fer vrijednosti

Prilikom izračuna fer vrijednosti Društvo uzima u obzir MSFI pravila hijerarhije fer vrijednosti koja odražavaju značajnost ulaznih podataka korištenih u procesu vrednovanja. Svaki instrument se individualno detaljno procjenjuje. Razine hijerarhije fer vrijednosti se određuju na temelju najniže razine i ulaznih podataka značajnih za određivanje fer vrijednosti instrumenta.

Financijski instrumenti koji se vode po fer vrijednosti kategorizirani su u tri razine MSFI hijerarhije fer vrijednosti, kako slijedi:

1. prva razina dostupnih pokazatelja – pokazatelji fer vrijednosti su izvedeni iz (neusklađenih) cijena koje kotiraju na aktivnim tržištima za identičnu imovinu i identične obveze,
2. druga razina dostupnih pokazatelja – pokazatelji fer vrijednosti su izvedeni iz drugih podataka, a ne iz kotiranih cijena iz 1. razine, a odnose se na inpute izvedene izravno za promatrana sredstva ili obveze (tj. kao cijene) ili neizravno (izvedeni iz cijena), i
3. treća razina pokazatelja – pokazatelji izvedeni primjenom metoda vrednovanja u kojima su kao ulazni podaci korišteni podaci o imovini ili obvezama koji se ne temelje na dostupnim tržišnim podacima (nedostupni ulazni podaci).

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

38. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Tabela u nastavku prikazuje imovinu Grupe i Društva po fer vrijednosti na datum izvještavanja:

	Razina 1 tisuće kuna	Razina 2 tisuće kuna	Razina 3 tisuće kuna	Ukupno tisuće kuna
2019.				
<i>Ulaganja u vlasničke instrumente</i>				
Kotirana društva	929	-	-	929
Nekotirana društva	-	-	189	189
Ukupno	929	-	189	1.118
	Razina 1 tisuće eura	Razina 2 tisuće eura	Razina 3 tisuće eura	Ukupno tisuće eura
2019.				
<i>Ulaganja u vlasničke instrumente</i>				
Kotirana društva	125	-	-	125
Nekotirana društva	-	-	25	25
Ukupno	125	-	25	150
	Razina 1 tisuće kuna	Razina 2 tisuće kuna	Razina 3 tisuće kuna	Ukupno tisuće kuna
2018.				
<i>Ulaganja u vlasničke instrumente</i>				
Kotirana društva	697	-	-	697
Nekotirana društva	-	-	189	189
Ukupno	697	-	189	886
	Razina 1 tisuće eura	Razina 2 tisuće eura	Razina 3 tisuće eura	Ukupno tisuće eura
2018.				
<i>Ulaganja u vlasničke instrumente</i>				
Kotirana društva	94	-	-	94
Nekotirana društva	-	-	25	25
Ukupno	94	-	25	119

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

38. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Upravljanje rizicima

Kao zrakoplovni prijevoznik u međunarodnom zračnom prometu, Grupa i Društvo su izloženi promjenama cijena, kamatnih stopa i valutnih tečajeva. Iz tog razloga, Grupa i Društvo primjenjuju politiku analiziranja i aktivnog upravljanja postojećim rizičnim pozicijama i tržišnim trendovima, kao i internog prijeboja rizičnih pozicija u mjeri u kojoj je to moguće.

Odnos duga i kapitala na kraju godine bio je kako slijedi:

	2019.		2018.		2019.		2018.	
	Croatia Airlines Grupa tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines Grupa tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura	Croatia Airlines d.d. tisuće kuna	tisuće eura
Dug	649.381	87.252	140.583	18.953	648.437	87.125	140.583	18.953
Novac i novčani ekvivalenti	(39.071)	(5.250)	(20.638)	(2.782)	(33.749)	(4.535)	(16.625)	(2.241)
Neto dug	610.310	82.002	119.945	16.171	614.688	82.590	123.958	16.712
Kapital	229.818	30.877	308.152	41.543	224.890	30.218	304.118	40.998
Odnos duga i glavnice	266%	266%	39%	39%	273%	273%	41%	41%

Kamatni rizik

Kamatni rizik je mogućnost promjene vrijednosti financijskog instrumenta ili novčanih tijekova povezanih s financijskim instrumentom uslijed promjene tržišnih kamatnih stopa, a odnosi se uglavnom na potraživanja i obveze s dospijanjem preko jedne godine.

Grupa i Društvo su izloženi kamatnom riziku s obzirom da je većina primljenih kredita odobrena s varijabilnom kamatnom stopom kako je prikazano u bilješkama 29 i 31. Kamatne stope na depozite su prikazane u bilješci 16. Da je kamatna stopa bila veća za 0,5% u odnosu na važeće tržišne kamatne stope, iznos od 17 tisuća kuna, odnosno 2 tisuće eura teretio bi izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti (2018.: 19 tisuća kuna, odnosno 3 tisuće eura), i obrnuto, da je kamatna stopa bila manja za 0,5% iznos od 17 tisuća kuna, odnosno 2 tisuće eura imao bi pozitivan učinak na izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti za 2019. godinu (2018.: 19 tisuća kuna, odnosno 3 tisuće eura).

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

38. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Valutni rizik

Grupa i Društvo su izloženi transakcijskom riziku, a to je rizik negativnog utjecaja promjena valutnih tečajeva u odnosu na kunu na novčane tijekove iz komercijalnih aktivnosti; i bilančnom riziku, a to je rizik da vrijednost neto monetarnih sredstava u stranim valutama bude niža prilikom preračunavanja u kune kao posljedica promjene valutnih tečajeva.

Najznačajniji valutni rizik kojem su Grupa i Društvo izloženi proizlazi iz obveza temeljem dugoročnih kredita i dugoročnih najмова, kako je opisano u bilješkama 29 i 30, a koji su većim dijelom denominirani u eurima i američkim dolarima. Grupa i Društvo ovu izloženost pokrivaju s prihodima od prodaje karata u inozemstvu, čime ostvaruje dostatne priljeve za pokriće otplate dugova. Dobit i gubitke po dugovanjima iz dugoročnih kredita u stranoj valuti Grupa i Društvo obračunavaju kao zaštitu novčanog tijeka u okviru glavnice, kao što je opisano u računovodstvenim politikama.

Utjecaj promjene vrijednosti valuta na neto monetarna potraživanja/obveze denominirane u eurima i dolarima na datum izvještavanja (jačanje/slabljenje za 0,50%) je kako slijedi:

tisuće kuna	Utjecaj promjene eura		Utjecaj promjene dolara	
	2019.	2018.	2019.	2018.
Dobit / (gubitak)	<u>(1.932)</u>	<u>(541)</u>	<u>(554)</u>	<u>(60)</u>

Utjecaj promjene vrijednosti valuta na prihode (jačanje/slabljenje za 0,50%) je kako slijedi:

tisuće kuna	Utjecaj promjene eura		Utjecaj promjene dolara	
	2019.	2018.	2019.	2018.
Dobit / (gubitak)	<u>3.269</u>	<u>3.026</u>	<u>1.350</u>	<u>1.359</u>

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

38. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Kreditni rizik

Prijevoz putnika i tereta fakturira se većim dijelom putem agencija koje posluju po pravilima IATA-e i po zadanim uvjetima pristupa prema kojima, u okviru pravila BSP sustava, obvezno prilažu bankovne garancije. Agenti pojedinci, koji nisu članovi IATA-e su dužni priložiti odgovarajuće instrumente osiguranja, kako bi mogli poslovati s Društvom. Kreditni rizik povezan s agentima relativno je nizak zbog toga što iznosi potraživanja od bilo kojeg agenta pojedinca nisu značajni.

Ako uvjetima plaćanja nije izričito drukčije ugovoreno, potraživanja i obveze iz međusobnih odnosa zrakoplovnih tvrtki po osnovi prijevoza uobičajeno se podmiruju na neto osnovi putem IATA-ine klirinške kuće, što uvelike doprinosi smanjenju rizika neplaćanja.

U svim drugim odnosima plaćanja Grupa i Društvo procjenjuju solventnost i urednost plaćanja klijenata i prate izloženost prema bilo kojem klijentu primjenjujući limite, čiju primjerenost Grupa i Društvo periodički provjeravaju. Ako postoje čimbenici koji upućuju na nemogućnost klijenta da podmiri sve ili dio obveza, Grupa i Društvo knjiže odgovarajući ispravak vrijednosti, kojim se knjigovodstveni iznos potraživanja svodi na njihov nadoknadivi iznos. Kreditni rizik povezan s ulaganjima i derivativnim financijskim instrumentima proizlazi iz rizika neplaćanja druge ugovorne strane. Budući da su transakcije zaključene sa stranama izuzetno velike kreditne sposobnosti, rizik neplaćanja je, po mišljenju Uprave Društva, nizak.

Cjenovni rizik

Društvo je izloženo riziku povezanom s promjenama cijene mlaznog goriva za zrakoplove, koje čini značajnu stavku troškova Društva. Cijena mlaznog goriva na tržištu je u proteklim godinama izrazito volatilna.

Da je cijena goriva na tržištu bila veća za 5% u odnosu na važeće tržišne cijene, iznos od 15.104 tisuće kuna odnosno 2.037 tisuća eura teretio bi izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, i obrnuto, da je cijena goriva na tržištu bila manja za 5%, iznos od 15.104 tisuće kuna odnosno 2.037 tisuća eura imao bi pozitivan učinak na izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti za 2019. godinu (2018.: 15.423 tisuće kuna odnosno 2.080 tisuća eura).

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik suočavanja s poteškoćama u podmirenju preuzetih obveza u trenutku njihovog dospijea. Grupa i Društvo upravljaju rizikom likvidnosti redovitim praćenjem dospijea obveza te održavanjem odgovarajućih iznosa gotovog novca i depozita, kako bi se pokrili neočekivani novčani izdaci.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

38. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Zaštita od rizika koju provodi Društvo

Upravljanje poslovnim rizicima nužno je kako bi se očuvala vrijednost Grupe i Društva u nestabilnim uvjetima poslovanja te zahtjeva primjenu odgovarajućih financijskih instrumenata i metoda. Jedan od najznačajnijih rizika u poslovanju Društva u zadnjih nekoliko godina je porast cijena nafte, odnosno goriva. Pored toga, Društvo je izloženo uvjetima na međunarodnom tržištu i financira flotu kreditima denominiranim u inozemnim valutama. Od navedenih rizika Društvo se štiti sukladno donesenim strategijama (Strategija zaštite od rizika promjene valutnih tečajeva po osnovi preuzetih dugoročnih obveza u stranim valutama i Strategija zaštite od rizika promjene cijena goriva).

Grupa i Društvo dosljedno primjenjuju strategiju zaštite od promjene tečajeva inozemnih valuta budućim tijekovima prihoda u stranoj valuti od 1999. godine. Društvo je pri preuzimanju dugoročnih kreditnih obveza ocijenilo temeljem očekivanih tijekova prihoda u valutama da se valutni rizik računa dobiti i gubitka po osnovu nerealiziranih tečajnih razlika temeljem nedospjelog dijela dugoročnih kredita u budućem vremenskom horizontu valutno u potpunosti pokriva iz očekivanih prihoda.

Grupa i Društvo su odabrali strategiju zaštite od rizika promjene valutnih tečajeva po osnovi preuzetih dugoročnih kredita u stranim valutama putem zaštite novčanog tijeka kroz razdoblje od 3 godine. S obzirom da projicirane prihode za buduće vremensko razdoblje Uprava Društva smatra vrlo izvjesnima, budući tijek prihoda definiran je kao zaštita novčanog tijeka uzetih dugoročnih valutnih kredita.

Grupa i Društvo u svrhu zaštite od tečajnih razlika, kamatnih rizika te rizika promjena cijena goriva koriste derivativne instrumente i zaštitu novčanog tijeka.

Na početku svake transakcije zaštite Grupa i Društvo dokumentiraju odnos između instrumenata zaštite i zaštićenih stavki, opseg zaštite, kao i svoj cilj upravljanja rizikom i strategiju ulazanja u razne transakcije zaštite. Taj proces uključuje povezivanje svih derivativa predodređenih kao zaštita s određenom imovinom i obvezama ili određenim čvrstim obvezama ili predviđenim transakcijama.

Grupa i Društvo također dokumentiraju svoju procjenu, na početku zaštite i tijekom trajanja zaštite, te utvrđuju koliko su derivati koji su korišteni u zaštitnim transakcijama učinkoviti kroz obračun promjena u fer vrijednosti ili novčanim tijekovima zaštićenih stavki.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

38. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

38.1 Tablice rizika likvidnosti

U sljedećim tablicama prikazana je struktura nederivativne financijske imovine i obveza Društva na dan 31. prosinca 2019. i 2018. godine prema očekivanom dospijeću. Prikazani podaci su bazirani na nediskontiranom novčanom tijeku financijske imovine i obveza.

31.12.2019.	Ukupno		Manje od 6 mjeseci		Od 6 mjeseci do 1 godine		Od 1 do 2 godine		Više od 2 godine	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Imovina										
Dugotrajni depoziti	23.690	3.183	-	-	-	-	-	-	23.690	3.183
Ulaganja raspoloživa za prodaju	1.118	150	-	-	-	-	-	-	1.118	150
Dugotrajna potraživanja	313	42	175	24	-	-	-	-	138	18
Potraživanja od kupaca	67.487	9.068	67.487	9.068	-	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	18.585	2.497	18.585	2.497	-	-	-	-	-	-
Kratkotrajni depoziti	9.499	1.276	804	108	8.695	1.168	-	-	-	-
Novac i novčani ekvivalenti	33.749	4.535	33.749	4.535	-	-	-	-	-	-
Ukupno imovina	154.441	20.751	120.800	16.232	8.695	1.168	-	-	24.946	3.351
Obveze										
Dugoročni krediti	155.447	20.886	4.466	600	8.187	1.100	12.652	1.700	130.142	17.486
Kratkoročni krediti	31.500	4.232	31.500	4.232	-	-	-	-	-	-
Kamate po kreditima	2.629	354	1.091	147	674	91	864	116	-	-
Obveze po najmovima	505.687	67.947	42.539	5.716	46.612	6.264	92.747	12.462	323.789	43.505
Obveze prema dobavljačima	185.038	24.862	185.038	24.862	-	-	-	-	-	-
Ostale obveze	56.041	7.529	55.515	7.458	-	-	-	-	526	71
Ukupno obveze	936.342	125.810	320.149	43.015	55.473	7.455	106.263	14.278	454.457	61.062
Razlika	(781.901)	(105.059)	(199.349)	(26.783)	(46.778)	(6.287)	(106.263)	(14.278)	(429.511)	(57.711)

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

38. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

38.1 Tablice rizika likvidnosti (nastavak)

31.12.2018.	Ukupno		Manje od 6 mjeseci		Od 6 mjeseci do 1 godine		Od 1 do 2 godine		Više od 2 godine	
	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura	tisuće kuna	tisuće eura
Imovina										
Dugotrajni depoziti	22.640	3.052	-	-	-	-	-	-	22.640	3.052
Ulaganja raspoloživa za prodaju	886	119	-	-	-	-	-	-	886	119
Dugotrajna potraživanja	369	50	194	26	19	3	38	5	118	16
Potraživanja od kupaca	84.893	11.445	84.893	11.445	-	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	17.027	2.295	16.988	2.290	39	5	-	-	-	-
Kratkotrajni depoziti	9.097	1.226	1.356	182	7.741	1.044	-	-	-	-
Novac i novčani ekvivalenti	16.625	2.241	16.625	2.241	-	-	-	-	-	-
Ukupno	151.537	20.428	120.056	16.184	7.799	1.052	38	5	23.644	3.187
Obveze										
Dugoročni krediti	76.030	10.250	6.676	900	14.093	1.900	12.610	1.700	42.651	5.750
Kratkoročni krediti	64.553	8.703	37.103	5.002	27.450	3.701	-	-	-	-
Kamate po kreditima	4.180	563	2.247	303	1.069	144	864	116	-	-
Obveze prema dobavljačima	194.555	26.229	194.555	26.229	-	-	-	-	-	-
Ostale obveze	49.569	6.683	40.793	5.500	8.776	1.183	-	-	-	-
Ukupno	388.887	52.428	281.374	37.934	51.388	6.928	13.474	1.816	42.651	5.750
Razlika	(237.350)	(32.000)	(161.318)	(21.750)	(43.589)	(5.876)	(13.436)	(1.811)	(19.007)	(2.563)

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

39. NAKNADE REVIZORU

Za obavljanje revizije odvojenih i konsolidiranih financijskih izvještaja Društva i Grupe Croatia Airlines za 2019. godinu ugovorena je naknada u visini od 192 tisuće kuna uvećano za iznos poreza na dodanu vrijednost (za 2018. godinu 192 tisuće kuna uvećano za iznos poreza na dodanu vrijednost).

Revizor je pružao i uslugu izrade studije o transfernim cijenama, a naknada za navedenu uslugu iznosila je 10 tisuća kuna uvećano za iznos poreza na dodanu vrijednost (2018.: 10 tisuća kuna uvećano za iznos poreza na dodanu vrijednost).

40. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVJEŠTAVANJA

Nakon 31. prosinca 2019. nije bilo događaja koji imaju značajan utjecaj na financijske izvještaje za 2019. godinu.

Nakon datuma izvještavanja, 11. ožujka 2020. godine Svjetska zdravstvena organizacija proglasila je izbijanje koronavirusa (COVID-19) pandemijom. Odgovarajući na potencijalno ozbiljnu prijetnju koju COVID-19 predstavlja javnom zdravstvu, u iščekivanju daljnjeg razvoja situacije, Hrvatske vlasti poduzele su mjere za suzbijanje epidemije, uključujući uvođenje ograničenja u prekograničnom kretanju ljudi, ograničenja ulaska stranih posjetitelja i 'zaključavanja' određenih industrija. Konkretno, u značajnoj mjeri obustavljen je međunarodni prijevoz ljudi, zatvorene su škole, sveučilišta, restorani, kina, kazališta i muzeji te sportski objekti, maloprodaje osim prodavaonica hrane, trgovina prehrambenih proizvoda i ljekarni. Pored toga, određene tvrtke u Hrvatskoj također su dale upute zaposlenicima da ostanu kod kuće te su smanjile ili privremeno obustavile poslovanje. Vlada RH donijela je određene mjere radi očuvanja radnih mjesta te ublažavanja posljedica posebnih okolnosti uzrokovanih epidemijom COVID 19.

Poslovanje Croatia Airlines od izbijanja krize uzrokovane pandemijom COVID-19 virusom

U prvom kvartalu 2020. godine Croatia Airlines ostvario je nalet od 6.105 blok sati, a zabilježeno je 4.528 letova. Ukupan broj prevezenih putnika iznosio je 270.413 što je 23 posto manje u odnosu na prvi kvartal 2019. godine. Ostvareni putnički kilometri smanjeni su za 20 posto, uz putnički faktor popunjenosti (PLF) od 60,1 posto što je 8,5 postotna boda manje u odnosu na prvi kvartal 2019. godine. Broj putnika u domaćem redovitom prometu manji je za 26 posto, a u međunarodnom redovitom prometu za 22 posto u odnosu na prvi kvartal 2019. godine.

Poslovanje Croatia Airlinesa nastavljeno je unatoč izvanrednim okolnostima. U Društvu je 10. ožujka 2020. godine aktiviran Stožer za upravljanje kriznim situacijama. Prometovanje je nastavljeno u reduciranom opsegu i uz uvažavanje odluka javnozdravstvenih tijela i zrakoplovnih vlasti, dok je većina inozemnih prijevoznika već polovinom ožujka u cijelosti obustavila letove u Hrvatsku. Croatia Airlines je u ožujku stornirao 611 letova, odnosno 34 posto planiranih letova za ožujak zbog krize izazvane pandemijom koronavirusa.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

40. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVJEŠTAVANJA (NASTAVAK)

Croatia Airlines kao hrvatski nacionalni zračni prijevoznik predstavlja strateški dio hrvatske prometne infrastrukture što je posebno došlo do izražaja u ovom kriznom razdoblju jer je kompanija doprinijela održavanju vitalnog lanca prometne povezanosti hrvatskom gospodarstvu i građanima. Od početka krize Croatia Airlines omogućio je povratak u Hrvatsku za oko 23 tisuće hrvatskih građana, stavio se Vladi RH na raspolaganje za prijevoz humanitarne pomoći, vraćanje hrvatskih vojnika iz Afganistana, a obavljeno je i nekoliko repatrijacijskih letova iz različitih dijelova Europe. Tijekom travnja, Croatia Airlines je od strane Hrvatske agencije za civilno zrakoplovstvo dobio odobrenje za zrakoplove Airbus flote kojim se omogućava cargo prijevoz i u putničkoj kabini, prvenstveno za potrebe prijevoza humanitarne pomoći odnosno zaštitne opreme.

Zbog smanjenog nivoa potražnje znatno je reduciran red letenja. Od 5. travnja Croatia Airlines leti samo jednu rotaciju dnevno Zagreb – Frankfurt – Zagreb. Uz to u ovom je razdoblju obavljeno nekoliko repatrijacijskih letova te letova humanitarnog karaktera. Uz jednu rotaciju dnevno za Frankfurt od 11. svibnja uvedene su još četiri rotacije dnevno domaćeg prometa (dvije za Split i dvije za Dubrovnik). Od 25. svibnja uvedena je dnevna rotacija za Amsterdam te dodatna rotacija za Frankfurt, a od 1. lipnja rotacija za Kopenhagen. Službeni početak letenja na ostalim rutama još uvijek je neizvjestan.

Od početka krize do kraja travnja 2020. godine izgubljeni prihodi zbog otkazanih letova i pada prodaje iznose oko 29,4 milijuna eura, a isplaćeno je 1,2 milijuna eura refundacija više u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Trenutno su većini putnika za otkazane letove ponuđeni vaučeri koje bi mogli iskoristiti u nekom budućem razdoblju kada se obnovi promet, međutim za očekivati je da će se znatan dio prodanih karata morati refundirati što će biti dodatan udarac na poslovanje, odnosno likvidnost kompanije, uz minimalnu potražnju i prodaju.

U ovakvim je uvjetima izražen značajan rizik održavanja likvidnosti koji posebno dobiva na težini kad se uzme u obzir nepredvidivost vremenskog trajanja krize uzrokovane pandemijom koronavirusa i pritiska na novčane tokove Društva. Prema postojećim procjenama te podacima kojima Društvo trenutno raspolaže, razoran efekt krize biti će jasno vidljiv u drugom kvartalu koji je u velikoj mjeri pogođen krizom.

Također, do kraja travnja ostvaren je dodatan neplanirani trošak u iznosu od 700 tisuća kuna uvođenjem zaštitnih mjera zbog koronavirusa, a odnosi se na nabavku zaštitne opreme i sredstva za dezinfekciju za zaposlenike, redovitu dezinfekciju zrakoplova i radnih prostora.

Sukladno odlukama i preporukama Kriznog stožera civilne zaštite RH, a kako bi smanjili mogućnost širenja virusa i radi zaštite zaposlenika, izvršena je preraspodjela poslova u Društvu na način da su zaposlenici preraspodijeljeni na rad na više lokacija (rad od kuće, druge poslovnice i radni prostori Društva, itd.), a velik dio zaposlenika prvenstveno posade i ostalo operativno osoblje zbog smanjenog operativnog poslovanja koristi godišnji odmor.

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

40. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVJEŠTAVANJA (NASTAVAK)

Operativne i financijske mjere

Zbog razornog utjecaja pandemije koronavirusa na zrakoplovnu industriju, pa i na poslovanje Croatia Airlines kao i zbog ograničenja u prometu i izostanka potražnje, Društvo je hitno krenulo u poduzimanje mjera za ublažavanje posljedica ove krize te razrađuje scenarije poslovanja u narednom razdoblju koji uključuju značajne izmjene u floti te planiranom redu letenja.

Zbog značajno izmijenjenih poslovnih okolnosti i njihovog utjecaja na financijski položaj Društva pristupilo se izradi Kriznog plana poslovanja. Plan se bazira na Smjernicama za racionalizaciju poslovanja pravnih osoba u državnom vlasništvu uslijed epidemije bolesti COVID-19 Vlade Republike Hrvatske vezanih uz financijsko poslovanje i preispitivanje rashodovne strane poslovanja, koje su primijenjene prilikom izrade projekcija. Sve primijenjene mjere i njihovi rezultati baziraju se na scenariju koji uključuje početak letenja od 15. lipnja. 2020. godine, reducirani nalet te predstavljaju očekivane godišnje iznose efekata.

Tijekom travnja Croatia Airlines također je provela dijalog sa socijalnim partnerima s ciljem prilagodbe kolektivnih ugovora za razdoblje dok traje kriza. Dana 4. svibnja 2020. godine s reprezentativnim sindikatima potpisane su izmjene i dopune Kolektivnog ugovora radi prilagodbe uvjetima poslovanja uzrokovanim epidemijom COVID 19 virusa te je dogovoreno smanjenje bruto plaća za 15 posto, a izmjene i dopune Kolektivnog ugovora privremenog su karaktera i traju od 1. svibnja 2020. do 30. travnja 2021. godine.

Izmjene u floti i redu letenja (flota od 13 zrakoplova)

Radi manjeg obujma prometa smanjuju se predviđeni kapaciteti te je otkazan planirani sezonski najam zrakoplova CRJ i dry lease zrakoplova Q400 koji su trebali upotpuniti postojeću flotu od ljetnog reda letenja, dok je za dry lease zrakoplova A319 sklopljen dodatak Ugovoru o plaćanju po satu leta, tzv. PBH do početka ljetnog reda letenja 2021. Ujedno je dodatkom Ugovora dogovorena manja rata najma zrakoplova za prve dvije godine počevši od ožujka 2021. s mogućnošću produženja.

Od ožujka kontinuirano su privremeno obustavljeni letovi na pojedinim postojećim međunarodnim linijama ili su provedene redukcije letova na pojedinim linijama, dok je promet na domaćim linijama uvođenjem zabrane kretanja između gradova od strane Kriznog stožera civilne zaštite RH od sredine ožujka u potpunosti obustavljen.

Trenutna projekcija početka reduciranog letenja međunarodnog prometa od 15. lipnja 2020. godine (u odnosu na originalni plan ukinut je dio sezonskih letova, otkazano je otvaranje novih linija te je smanjen broj rotacija na pojedinim cjelogodišnjim i sezonskim linijama, otkazan je dio chartera).

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

40. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVJEŠTAVANJA (NASTAVAK)

Rezultat ovih mjera je 1,2 milijuna prihodovnih putnika manje u odnosu na originalni plan poslovanja za 2020. godinu što vodi planiranom smanjenju godišnjeg prihoda od putničkog prijevoza u iznosu od 746,5 milijuna kuna ili -46 posto u usporedbi s originalnim planom poslovanja.

Kao posljedica smanjenog naleta planirani su i niži prihodi od prijevoza tereta za 4,3 milijuna kuna, te ostali prihodi koji su smanjeni za 16,7 milijuna kuna poglavito oni koji su vezani uz opseg prometovanja poput provizija te rezervacijskog sustava.

Troškovi poslovanja

U troškovnom segmentu poslovanja, dio efekta neizbježna je posljedica smanjenog naleta (u letovima -32 posto i u BH - 34 posto), dok je dio rezultat primjene pokrenutih mjera za ublažavanja posljedica krize. Planirani kumulativni ukupni godišnji efekt na troškove iznosio bi smanjenje za 534,8 milijuna kuna ili -29 posto u odnosu na originalni plan.

Primijenjene mjere su sljedeće (vrijednosni iznosi odnose se na cijelu 2020. godinu):

- reduciranje reda letenja (redovnih i sezonskih linija) i otkazivanje uvođenja novih linija – direktan utjecaj na varijabilne troškove koji ovise o naletu i prometu putnika;
- otkazivanje kratkoročnog sezonskog najma zrakoplova CRJ (31,8 milijuna kuna);
- odustajanje od dugoročnog dry lease najma zrakoplova Q400 (4,2 milijuna kuna u troškovima amortizacije i kamata zbog primjene MSF 16);
- u dogovoru s najmodavcem zbog novonastale krize dogovoreno je da se početak obračuna dugoročnog najma (dry lease) zrakoplova A319 prolongira za dva mjeseca (vidljivo kroz troškove amortizacije i kamata zbog primjene MSFI 16 - 2,3 milijuna kuna). U tijeku su i pregovori o povoljnijim uvjetima najma tog zrakoplov što bi trebalo donijeti dodatne uštede;
- u tijeku su intenzivni pregovori sa svim najmodavcima vezanim uz najam postojeće flote oko smanjenja troškova mjesečnih leasing rata uz primjenu PBH obračuna (Power by the Hour) te se za većinu ugovora očekuje pozitivan ishod. Od trenutnih 13 ugovora vezanih uz najam zrakoplova i motora, za dva ugovora nije postignut dogovor s najmodavcima. Trenutno ostvarena ušteda po ovoj kategoriji je veća od 3 milijuna kuna, međutim budući da su pregovori s većinom najmodavaca u tijeku očekuju se i veće uštede;
- smanjenje investicijskih ulaganja (ukupno za 47,4 milijuna kuna što uključuje 3,4 milijuna kuna manje amortizacije temeljem investicija);
- otkazivanje zapošljavanja sezonskog osoblja (oko 1,3 milijuna kuna);
- odgoda promotivnih kampanji i smanjenje promotivnih troškova na pojedinim tržištima (4,5 milijuna kuna);
- smanjenja troškova osoblja uz već smanjenje budžeta za službena putovanja te školovanja neoperativnog osoblja do kraja godine (temeljem smanjenja bruto plaće za 15 posto u 2020. ostvarit će se ušteda od oko 18,4 milijuna kuna, izostanak isplate regresa i božićnice dodatnih 1,6 milijuna kuna).

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

40. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVJEŠTAVANJA (NASTAVAK)

Za ublažavanje utjecaja novonastale krize na novčani tijek kompanija će iskoristiti sljedeće mjere:

- predani su zahtjevi za moratorij na postojeće kreditne obveze na tri mjeseca i to kod Zagrebačke banke te za dugoročni kredit Privredne banke i Hrvatske poštanske banke (ukupno 3,2 milijuna kuna),
- predan je zahtjev za odgodu plaćanja poreza i doprinosa vezanih uz dohodak na tri mjeseca koji je odobren te je u novčanom tijeku planiran manji odljev po ovoj osnovi u iznosu od 22,3 milijuna kuna.
- Croatia Airlines morao je ispuniti obvezu nabave i predaje emisijskih jedinica za 2019. godinu do kraja travnja 2020. godine. Zbog izazvane krize pandemijom koronavirusa i naglog pada prometa i prestanka operacija, a da bi se očuvala trenutna likvidnost i smanjili odljevi, Croatia Airlines je donijela odluku da za svoju obvezu za 2019. godinu iskoristi besplatne emisije za 2020. godinu i na taj način u travnju oslobodi novčani tijek od 15,5 milijuna kuna odljeva.

Trenutak ponovnog pokretanja prometovanja uvelike će ovisi o vanjskim čimbenicima, odlukama i preporukama Nacionalnog stožera civilne zaštite RH koje direktno utječu na mogućnost putovanja u domaćem i međunarodnom redovitom prometu, reciprocitetu pri ukidanju ili olakšavanju mjera na međudržavnoj razini te ostvarenju optimalne popunjenosti i prosječne tarife u uvjetima prometovanja sa smanjenim kapacitetom zrakoplova uzrokovanog mjerama socijalnog distanciranja i adekvatnom planiranju mreže letova uz prognozu potražnje za pojedinim vrstama putovanja.

Sigurno je da će Croatia Airlines biti prvi zračni prijevoznik koji će početi ponovo dovoziti turiste u Hrvatsku i omogućiti prometnu povezanost hrvatskom gospodarstvu i građanima.

Sve promjene pretpostavki na kojima se zasniva plan zahtijevat će ažuriranje kriznog plana.

Dugoročni krediti

U siječnju 2020. godine, Društvo je dobilo preostalih 150 milijuna kuna, temeljem zajma ukupne vrijednosti 250 milijuna kuna od Ministarstva mora, prometa i infrastrukture (bilješka 29 i bilješka 37.2).

Bilješke uz konsolidirane i odvojene financijske izvještaje (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

41. ODOBRENJE KONSOLIDIRANIH I ODVOJENIH FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA

Konsolidirane i odvojene financijske izvještaje usvojio je Predsjednik Uprave Društva i odobrio njihovo izdavanje dana 8. lipnja 2019. godine.

Potpisali u ime Društva dana 8. lipnja 2020. godine:

Teodora Wenzler Brezak

Direktorica Sektora financija i računovodstva

Jasmin Bajić

Predsjednik Uprave